

Društvo za reviziju finansijskih iskaza sa ogranicenom odgovornoscu

« O M E G A »

81102 Podgorica, « Bulevar V proleterske » br.148 , sprat prvi-br.74-75, p.fah br.98
e-mail: omega.a@t-com.me,tel/fax:++382(0) 20/650-859, mobtel: ++382(0)69/330-943

IR - 08/010-05

**IZVJESTAJ O IZVRSENOJ REVIZIJI
FINANSIJSKIH ISKAZA KOMPANIJE
« MAGNAT OSIGURANJE » ad
PODGORICA**

**Bilans stanja i Izvjestaj o promjenama na kapitalu
na dan 31.12.2008 godine
Bilans uspjeha i Bilans novcanih tokova
za period 01.01.2008 do 31.12.2008 godine**

**Podgorica ,
20.03.2009 godine**

Društvo za reviziju finansijskih iskaza sa ogranicenom odgovornoscu

« O M E G A »

81102 Podgorica, « Bulevar V proleterske » br.148 , sprat prvi-br.74-75, p.fah br.98
e-mail: omega.a@t-com.me,tel/fax:++382(0) 20/650-859, mobtel: ++382(0)69/330-943

Shodno odredbama clana 13 stav 4 tacka 1 , tacka 2 i tacka 3 , a u vezi clana 3 stav 2 « Zakona o racunovodstvu i reviziji » (« SI.list RCG » br. 69/05 i « SI.list CG » br. 80/08) i odredbama clana 47 stav 1 i stav 8 « Zakona o privrednim drustvima » (« SI.list RCG » br.6/02 i » SI.list CG » br 17/07) dajem sledecu

I Z J A V U

U periodu do izdavanja Izvjestaja o izvrшеноj reviziji IR - 08/010 - 05 nikada nisam bio , osnivač niti ulagač sredstava – vlasnik akcijskog kapitala kod narucioca ove revizije - kompanije « Magnat osiguranje » ad Podgorica .

U periodu do izdavanja Izvjestaja o izvrшеноj reviziji IR - 08/010 - 05 nikada nisam obavljao racunovodstvene poslove niti bilo koje druge poslove konsaltinga za narucioca revizije « Magnat osiguranje » ad Podgorica.

Nisam ni u kakvom rodbinskom odnosu sa bilo kim iz rukovodstva narucioca revizije « Magnat osiguranje » ad Podgorica.

Ne postoje ni bilo koji drugi limitirajuci faktori, definisani profesionalnim Kodeksom etike za angazovanje u reviziji finansijskih iskaza i izdavanje Izvjestaja o izvrшеноj reviziji finansijskih iskaza kompanije « Magnat osiguranje » ad Podgorica za izvjestajnu 2008 godinu u momentu izdavanja Izvjestaja IR - 08/010 - 05.

Podgorica 20.03.2009.

Izvršni direktor - revizor :
Sabovic Ibro dipl.oec.

Licenca Ministarstva finansija CG 010

**« MAGNAT OSIGURANJE » ad
Podgorica**

Br:.....

Podgorica2009.

Predmet: potvrda izjava revizoru

Ugovorom o vršenju revizije finansijskih iskaza kompanije « Magnat osiguranje » ad Podgorica za Bilans uspjeha i Bilans novcanih tokova za period 01.01.2008 godine do 31.12.2008 godine i za Bilans stanja i Izvjestaj o promjenama na kapitalu na dan 31.12.2008 godine utvrđena je obaveza uprave kompanije « Magnat osiguranje » ad Podgorica da revizoru u pisanoj formi potvrdi date izjave koje je revizor zahtijevao u postupku revizije. Shodno prednjem potvrđujemo izjave koje smo u postupku predmetne revizije dali na zahtjev revizora - Društva za reviziju finansijskih iskaza sa ograničenom odgovornošću « Omega » Podgorica :

- 1) Menadžment kompanije « Magnat osiguranje » ad Podgorica prihvata odgovornost za finansijske iskaze sastavljene i objavljene za period 01.01.2008 godine do 31.12.2008 godine , odnosno na dan 31.12.2008 godine koji su bili predmet revizije.
- 2) Sve poslovne transakcije kompanije « Magnat osiguranje » ad Podgorica iz izvjestajnog perioda su dokumentovane , odnosno za svaku poslovnu transakciju formirana je odgovarajuća dokumentacija, odnosno ne postoje poslovne transakcije za koje nije formirana odgovarajuća dokumentacija.
- 3) Sva poslovna dokumentacija za izvjestajni period je registrovana u računovodstvu kompanije « Magnat osiguranje » ad Podgorica.
- 4) Rukovodstvo i lica koja imaju značajnu ulogu u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, ili lica koja mogu imati materijalno značajan uticaj na računovodstvene izvjestaje kompanije « Magnat osiguranje » ad Podgorica, nisu bila uključena u nezakonite radnje u pripremanju i objavljivanju finansijskih iskaza koji su bili predmet revizije.
- 5) Revizoru smo u postupku revizije stavili na raspolaganje sve poslovne evidencije i potkrepljujuću dokumentaciju i sve zapisnike inspeksijskih organa i organa upravljanja koji se odnose na kompaniju « Magnat osiguranje » ad Podgorica.
- 6) U računovodstvenim izvjestajima kompanije « Magnat osiguranje » ad Podgorica koji su bili predmet ove revizije nema materijalno značajnih pogrešnih iskazivanja ili propusta.

I: Izvjestaj nezavisnog revizora

Izvršio sam reviziju finansijskih iskaza kompanije « Magnat osiguranje » ad Podgorica – Bilansa stanja i Izvjestaja o promjenama na kapitalu na dan 31.12.2008 godine , Bilansa uspjeha i Bilansa novcanih tokova za period 01.01.2008 – 31.12.2008. godine. Za ove finansijske iskaze odgovorna je uprava kompanije « Magnat osiguranje » ad Podgorica. Odgovornost moja je da izrazim adekvatno misljenje o prednjim finansijskim iskazima zasnovano na reviziji koju sam izvršio.

Reviziju sam izvršio u skladu sa okvirom za vršenje revizije u Crnoj Gori koji okvir cine Medjunarodni standardi revizije i nacionalno zakonodavstvo. Medjunarodni standardi revizije nalazu da reviziju planiram i izvršim na nacin koji omogucava da steknem razumno uvjerenje o tome, sadrže li finansijski iskazi koji su bili predmet revizije znacajne pogresne navode. Revizija obuhvata ispitivanje, primjenom testova na odabranom uzorku, dokaza koji potkrepljuju iznose i objavljivanja u finansijskim iskazima. Revizija takodje obuhvata ocjenu racunovodstvenih principa i znacajnih procjena koje je koristila uprava kompanije , kao i ocjenu ukupne prezentacije finansijskih iskaza. Smatram da revizija koju sam izvršio obezbjedjuje pouzdanu bazu informacija , saznanja i ocjena o finansijskim iskazima koji su bili predmet revizije za dato misljenje.

U postupku revizije nisam utvrdio da su finansijski plasmani ove kompanije u kapitalu drugih pravnih lica procijenjeni shodno smjernicama MRS 39-Finansijski instrumenti , priznavanje i odmeravanje. Prezentaciju ovih limitirajucih okolnosti sam izneo u napomenama III/5.3.2.1. – Akcije i drugi vrednosni papiri. Usled prednjih okolnosti izdao sam rezervu na korektnost procjene i prezentacije ove bilansne pozicije u predmetnom bilansu stanja.

Po mojem misljenju, osim efekata rezervi prezentiranih u prethodnom paragrafu, finansijski iskazi koji su bili predmet revizije, prezentirani ovim Izvjestajem na stranicama 4 - 61 , daju istinit i objektivan prikaz finansijskog stanja kompanije « Magnat osiguranje » ad Podgorica na dan 31.12.2008 godine i poslovnog uspjeha i novcanih tokova za period 01.01.2008 – 31.12.2008 godine.

Pored napred iznetih kvalifikacija skrecem paznju korisnicima ovog Izvjestaja da je Agencija za nadzor osiguranja Podgorica odbila zahtjev kvalifikovanom imaoocu akcija u akcijskom kapitalu kompanije « Magnat osiguranje » ad Podgorica Kacar Nedzibu iz Podgorice za dobijanje saglasnosti za kvalifikovano ucesce u kapitalu ove kompanije. Usled ovih razloga, po tuzbi Kacar Nedziba iz Podgorice, pred Upravnim sudom Crne Gore vodi se sudski spor, a do

okoncanja ovog sudskog predmeta Agencija za nadzor osiguranja Podgorica je (02.03.2009 godine) prekinula postupak izdavanja dozvole za obavljanje poslova obaveznog osiguranja kompaniji « Magnat osiguranje » ad Podgorica. Prednje okolnosti nemaju uticaja na obavljanje poslovne djelatnosti kompanije « Magnat osiguranje » ad Podgorica.

Podgorica 20.03.2009 godine

revizor:
 Sabovic Ibro dipl.oec.
 Licenca Ministarstva finansija CG 010

IR-08/010/05 - 04

II. Finansijski iskazi kompanije « Magnat osiguranje » ad Podgorica za 2008 godinu

(Bilans stanja i Izvjestaj o promjenama na kapitalu na dan 31.12.2008 godine , Bilans uspjeha i Bilans novcanih tokova za period 01.01.2008 godine do 31.12.2008 godine)

- Bilans stanja na dan 31.12.2008 -

R.br.	POZICIJE	Napomena	Tekuca godina	Prethodna godina
	A K T I V A			
A	Upisani neuplaceni kapital			
B	Nematerijalna imovina	III/5.1.		
B.1.	Goodwil stecen imovinom			
B.2.	Ostala nematerijalna imovina	III/5.1.	1.646	614
C	Materijalna imovina (neto iznos)	III/5.2.		
C.1.	Zemljiste i zgrade			
C.2.	Knacelarijska oprema i namjestaj	III/5.2.1.	23.225	21.920
C.3.	Ostalo	III/5.2.2.	-	5.931
D	Ulaganja	III/5.3.		
D.1.	Ulaganje u zemljiste i gradjevinske objekte	III/5.3.1.	1.108.249	699.756
D.2.	Ulaganje u povezana preduzeca i participiranje interesa			
D.2.1.	Akcije u povezanim preduzecima			
D.2.2.	Vrednosni papiri izdati od strane povezanih preduzeca kao i zajmomi dati povezanim preduzecima			
D.2.1.	Ucestvujuci interesi			
D.3.	Ostala finansijska ulaganja	III/5.3.2.		
D.3.1.	Akcije i drugi vrednosni papiri	III/5.3.2.1	205.773	121.483
D.3.2.	Duznicko vrednosni papiri			
D.3.3.	Ucesce u zajednickim ulaganjima			
D.3.4.	Zajmomi garantovani hipotekom			
D.3.5.	Ostali zajmomi			

D.3.6.	Depozit kod kreditnih institucija			
D.3.7.	Ostalo	III/5.3.2.2	-	-
E	Depozit kod preduzeca koja vrse ustupanja			
F	Ulaganja za racun i rizik vlasnika polise zivotnog osiguranja			
G	Odloženi porezi			
H	Tekuca sredstva	III/5.4		
H.1.	Duznici – iznos koji duguju pridruzena preduzeca i participiranje interesa			
H.2.	Duznici iz direktnih poslova osiguranja	III/5.4.1	113.046	6.612
H.3.	Duznici iz poslova reosiguranja			
H.4.	Ostali duznici	III/5.4.2	119.158	60.909
H.5.	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	III/5.4.3	1.685.593	789.023
H.6.	Sopstvene akcije			
H.7.	Aktivna vremenska razgranicenja	III/5.4.4	66.557	76.557
	Ukupna aktiva:		3.323.247	1.782.805

« MAGNAT OSIGURANJE « ad PODGORICA / FINANSIJSKI ISKAZI ZA 2008 GODINU / IR – 08 / 010 / 05 - 05

/nastavak/

R.br.	POZICIJE	Napomena	Tekuca godina	Prethodna godina
	PASIVA			
I	Kapital i rezerve	III/5.5		
I.1.	Upisani kapital	III/5.5.1	1.250.093	830.000
I.2.	Premije na emitovane akcije			
I.3.	Revalorizacione rezerve			
I.4.	Opste rezerve			
I.5.	Nerasporedjeni dobitak	III/5.5.2	141.344	8.552
J	Obaveze drugog reda			
K	Tehnicka rezervisanja	III/5.6		
K.1.	Prenesene premije (neto = bruto – iznos osiguranja predat u reosiguranje)	III/5.6.1	931.857	532.515
K.2.	Rezervisanja za zivotno osiguranje (neto)			
K.3.	Rezervisanja za stete (neto)	III/5.6.2	703.975	353.526
K.4.	Rezervisanje za bonuse i rabate (neto)			
K.5.	Rezerve poravnjanja	III/5.6.3	131.176	-
K.6.	Ostala tehnicka rezervisanja	III/5.6.4	32.325	-
L	Tehnicka rezervisanja za polise zivotnog osiguranja gde rizik ulaganja pada na osiguranika (neto)			
M	Rezervisanja za ostale rizike i stete	III/5.7		
M.1.	Rezervisanja za penzije i slicne obaveze			
M.2.	Rezervisanja za poreze	III/5.7.1	26.995	11.420
M.3.	Ostala rezervisanja	III/5.7.2	32.183	14.806
N	Depoziti primljeni od reosiguranja			
O	Povjerioci	III/5.8		
O.1.	Iznosi koji se duguju pridruzenim preduzecima i preduzeca participiranje interesa			
O.2.	Dobavljaoci koji nijesu direktno vezani za			

	poslove osiguranja	III/5.8.1	12.774	26.836
0.3.	Dobavljači proistekli iz poslova reosiguranja			
0.4.	Zajmovi			
0.5.	Dugovanje kreditnim institucijama			
0.6.	Ostali povjerioci uključujući poreske i društvene obaveze	III/5.8.2	-	-
P	Odloženi porezi	III/5.9	151	88
R	Pasivna vremenska razgraničenja	III/5.10	60.374	5.062
S	Odloženi prihodi			
	Ukupna pasiva:		3.323.247	1.782.805

« MAGNAT OSIGURANJE « ad PODGORICA / FINANSIJSKI ISKAZI ZA 2008 GODINU / IR – 08 / 010 / 05 - 06

- Bilans uspjeha za period 01.01.2008 - 31.12.2008.-

/eur/

R.br.	POZICIJE	Napomena	Tekuća godina	Prethodna godina
	PASIVA			
A	Tehnicki račun – poslovi životnog osiguranja			
A.1.	Premije – neto iznos reosiguranja	III/6.1		
a)	bruto zaracunate premije	III/6.1.1	1.741.476	1.043.787
b)	odbitne premije reosiguranja			
c)	promjene bruto provizije za iznos nezaradjene premije			
d)	promjene provizije za iznos nezaradjene premije – dio reosiguraca			
A.2.	Rasporedjeni povratak ulaganja prebacen sa netehnickog racuna			
A.3.	Ostali tehnicki dobici , bez reosiguranja	III/6.2	67.212	52.362
A.4.	Izdaci za osigurane slucajeve , bez reosiguranja	III/6.3		
a)	izdaci za osigurane slucajeve – bruto iznos minus dio za reosiguranje	III/6.3.1	(877.180)	(749.822)
b)	promjene u rezervisanjima za osigurane slucajeve – bruto iznos minus dio za reosiguranje			
A.5.	Promjene u ostalim tehnickim rezervisanjima, bez reosiguranja			
A.6.	Bonusi i popusti , bez reosiguranja			
A.7.	Ostali poslovni rashodi	III/6.4		
a)	poslovni rashodi	III/6.4.1	(596.427)	(291.762)
b)	promjene u odlozenim poslovnim rashodima			
c)	administrativni troskovi	III/6.4.2	(3.491)	(2.216)
d)	reosiguranje i udjeli u dobiti			

A.8.	Ostali tehnicki rashodi, bez reosiguranja	III/6.5	(201.860)	(39.427)
A.9.				
A.10.	Medjuzbir od A.1 do A.9			

« MAGNAT OSIGURANJE « ad PODGORICA / FINANSIJSKI ISKAZI ZA 2008 GODINU / IR – 08 / 010 / 05 - 07

/nastavak/

R.br.	POZICIJE	Napomena	Tekuca godina	Prethodna godina
B	Tehnicki racun – poslovi zivotnog osiguranja			
B.1.	Zaradjene premije , bez reosiguranja (bruto premije – iznos za reosiguranje + promjene rezervisanja za nezaradjene premije bez reosiguranja)			
B.2.	Dobici od ulaganja			
a)	dobici od participiranja interesa			
b)	dobici od pridruzenih preduzeca			
c)	dobici od ulaganja			
d)	vrednosno prilagodjavanje ulaganja			
e)	dobici na prodaji ulaganja			
B.3.	Nerealizovani dobiti na ulaganjima			
B.4.	Ostali tehnicki dobiti, bez reosiguranja			
B.5.	Izdaci za osigurane slucajeve , bez reosiguranja			
B.6.	Promjene u ostalim tehnickim rezervisanjima , bez reosiguranja			
B.7.	Bonusi i popusti , bez reosiguranja			
B.8.	Ostali poslovni rashodi			
a)	poslovni rashodi			
b)	promjene u odlozenim poslovnim rashodima			
c)	administrativni troskovi			
d)	reosiguranje i udjeli u dobiti			
B.9.	Troskovi ulaganja			
a)	troskovi upravljanja ulaganjima			
b)	vrednosno prilagodjavanje ulaganja			
c)	gubici na prodaji ulaganja			
B.10.	Nerealizovani gubici na ulaganjima			
B.11.	Ostali tehnicki rashodi, bez reosiguranja			
B.12.	Rasporedjeni povracaj ulaganja, prebacen sa netehnickih racuna			
B.13	Medjuzbir od B.1 do B.12			
C	Netehnicki racuni			
C.1.	Saldo na tehnickom racunu – poslovi nezivotnog osiguranja (A10)			
C.2.	Saldo na netehnickom racunu – poslovi zivotnog osiguranja (B13)			
C.3	Dobitak od ulaganja			
C.3.1	dobitak od participiranja interesa			
C.3.2	dobitak od ostalih ulaganja			
C.3.3.	ponovno vrednosno prilagodjavanje ulaganja			
C.3.4	dobici od prodaje ulaganja			

C.4.	Rasporedjeni povracaj ulaganja prebacen sa netehnickog racuna			
------	--	--	--	--

« MAGNAT OSIGURANJE « ad PODGORICA / FINANSIJSKI ISKAZI ZA 2008 GODINU / IR – 08 / 010 / 05 - 08

/nastavak/

R.br.	POZICIJE	Napo mena	Tekuca godina	Prethodna godina
C.5.	Troskovi ulaganja			
C.5.1.	Troskovi upravljanja ulaganjima ukljucujuci kamate			
C.5.2.	Vrednosno prilagodjavanje ulaganja			
C.5.3.	Gubici od prodaje ulaganja			
C.6.	Rasporedjeni povracaj ulaganja prebacen sa netehnickog racuna			
C.7	Ostali prihodi	III/6.6	40.549	44.819
C.8	Ostali rashodi			
C.9	Porez na dobitak / gubitak iz poslovnih aktivnosti	III/6.8		
a)	tekuci porez	III/6.8	(11.230)	(1.454)
b)	odlozeni porez	III/6.8	(63)	(88)
c)	ispravka za preplaceni / neplaceni iznos poreza			
C.10	Profit / gubitak od poslovnih aktivnosti poslije oporezivanja			
C.11	Vanredna stavka(poslije oporezivanja)	III/6.7		
a)	vanredni dobitak	III/6.7.1	14.109	2.362
b)	vanredni gubitak	III/6.7.2	(40.303)	(42.954)
c)	porez na vanredni dobitak / gubitak	III/6.8	-	-
C.12	Ostali troskovi poreza			
C.13	Profit/gubitak za poslovnu godinu	III/6.9	132.792	15.607

- Bilans novcanih tokova u periodu od 01.01.2008 – 31.12.2008.-

/ eur /				
R.br.	POZICIJE	Napomena	Tekuca godina	Prethodna godina
I.	<u>Protok gotovine iz poslovnih aktivnosti</u>			
1.	Neto priliv/odlivi iz operativnih aktivnosti		1.755.835	1.020.177
2.	Kamata placena na poslovna uzajmljivanja			
3.	Placeni porezi		(219.434)	(205.209)
4.	Placene dividende		(7.055)	-
	Ukupno protok gotovine iz poslovnih aktivnosti		1.529.346	814.968
II.	<u>Protok gotovine iz investicionih aktivnosti</u>			
1.	Odlivi po osnovu kupovine osnovnih sredstava		(420.604)	(724.506)
2.	Prilivi po osnovu otudjenja poslovnih sredstava		7.518	
3.	Odlivi po osnovu investiranja u druga preduzeca		(84.335)	(121.439)
4.	Prilivi po osnovu investiranja u pridruzena preduzeca			
	Ukupno protok gotovine iz investicionih aktivnosti		(497.421)	(845.945)
III.	<u>Protok gotovine iz finansijskih aktivnosti</u>			
1.	Neto priliv od uzajmljivanja			-
2.	Odlivi po osnovu plasmana		(1.011.000)	(510.000)
3.	Neto prilivi od emitovanja duznickih HOV			
4.	Odlivi po osnovu otplate duznickih HOV			
5.	Prilivi od nove emisije akcija			830.000
	Odlivi po osnovu troskova transakcija			
	Ukupno protok gotovine iz finansijskih aktivnosti		(1.011.000)	320.000
I +II +III	Neto povecanje gotovine i gotovinskih ekvivalenata		20.925	289.023
« 0 »	Gotovina i gotovinski ekvivalenti na pocetku perioda		289.023	0
	Efekti kursnih razlika na kraju perioda			
	Gotovina i gotovinski ekvivalenti na			
			309.948	289.023

« **MAGNAT OSIGURANJE** « ad **PODGORICA** / **FINANSIJSKI ISKAZI ZA 2008 GODINU** / IR – 08 / 010 / 05 - 10

- Iskaz o promjenama neto imovine (kapitala) – IPK(PD)-
za godinu završenu 31 decembra 2008.

	Pripada vlasnicima kapitala matičnog preduzeća					Manjinski interes	Ukupno kapital
	Akcijski kapital (udjeli)	Ostale rezerve	Rezerve prevoda	Neraspoređena dobit	Ukupno		
Saldo 31.12.2006 god.							
Promjene u računovodstvenoj politici							
Ponovo iskazani saldo 31.12.2006							
Visak/manjak na revalorizaciji nekretnina, postrojenja i opreme							
Ulaganja raspoloživa za prodaju :							
- dobiti/gubici po osnovu vrednovanja uključeni direktno u kapital							
- preneseno na bilans uspjeha po osnovu prodaje							
Zastita novčanih tokova:							
- dobiti /gubici preijeti na kapital							
- prenos na dobitak/gubitak perioda							

- prenos u							
pocetno stanje zasticenih stavki							
Kursne razlike							
Porez na stavke direktno preuzete iz kapitala ili dire ktno prenijete na kapital							
Neto prihod priznat direktno u kapital							
Profit za period				15.607	15.607		15.607
Ukupno priznati prihodi i rashodi za period							
Dividende							

« MAGNAT OSIGURANJE « ad PODGORICA / FINANSIJSKI ISKAZI ZA 2008 GODINU / IR – 08 / 010 / 05 - 11

/nastavak /

Emisija akcijskog kapitala	830.000				830.000		830.000
Izdate opcije na akcijski kapital							
Saldo na dan 31.12.2007 god.	830.000			15.607	845.607		845.607
Visak/manjak na revalorizaciji nekretnina, postrojenja i opreme							
Ulaganja raspolo ziva za prodaju :							
- dobiti/gubici po osnovu vrednova nja ukljuceni direktno u kapital							

- preneseno na							
bilans uspjeha po osnovu prodaje							
Zastita novcanih tokova:							
- dobici/gubici prenijeti na kapital							
- prenos na dobitak/gubitak perioda							
- prenos u pocetno stanje zasticenih stavki							
Kursne razlike							
Porez na stavke direktno preuzete iz kapitala ili direktno prenijete na kapital							
Neto prihod priznat direktno u kapital							
Profit za period				132.792	132.792		132.792
Ukupno priznati prihodi i rashodi za period							
Dividende				(7.055)	(7.055)		(7.055)
Emisija akcijskog kapitala	420.093				420.093		420.093
Izdane opcije na akcijski kapital							
Saldo na dan 31.12.2008 god.	1.250.093			141.344	1.391.437		1.391.437

III: Napomene uz finansijske iskaze kompanije « Magnat osiguranje « ad Podgorica za 2008 godinu

(Bilans stanja i Izvjestaj o promjenama na kapitalu na dan 31.12.2008 godine , Bilans uspjeha i Bilans novcanih tokova za period 01.01.2008 godine do 31.12.2008 godine)

1. Opsti podaci

1.1. Organizacija i registracioni status

Narucilac ove revizije je kompanija « Magnat osiguranje « ad Podgorica . U ovom izvjestaju (IR-08/010-05) u daljem tekstu, za ovu kompaniju ce se koristiti termin - narucilac revizije , izuzev slucajeva gde bude neophodan puni naziv kompanije.

Zakljucivanjem ugovora o osnivanju Akcionarskog drustva za osiguranje " Magnat osiguranje " ad Podgorica od 21.07.2003 godine i donosenjem Odluke o imenovanju osnivackog odbora narucioca revizije od 21.07.2003 godine izvrsono je osnivanje narucioca revizije. Osnovni kapital za pocetak rada narucioca revizije je formiran ulozima osnivaca.

Ugovorom o osnivanju narucioca revizije od 21.07.2003 godine uredjena su sledeca pitanja: Firma i sjediste narucioca revizije, djelatnost, sastav i nacin rada osnivackog odbora, nacin sazivanja i rad osnivacke skupstine, iznos pocetnog fonda sigurnosti i nacin uplate akcija, prava , obaveze o odgovornosti uslovi i nacin rasporedjivanja dobitka i snosenja gubitka, upravljanje i zastupanje.

Na osnovu Ugovora o osnivanju narucioca revizije i ostalih pretpostavki usvojen je Statut narucioca revizije godine kojim se uredjuje: firma (naziv), sjediste, djelatnosti, pravni položaj, kapital , opsta akta ,organizacione jedinice , organi upravljanja i rukovodjenja, isprave , fondovi , raspodjela dobiti i pokrice gubitka, interna revizija i (nezavisna) revizija, radni odnosi i prava iz radnih odnosa, informisanje, poslovna tajna, sindikalno organizovaje zaposlenih, zastita zivotne sredine, rocnost poslovanja i izmjene Statuta.

Komisija za hartije od vrijednosti je svojim Rjesenjem broj 02/1-10/4-03 od 29.01.2004 godine potvrdila uspjesnost realizacije oglasa , odnosno prospekta za upis osnivacke emisije akcija narucioca revizije koji je odobren rjesenjem Komisije za HOV broj 02/1-10/2-03 od 15.10.2003 godine. Shodno prednjem narucilac revizije je stekao uslove za sticanje statusa pravnog lica ciji je pocetni kapital podijeljen na akcije svojim vlasnicima, odnosno obezbijedjena su pocetna sredstva za obavljanje poslovne djelatnosti.

Nakon ispunjenih prednjih pretpostavki narucilac revizije je usvojio Statut kojim su regulisana pitanja koja su pomenuta Ugovorom o osnivanju.

Narucilac revizije je nakon usvajanja opstih akata shodno Zakonu o privrednim drustvima u Crnoj Gori upisan u registar privrednih drustva kod registracionog suda – Centralni registar Privrednog suda u Podgorici po registracionom broju 4-0007210/001 od 11.02.2004 godine.

Rjesenjem Ministarstva finansija Crne Gore broj 02-4682/6 od 06.10.2006 godine narucilac revizije je ovlascen za obavljanje poslova obaveznih osiguranja u saobracaju, odnosno od tada su se stekli uslovi za obavljanje djelatnosti narucioa revizije.Poslove osiguranja u saobracaju narucilac revizije je otpoceo da obavlja od 01.01.2007 godine.

Prvobitno usvojen i registrovan Statut narucioca revizije od 21.07.2003 godine je izmijenjen 17.12.2007 godine sto je registrovano kod registracionog Suda po registracionom broju 4-0007210/004 od 04.01.2008godine.

U toku izvjestajne godine narucilac revizije je izvrσιο izmjene u u Statutu u dijelu koji se odnosi na organizaciju organa upravljanja i kapitala, vise personalnih izmjena u sastavu i organizaciji odbora direktora i izmjena u strukturi akcijskog kapitala.Ove promejne su registrovane kod Centralnog registra Privrednog suda u Podgorici po registracionom broju 4-0007210/007 od 26.12.2008 godine.

Po osnovu tzv usitnjavanja akcija izvršana je nova emisija akcija , koja nema znacaja sa aspekta materijalne pozicioniranosti , izuzev promjena u nominalnim pokazateljima – priomjene broja akcija i promjene nominalne vrijednosti akcije. Ove promjene su registrovane kod Komisije za HOV u Podgroici Rjesenjem broj 02/e-30/2-08 od 19.06.2008 godine.

Po osnovu konvertovanja duga u kapital u izvjestajnoj godini izvršena je nova emisija akcija , sto znaci izmjene u vrijednosti i strukturi akcijskog kapitala – ove promjene su registrovane kod Komisije za HOV Rjesenjem broj 02/6e-57/6-08 od 26.12.2008 godine. Ova emisija ne znaci priliv novih neopterećenih sredstava kod narucioa revizije ali ima kvalitativne promjene u kapitalu i ima znacaj promjena materijalne, odnosno finansijske pozicioniranosti narucioa revizije. Shodno prednjem izvršene su izmjene u Statutu narucioa revizije i u diejlu koji se odnosi na visinu akcijskog kapitala a koje su izmjene registrovane kod Centralnog registra Privrednog suda u Podgorici po registracionom broju 4-0007210/007 od 26.12.2008 godine.

Po registracionom broju 4-0007210/005 od 07.04.2008 godine narucilac revizije je registrovao nastavak djelatnosti za narednih 365 dana , odnosno do 07.04.2009 do kada se treba shodno zakonskim odredbama registrovati namjera nastavka djelatnosti kod CRPS u Podgorici.

Registracionim brojem 4-0007210/006 od 28.08.2008 godine narucilac revizije je kod CR Privrednog suda u Podgorici registrovao promjene u sastavu Odbora direktora.

U toku izvjestajne (2008) godine narucilac revizije je izvršio promjene vise akata internog karaktera (pravilnici , uputstva, odluke) kao i usvojio jos odredjena nova interna akta, na koji nacin je normativnom regulativom na kvalitetniji nacin uredjeno obavljanje poslovne djelatnosti narucioa revizije – procedure realizacije poslovnih odluka i svakodnevnih aktivnosti zaposlenih i kvalitetnije i brze pribavljanje poslovnih informacija na bazi kojih uprava narucioa donosi poslovne odluke.

Maticni broj narucioa revizije je 02398028 , shodno Obavjestenju o razvrstavanju Zavoda za statistiku (Monstat) broj 07-12/4-0007210 od 11.02.2004 godine.

Narucilac revizije je upisan u evidenciju poreskih obveznika kod Poreske uprave Crne Gore sa PIB-om 02398028 po Rjesenju o registraciji Poreske uprave Crne Gore – Podrucna jedinica Podgorica broj 30-01-07876-2 od 06.02.2007 godine.

U evidenciju poreskih obveznika za porez na dodatu vrijednost narucilac revizije je registrovan kod Poreske uprave Crne Gore po registracionom broju 30/31-06449-9 po Rjesenju o registraciji za PDV Poreske uprave Crne Gore – Podrucne jedinice Podgorica broj 30/31-06449-9 od 11.07.2007 godine , sa sticanjem svojstva poreskog obveznika za pdv pocev od 11.07.2007 godine.

Za obavljanje platnog prometa u zemlji u izvjestajnom periodu narucilac revizije je registrovao ziro racune kod:

- NLB Montenegrobanke ad Podgorica , ziro racun broj 530-13075-73,
- Crnogorske komercijalne banke ad Podgorica , ziro racun broj 510-7310-32,
- Prva banka ad Niksic – Podgorica , ziro racun broj 535-5129-18,
- Atlasmont banka ad Podgorica , ziro racun broj 505-13955-13,
- Podgoricka banka ad Societe generale groupd Podgorica, ziro racun broj 550-7729-79.

Kod ovih banaka narucilac revizije ima registrovane racune za platni promet sa inostranstvom – racuni za platni promet sa inostranstvom se baziraju u bankarskom sistemu na maticnom broju vlasnika racuna.

U organizacionom aspektu narucilac revizije je organizovan kao akcionarsko drustvo strukturirano iz sektora : sektor uprave, sektor finansija i racunovodstva, sektor pravnih i opstih poslova, sektor osiguranja i sluzba interne revizije.

Organi upravljanja po odredbama Statuta su Skupstina akcionara i Odbor direktora.

Skupstinu cine akcionari – vlanici HOV kojih prema raspolozivoj listi vlasnika HOV ima 27, a Odbor direktora je do kraja izvjestajne godine imao pet clanova, a u momentu izdavanja ovog Izvjestaja broj clanova Odbora direktora je tri, Odbor direktora bira Skupstina akcionara.

Pored ovih organa upravljanja cijenim neophodnim napomenuti da u strukturi rukovodjenja naruciocem revizije organizaciono i sustinski postoje i Izvrsni direktor kao organ poslovodjenja , sekretar i rukovodioci sektora. Narucioa revizije u pravnom prometu sa trecim licima predstavlja i zastupa Izvrsi direktor kojeg bira Odbor direktora , kao i sekretara narucioa revizije.

Adresa narucioa revizije kao stalno sjediste je « Magnat osiguranje » ad Podgorica, " Bulevar Svetog Petra Cetinjskog " br.40, a adresa za sluzbenu komunikaciju je " Magnat osiguranje " ad Podgorica ul " Radosava Burica " br 9.

Analizom odredaba Statuta narucioca revizije nakon izvršenih izmjena zaključio sam, shodno mojim zapazanjima, da ovaj akt sadrži kvalitativnija rješenja u odnosu na tekst prije izmjena i po mojem mišljenju može se cijeliti zadovoljavajućim. Bez obzira na prednje konstatacije preporučujem upravi narucioca revizije da još jednom preispita odredbe Statuta u dijelu koji se odnosi na kvorum o održavanju Skupštine akcionara i odlučivanje, obzirom da sve akcije nemaju pravo glasa, odnosno za pojedine akcije je suspendovano pravo glasa, odnosno odlučivanje.

Postupak odlučivanja kod narucioca revizije u vezi donošenja odluka je u trenutnoj situaciji vrlo komplikovan i može se reći da za donošenje pojedinih odluka postoji normativna blokada, odnosno ne postoje normativne pretpostavke za donošenje takvih odluka uopšte. Akcije bez prava glasa relativno čine preko dvije trećine ukupnih akcija, te shodno tome odluke koje se donose dvotrecinskom većinom na Skupštini akcionara nije uopšte moguće donijeti, pored toga mogu se desiti slučajevi da Skupština ima kvorum za održavanje skupštine akcionara, ali da ne može donijeti ni jednu od odluka čak ni one odluke koje se donose prostom većinom prisutnih, odnosno zastupanih akcija, a suviše je spominjati upisane akcije i slično.

Skrećem pažnju upravi narucioca revizije da je po mojem zapazanju prednja situacija ozbiljna i može predstavljati blokadu rada narucioca revizije u narednom periodu. Usled prednjih razloga najnužnije je potrebno otkloniti ove normativne limitirajuće okolnosti u komunikaciji sa Agencijom za nadzor i ostalim nadležnim organima državne uprave, ako ne trajnije onda bar kao privremeno rješenje do okončanja sudskog spora kod Upravnog suda Crne Gore.

1.2. Djelatnost

Djelatnost narucioca revizije je određena po broju 66030 (KD), 11201 (JKD) – ostalo osiguranje (obavezno osiguranje u saobraćaju):

- osiguranje putnika u javnom saobraćaju od posledica nesrećnog slučaja,
- osiguranje vlasnika, odnosno korisnika motornih vozila od odgovornosti za štetu pricinjenu trećim licima,
- osiguranje vlasnika, odnosno korisnika vazduhoplova od odgovornosti za štetu pricinjenu trećim licima,
- osiguranje vlasnika, odnosno korisnika plovnih objekata od odgovornosti za štetu pricinjenu trećim licima.

Od prethodno registrovanih djelatnosti u izvjestajnoj godini narucilac revizije je obavljao poslove osiguranja putnika u javnom saobraćaju i osiguranje vlasnika, odnosno korisnika motornih vozila od odgovornosti za štetu pricinjenu trećim licima.

Osiguranje od odgovornosti vlasnika, odnosno korisnika vazduhoplova od odgovornosti za štetu pricinjenu trećim licima i osiguranje od odgovornosti vlasnika, odnosno korisnika plovnih objekata za štetu pricinjenu trećim licima u izvjestajnoj godini narucilac revizije nije realizovao. Uprava narucioca revizije u tekućoj godini namjerava da otpočne sa realizacijom i ovih poslovnih aktivnosti sa cijom realizacijom se od sada nije otpočelo.

Narucilac revizije raspolaže potrebnim kadrovima i potrebnim sredstvima za obavljanje registrovane djelatnosti. U strukturi sredstava narucilac revizije nema građevinskih objekata u funkciji, a poslovne prostorije u kojima narucilac revizije obavlja djelatnost i koja čini sjedište administracije narucilac revizije koristi na bazi ugovornog odnosa sa vlasnikom tog prostora.

1.3. Vlasništvo i struktura kapitala

Narucilac revizije je upisan u Registar emitenata hartija od vrijednosti kod Komisije za hartije od vrijednosti Republike Crne Gore po Rjesenju broj 02/1-10/4-03 od 29.01.2004 godine.

Na početku izvjestajne godine akcijski kapital narucioca revizije je bio distribuiran preko 8.300 redovnih akcija pojedinačne nominalne vrijednosti od 100 eur.

U toku izvjestajne (2008) godine narucilac revizije je izvršio dvije emisije akcija i to jednu koja se odnosila na tzv split emisiju i drugu koja je bazirana na konverziji duga u kapital.

Emisija na bazi usitnjavanja akcija je sustinski značila povećanje broja akcija uz zadržavanje ukupnog vrednosnog iznosa akcijskog kapitala , sto je impliciralo smanjenje nominalne vrijednosti po akciji. Ova emisija je registrovana kod Komisije za HOV Rjesenjem broj 02/3e-30/2-08 od 19.06.2008 godine po kom osnovu je akcijski kapital narucioca revizije iznosio 830.000 eur i distribuiran na 830.000 akcija nominalne vrijednosti od po 1 eur po akciji. Celokupan iznos akcijskog kapitala je upisan i uplacen u novcu.

Po osnovu neizmirenog duga iz obligacionog odnosa narucioca revizije i vecinskog vlasnika akcijskog kapitala kod narucioca revizije izvršena je konverzija duga u kapital u iznosu od 420.093 eur. Po ovom osnovu izvršena je emisija 420.093 akcija nominalne vrijednosti od po jedan eur za akciju sto cinu ukupan iznos emisije od 420.093 eur. Registracija ove emisije je izvršena kod Komisije za HOV po Rjesenju broj 02/6e-57/6-08 od 26.12.2008 godine.

Nakon ove emisije akcijski kapital narucioca revizije je uplacen u novcu u iznosu od 830.000 eur (ranija konstatacija Komisije za HOV) i iznos od 420.093 eur je unesen u formi prava do završetka gradjevinskog objekta cija realizacija je i osnov za ovu emisiju. Kada se objekta završi i narucilac revizije legalizuje vlasništvo nad ugovorenim nepokretnostima taj segment akcijskog kapitala ce imati karakter kapital unesen kod narucioca revizije u stvarima.

Shodno prednjem akcijski kapital narucioca revizije na kraju izvjestajne godine iznosi 1.250.093 eur i distribuiran je preko 1.250.093 obicnih akcija.

Po raspolozivom izvjestaju o vlasnicima HOV od 29.12.2008 godine , kapital narucioca revizije iznosi 1.250.093 eur i distribuiran je preko 1.250.093 akcija , pojedinačne nominalne vrijednosti od po jedan eur po akciji , a broj akcionara kod narucioca revizije na kraju izvjestajne godine je 27.

U strukturi vlasnika akcijskog kapitala narucioca revizije participiraju isključivo fizicka i pravna lica. Cijenim bitnim napomenuti da jedno fizicko lice (akcionar) raspolaze sa 76,07% upisanog akcijskog kapitala, odnosno ovaj akcionar ima status vecinskog vlasnika. Cijenim relevantnim skrenuti paznju da akcije koje su u vlasnistvu ovog akcionara nemaju prava glasa , sto je bitno napomenuti sa aspekta uticaja na donosenje poslovnih odluka kod narucioca revizije.

1.4.Radna snaga (zaposleni)

Narucilac revizije je u izvjestajnoj godini zaposljavao u pojedinim periodima razlicit broj radnika od 34 radnika do 56 radnika: januar = 34 radnika, februar = 38 radnika , mart = 43 radnika, april = 46 radnika, maj = 45 radnika, jun = 44 radnika , jul = 43 radnika, avgust = 45 radnika, septembar = 56 radnika, oktobar = 55 radnika , novembar 54 radnika i decembar = 55 radnika.

Kvalifikaciona struktura je zadovoljavajuca u odnosu na djelatnost narucioca revizije i nece biti limitirajuci faktor dobrim poslovnim rezultatima narucilaca revizije, odnosno trebalo bi ocekivati nastavak trenda dobrih poslovnih pokazatelja narucioca revizije u narednom periodu.

Od ukupnog broja zaposlenih na kraju izvjestajne godine broj radnika koji su zasnovali radni odnos sa punim radnim vremenom je 22 radnika i 33 radnika je zasnovalo radni odnos kod narucioca revizije sa radnim vremenom kracim od punog radnog vremena.

Organizacija izvršenja poslovnih aktivnosti je segment poslovne politike uprave narucioca revizije sto podrazumijeva i politiku zaposljavanja kod narucioca revizije. Obzirom na dosta složene procedure koje bih trebao da realizujem u cilju izvodjenja dokaza o uskladjenosti broja zaposlenih i obima poslovnih obaveza nisam u mogucnosti da izdam ocjenu po tom osnovu u dijelu koji se odnosi na primjerenost broja zaposlenih koji rade opreativne aktivnosti na terenu. Broj zaposlenih koji obavlja administrativne poslove u sjedistu narucioca revizije je, po mojem misljenju , primjeren potrebnom broju izvršilaca za normalno izvršenje poslovnih aktivnosti u ovim organizacionim dijelovima narucioca revizije u izvjestajnoj godini.

2. Interne kontrole i racunovodstveni sistem

Pod terminom racunovodstveni sistem se podrazumijevaju evidencije o obradi poslovnih transakcija kao sredstva , odnosno izvora informacija o finansijskim, materijalnim i poslovnim pokazateljima narucioca revizije na odredjeni termin , odnosno za odredejni period. Sistemi evidencije obezbedjuju identifikaciju , sakupljanje , izracunavanje , klasifikaciju , evidenciju i objavljivanje transakcija i poslovnih dogadjaja.

Sistem internih kontrola podrazumijeva inkorporiranje kontrolnih postupaka u poslovnim transakcijama (priprema , realizacija , evidencija i objavljivanje) u cilju sprecavanja kradje ili gresaka , odnosno zastite sredstava i postovanja usvojenih politika.

U izvjestajnoj godini narucilac revizije je imao formiranu revizijsku komisiju , odnosno internu reviziju, koja je predvidjena i organizacionom semom narucioca revizije. Postojanje interne kontrolne funkcije formirane kao poseban organizacioni segment narucioca revizije je neophodno i po mojoj procjeni efekti organizovanja ove kontrolne funkcije su vidni u izvjestajnoj godini.

Narucilac revizije je u izvjestajnom periodu u organizacionoj strukturi imao vlastitu racunovodstvenu sluzbu. Postojanje racunovodstvene sluzbe u organizaciji poslovnih funkcija u preduzeću bi trebalo da predstavlja prednost sa aspekta pravovremenosti obrade poslovnih transakcija i prezentaciju izvjestaja i informacija koje ova sluzba dostavlja upravi sto bi trebalo poslužiti menadžmentu narucioca revizije za donosenje poslovnih odluka. Obim koriscenih sredstava , izvršenih poslovnih transakcija i nivo ostvarenih prihoda i rashoda, kao i materijalno finansijska pozicioniranost narucioca revizije u izvjestajnoj godini opravdava organizovanje vlastite racunovodstvene sluzbe u ostvarenju prednjih ciljeva.

Racunovodstvena sluzba narucioca revizije je kadrovski osposobljena na zadovoljjujuci nivo za kvalitetno izvršenje obaveza u toj sluzbi. Po mojim zapazanjima , zaposleni u toj sluzbi prate promjene u ovoj oblasti i sa tih razloga organizacija racunovodstvene funkcije ne predstavlja limitirajuci faktor sa aspekta servisiranja menadžmenta pravovaljanim informacijama radi projekcije poslovnih ciljeva baziranih na visokom nivou pouzdanosti informacija o poslovnim rezultatima. Racunovodstvena sluzba narucioca revizije koristi prednosti informacione tehnologije u ovoj oblasti ,a racunovodstvena evidencija se vrsi u informatickoj savremenoj tehnologiji.

U izvjestajnom periodu sistem internih kontrola narucioca revizije cine interna revizije , racunovodstvene kontrole i kontrole menadžmenta. Sistem internih kontrola je pozeljno uspostaviti po principu da je svaka poslovna transakcija pripremljena od strane jednog lica realizovana od drugog i provjerena od strane treceg lica. Sustina je da u svakoj transakciji ucestvuje najmanje tri lica.

Unutrasnje kontrole poslovnih transakcija kod narucioca revizije su postavljene na relativno zadovoljavajucem nivou , ali za visoku ocjenu o kvalitetu funkcionisanja internih kontrola bilo bi potrebno implementirati i druge kontrolne postupke koji nisu zastupljeni u pripremi , realizaciji i nadzoru poslovnih transakcija.

Napominjem da je jedan od zahtjeva za kvalitetno izvršenje kontrolnih funkcija neophodno da pripremu registracije poslovnih transakcija i registraciju transakcija treba odvojiti od kontrole pripreme i registracije tih transakcija. Ne moze se smatrati dobrom implementacijom unutrasnjih kontrola spajanjem nespojivih funkcija u jednom licu (pripremu i realizaciju vrsi jedna osoba).Interne kontrole treba uspostaviti na zadovoljavajuci nacin , postujuci osnovni princip razdvajanja funkcija i ndleznosti i svim fazama poslovnog procesa – planirenje, nabavka , realizacije , izvjestavanje.

Bez obzira na napred iznete relativno pozitivne ocjene o kvalitetu kontrolnih funkcija poslovnih transakcija iz izvjestajnog perioda odlucio sam da u ovoj reviziji realizujem postupke sustinskih ispitivanja , te usled tih razloga upucujem korisnike ovog Izvjestaja u visoku pouzdanost izvedenih zakljucaka i izdatih ocjena pojedinih racunovodstvenih odnosno bilansnih pozicija , odnosno u visoku pouzdanost ocjene o finansijskim iskazima narucioca revizije za izvjestajni period koji su bili predmet ove revizije i koji su prezentirani ovim Izvjestajem.

3. Sastavljanje i prezentacija finansijskih iskaza

Prezentirani finansijski iskazi koji su bili predmet ove revizije - sastavljeni su na bazi racunovodstvenih evidencija narucioca revizije za period 01.01.2008 godine - 31.12.2008 godine. Racunovodstvene evidencije (glavna knjiga, evidencija poslovnih partnera, ostale pomocne evidencije) se vode u elektronskoj formi.

Korisceni softver u izvjestajnom periodu nije uradjen od strane registrovanog autora , sto podrazumijeva da lice koje je instaliralo ovaj softver posjeduje potrebna odobrenja i dozvole , odnosno licencu za bavljenje poslovima izrade racunovodstvenih finansijskih softvera za potrebe finansijskog izvjestavanja. Usled prednjih okolnosti pristupio sam testiranju pouzdanosti racunovodstvenih izvjestaja koji su korisceni kao osnova za izradu finansijskih iskaza koji su bili predmet ove revizije.

Postupcima sustinskog ispitivanja utvrdio sam da su u racunovodstvenoj evidenciji registrovane sve poslovne transakcije iz izvjestajnog perioda, a usaglasenost izvršenih i registrovanih poslovnih transakcija uprava narucioca revizije je potvrdila u pisanoj formi - izjava menadzmenta narucioca revizije koja je prilozena uz ovaj Izvjestaj.

Provjerom registracije odabranih poslovnih transakcija , utvrdio sam da korisceni racunovodstveni softver ima karakteristike potpune stabilnosti, odnosno ne omogucava brisanje vec unesenih podataka bez registracije izvršenih transakcija u racunovodstvenim evidencijama , odnosno u racunovodstvenim izvjestajima, te se sa tog aspekta obradjeni podaci u racunovodstvenoj evidenciji mogu smatrati pouzdanom osnovom za sastavljanje i prezentaciju racunovodstvenih izvjestaja.

Na osnovu prednjih konstatacija izvodim zakljucak o zadovoljavajucoj validnosti evidencija koje su sluzile kao baza za sastavljanje racunovodstvenih izvjestaja za izvjestajni period.

Racunovodstvene evidencije koje su cinile bazu za sastavljanje predmetnih finansijskih iskaza sastavljene su uz implementaciju zadovoljavajuceg obima zahtjeva iz okvira za sastavljanje i obelodanjivanje finansijskih iskaza i informacija sadrzanim u njima, vazeceg za period na koji se odnose predmetni racunovodstveni izvjestaji. Ovaj okvir cine Medjunarodni racunovodstveni standardi , odnosno Medjunarodni standardi finansijskog izvjestavanja i Zakonski propisi kojima se regulise obavljanje delatnosti iz ove oblasti. U registraciji poslovnih transakcija, procjeni i prezentaciji pojedinih bilansnih pozicija i sastavljanju i prezentaciji finansijskih iskaza u cjelini implementirani su zahtjevi MRS i MSFI koji su bili od znacaja za prezentaciju materijalno finansijske pozicioniranosti narucioca revizije i prezentaciju poslovnih rezultata iz izvjestajnog perioda.

Napominjem da je primjena svih MRS i MSFI u sastavljanju racunovodstvenih evidencija, procenjivanje bilansnih pozicija, obelodanjivanje informacija sadrzanih u finansijskim iskazima i prezentacija finansijskih iskaza obavezna u Republici Crnoj Gori u izvjestajnom periodu.

Izvestajna jedinica (valuta za prezentaciju) u Finansijskim iskazima je EUR i podaci su prezentirani u punom iznosu bez decimala.

4. Znacajne racunovodstvene politike

Racunovodstvene politike narucioca revizije predstavljaju specificne principe ,pravila i praksu u pripremanju i prezentaciji finansijskih iskaza.

Racunovodstvene politike usvojene su u nivou ocekivane moguće implementacije, sto znaci da ce se u pojedinim periodima izvjestavanja racunovodstvene politike primjenjivati ispod mogućeg nivoa implementacije, odnosno neće biti potrebe za primjenom ukupnih usvojenih racunovodstvenih politika.

Usvojenim racunovodstvenim politikama su regulisana pitanja u vezi izvjestavanja svih mogućih ocekivanih poslovnih transakcija , kako bi se eliminisali normativni limiti u takvim situacijama.

Racunovodstvene politike narucioca revizije su uskladjene sa MRS/MSFI sa ciljem da informacije iz finansijskih iskaza budu pouzdane i relevantne za donosenje poslovnih odluka i predstavljanje fer rezultata i finansijsku pozicioniranost narucioca revizije i odrazavaju ekonomsku sustinu dogadjaja i transakcija.

Racunovodstvene politike narucioca revizije se primjenjuju u pripremanju i objavljivanju finansijskih iskaza konzistentno, tako da omogucavaju uporedivost informacija koje pruzaju finansijski iskazi.

Primijenjene racunovodstvene politike omogucavaju i uporedivost poslovnih pokazatelja narucioca revizije sa ostalim preduzecima iz grane , odnosno sa svim ostalim privrednim subjektima u okruzenju.

Prezentacija o racunovodstvenim politikama je primjerena sadrzaju bilansnih sema za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza koje je objavila profesionalna organizacija za oblast racunovodstva i revizije.

U ovom izvjestaju dao sam prezentaciju samo onih racunovodstvenih politika koje uređuju realizovane poslovne transakcije u izvjestajnom periodu.

4.1. Ostala nematerijalna imovina

Ova bilansna pozicija obuhvata prezentaciju racuna o evidenciji imovine narucioca revizije koja se fizicki ne moze kvantificirati, a koja se otpisuje duze od jedne godine. Ovu poziciju cine licence , patenti , goodwill i negativni goodwill , nematerijalna ulaganja u pripremi i revalorizacija nematerijalnih ulaganja, goodwill se ne revalorizuje.

U napomenama uz finansijske iskaze Odbor direktora treba da objavi analiticki ukupnu vrijednost nematerijalne imovine na pocetku perioda , promet u izvjestajnom periodu , konacno stanje na dan sastavljanja bilansa stanja, iznos otpisane vrijednosti , primijenjene metode amortizacije , revalorizaciju sredstava koja strukturiraju ovu bilansnu poziciju.

Iznos na ovoj poziciji se procjenjuje i prezentira u bilansu stanja po istorijskom trosku , odnosno nabavna vrijednost / cijena koštanja umanjena za akumuliranu amortizaciju.

Povećanja na ovoj poziciji se evidentiraju po osnovu nove imovine koju koriste treća lica sa karakteristikama nematerijalnosti, a smanjenja povlacenje iz upotrebe od trećih lica ili otpis imovine koja se procjenjuje na ovoj poziciji.

4.2. Materijalna imovina (neto iznos)

Ovu bilansnu poziciju cine racuni na kojima se evidentiraju prirodna bogatstva (zemljiste i sume), gradjevinski objekti, oprema inventar sa kalkulativnim otpisom , visegodisnji zasadi,osnovno stado, ostala napred nepomenuta osnovna sredstva i osnovna sredstva u pripremi.

Materijalna imovina - nepokretnosti , postrojenja i oprema inicijalno se procjenjuju po cijeni koštanja. Poslije inicijalnog priznavanja, nepokretnosti , postrojenja i oprema se procjenjuju (priznaju se) po cijeni koštanja umanjenoj za akumuliranu amortizaciju.

Nepokretnosti , postrojenja i oprema proizvedeni u sopstvenoj reziji procjenjuju se u bilansima po cijeni koštanja koju cine direktni troskovi uvecani za ostale troskove koji se odnose na proizvodnju ovih materijalnih sredstava.

Kod inicijalnog priznavanja nekretnina , postrojenja i opreme obuhvataju se i troškovi demontiranja , uklanjanja i restauracije .

Troškovi ulaganja u nekretnine , postrojenja i opremu poslije početnog priznavanja se u bilansu stanja prizanju kao i inicijalno priznavanje sredstava sa ove pozicije, odnosno povećavaju vrijednost sredstava a istovremeno se izknjizava knjigovodstveni iznos dijela sredstva koji se zamjenjuje. Sitniji troškovi održavanja ovih sredstava se ne procjenjuju na ovoj bilansnoj poziciji već u bilansu uspjeha.

Ukoliko postoji značajnije odstupanje nepokretnosti postrojenja i opreme u računovodstvenim evidencijama procijenjenih (evidentiranih) po sadašnjoj – neotpisanoj vrijednosti i tržišnoj vrijednosti eliminisanje razlika se vrši usaglasavanjem ovih cijena na način predviđen MRS/MSFI a koji princip je i predviđen i po Zakonu o privrednim društvima u RCG – procjena od strane ovlaštenih procjenjivaca. Za materijalne resurse koji se u preduzeće nabavljaju od trećih lica (ne proizvodnja u vlastitoj reziji) evidentiranje – procjene se vrši po nabavnoj cijeni koja se strukturira od fakturne cijene dobavljača i zavisnih troškova nastalih do dovođenja takvog sredstva u stanje da se isti stavi u eksploataciju.

Sredstva koja cine ovu bilansnu poziciju otpisuju se periodično u korisnom vijeku trajanja sredstava. Obracun amortizacije vrši se za sva sredstva koja se obuhvataju na ovoj bilansnoj poziciji bez obzira da li su u funkciji ili van funkcije.

Amortizacija za zemljišta, kao prirodna bogatstva se ne vrši , za građevinske resurse i opremu se primjenjuje pravolinijska metoda amortizacije. Metoda je odabrana na osnovu vitalnosti pojedinih resursa u korisnom vijeku eksploatacije. Osnovica za amortizaciju resursa u upotrebi je neotpisana sadašnja vrijednost sredstava, a za novonabavljena cijena koštavanja, umanjene (u oba slucaja) za rezidualnu vrijednost sredstava. Rezidualna vrijednost je procijenjeni iznos nekog sredstva koji bi preduzeće primilo danas ako bi otudjilo to sredstvo , poslije umanjenja za troškove prodaje , uz pretpostavku da se to sredstvo nalazi na kraju vijeka i u stanju u kojem se očekuje da će se naci na kraju vijeka trajanja.

Amortizacija stope za sredstva koja podliježu obaveznoj periodičnoj godišnjoj otpisivanju, se utvrđuju u zavisnosti od procijenjenog preostalog vijeka eksploatacije, a za novonabavljena sredstva u zavisnosti od ukupnog vijeka eksploatacije sa ciljem da se u oba slucaja zadovolji princip da se u periodu eksploatacije amortizaciona osnovica prenese na ucinke u celosti. Amortizacija se vrši za svako sredstvo pojedinačno , a vijek trajanja sredstava se utvrđuje od strane profesionalnih ovlaštenih procjenjivaca i takav pregled cini dio ovog akta.

Povećanja na ovoj poziciji registruju se po osnovu novih nabavki , proizvodnje sredstava koja se prezentiraju na ovoj bilansnoj poziciji i po osnovu povracaja sredstava koja se shodno direktivama MSFI 5- Stalna sredstva namijenjena prodaji nisu mogla prodati u roku koji je utvrđen tim MRS. Smanjenja na ovoj bilansnoj poziciji znace otpis , rashodovanje ili prodaju sredstava odnosno prenos na poziciju u bilansu stanja – Stalna sredstva namijenjena prodaji.

U napomenama uz finansijske iskaze uprava narucioa revizije treba analitički da objavi napred prezentirane informacije o nepokretnostima , postrojenjima i opremi na početku perioda , promet u izvjestajnom periodu i konacno stanje na dan sastavljanja bilansa stanja. Nepokretnosti , postrojenja i oprema se procjenjuju i prezentiraju u bilansu stanja po sadašnjoj neotpisanoj vrijednosti.

Dodatno objasnjenje: U računovodstvenoj evidenciji podaci o nepokretnostima , postrojenjima i opremi se prezentiraju na posebnim računima za cijenu koštavanja odnosno istorijski trosak a odvojeno za akumuliranu amortizaciju, dok se u bilansu stanja procjena i prezentacija vrši preko jednog agregiranog podatka (neto iznos , odnosno evidenciona cijena koštavanja umanjena za akumuliranu amortizaciju).

Umanjenje vrijednosti imovine

Uprava narucioa revizije je obavezna da na dan bilansiranja testira korektnost procjene sredstava koja se procjenjuju na ovoj bilansnoj poziciji. Ukoliko postoje indikatori da je doslo do umanjenja vrijednosti nekog sredstva , tad ase utvrđuje nadoknadi iznos vrijednosti tog sredstva po kojem se ta sredstva bilansiraju u bilansu stanja a razlika do evidencione vrijednosti predstavlja iznos za umanjenje. Razlika izmedju iznosa po kojem je sredstvo procijenjeno u poslovnim evidencijama , odnosno izvjestajima i naknadivog iznosa se bilansira u finansijskim iskazima za godinu u kojoj se vrši ovo umanjenje na bilansnoj poziciji – Ostali poslovni rashodi u bilansu uspjeha .

Kada je knjigovodstvena vrijednost veca od iznosa koji se moze nadoknaditi (prodajom ili koroscenejem) treba utvrditi umanjnje vrijednosti sredstava , odnosno grupe sredstava - jedinice za stvaranje gotovine. Nadoknadivi iznos se utvrdjuje uporedjivanjem fer (trzisne) vrijednosti i upotrebne vrijednsoti – neto sadasnja vrijednst diskontovanih buducih primitaka. Ako se u narednim godinama ponisti umanjnje vrijednosti sredstava , odnosno utvrdi se da je vrijednost sredstava sada veca od iznosa po kojem su sredstva procijenjena u bilansu stanja vrsi se korekcija povecanja vrijednosti tih sredstava do nadoknadivog iznosa ali ne iznad iznosa po kojem su sredstva prvobitno bila procijenjena pre obezvredjenja. Ova (pozitivna)razlika ima tretman prihoda u bilansu uspjeha, ako nema revalorizacionih rezervi u bilansu stanja.

Ova bilansna poziicija je takodje u direktnoj vezi sa bilansnom pozicijom Revalorizacione rezerve iz bilansa stanja, jer ukoliko za sredstva za koje se utvrdi umanjnje vrijednosti postoji revalorizacioni visak imparitetni gubici se prvo umanjuju za iznos raspolozivih revalorizacionih rezervi a razlika iznad iznosa revalorizacionih rezervi se procjenjuje na poziciji ostali poslovni rashodi u bilansu stanja.

U napomenama uz finansijske iskaze Odbor direktora treba da objavi imparitetne gubitke priznate u bilansu uspjeha, imparitetne gubitke prizante u bilansu stanja preko racuna revalorizacionih rezervi kao i raloge zbog kojih he izvršen obracun imparitetnih gubitaka i da li je pri utvrdjivanju upotrebne vrijednosti sacinjena projekcija buducih primitaka iz korisnog vijeka sredstva, kao i sve ostale bitne informacije koje se odnose na ovu bilansnu poziciju u bilansu uspjeha.

4.3. Ulaganja

Ovu bilansnu poziciju cine racuni na kojima se evidenmtiraju investicije narucioca revizije u nabavku odnosno izgradnju novih nepokretnosti (zemljista i objekata), ulaganja u kapital drugih pravnih lica u kojima narucilac revizije ima vlasnicke interese, odnosno pravna lica u kojima narucilac revizije ima investicije , ulaganja u pravna lica koja imaju status pridruzenih preduzeca naruciocu revizije, odnosno predstavljaju partnerska ulaganja. Na ovoj bilansnoj poziciji se obuhvataju ulaganja koja narucilac revizije vrsi sa namjerom da ih drzi u vlasnistvu na duzi rok.

Ulaganja u izgradnju , odnosno nabavku nepokretnosti koje se evidentiraju na racunima ove bilansne pozicije procjenjuju se po cijeni kostanja, odnosno po nabavnoj cijeni – istorijski trosak. Dok su sredstva nepokretnosti u pripremi na ista se ne vrsi obracun amortizacije a sa aktiviranjem izgradjenih sredstava i njihovom privodjenju namjeni vrsi se isknjizavanje sa ove bilansne pozicije i njihova procjena se od tada evidentira na racunima koji se obuhvataju na bilansnoj poziciji Materijalna imovina , odnosno nekretnine , postrojenja i oprema, elaboracija ove bilansne pozicije data je u napomeni 4.1.2 Materijalna imovina u Izvjestaju napred.

Ulaganja u kapital drugih pravnih lica se razvrstavaju shodno namjeni tih ulaganja, ako se ulaganja vrse radi dalje prodaje u pitanju su kratkorodne investicije i to su HOV koje se kupuju radi trgovine , odnosno kupovina radi prodaje. Ako narucilac revizije drzi kupljene HOV u svom portfelju radi se o dugorocnim investicijama, odnosno u pitanju su dugorocni finansisjki plasmani.

Finansijska sredstva se u bilansu stanja priznaju od momenta od kada narucilac revizije shodno ugovornim odredbama ima kontrolu nad konkretnim finansijskim sredstvom do momenta kada narucilac revizije gubi kontrolu nad konkretnim finansijskim sredstvom – istek ugovorenog roka, prenos vlasnistva na drugo lice napustanje ugovora i slicno.

Klasifikacija ulaganja u HOV se vrsi na pocetku inicijalnog priznavanja zavisno do toga koje su namjere uprave narucioca revizije sa pojedinim HOV da li su u pitanju investicije ili finansisjka ulaganja namijenjena trgovanju.

Kada su u pitanju investicije , odnosno ulaganja koja za cilj nemaju kupovinu radi trgovanja ta se ulaganja procenjuju na ovoj bilansnoj poziciji. Na ovoj bilansnoj poziciji se obuhvataju racuni na kojima se registruju potrazivanja narucioca revizije za mjenice, potrazivanja za finansijske lizinge , potrazivanja po osnovu dugorocnih hartija od vrijednosti, ucesca u kapitalu drugih kompanija, dati krediti , sa rokom dospeca dvanaest mjeseci u odnosu na datum bilansa stanja.

Povećanja na ovoj poziciji registruju se po osnovu novih finansijskih plasmana sa rokom naplate dužim od jedne godine, a smanjenja znače naplatu ili otpis ovih potraživanja.

U napomenama uz finansijske iskaze uprava narucioca revizije treba strukturalno da objavi informacije o dugorocnim finansijskim plasmanima na početku perioda, promet u izvjestajnom periodu i konačno stanje na dan sastavljanja bilansa stanja.

Ova bilansna pozicija se procjenjuje i prezentira u bilansu stanja u bruto iznosu (nominalni iznos potraživanja uvećan za ugovoreni interes). Finansijski plasmani čija je naplata neizvjesna se otpisuju na teret rashoda perioda.

4.4. Ostala finansijska ulaganja

Na ovoj bilansnoj poziciji se obuhvataju računi na kojima se procjenjuju, odnosno na kojima se registruju transakcije o investicijama narucioca revizije u akcije i druge vrednosne papire, dužničke vrednosne papire, učešće u zajedničkim ulaganjima, depoziti, obezbijedjeni i ostali plasmani.

Skrećem pažnju, iako sam to već i ranije konstatovao da prezentaciju o računovodstvenim politikama, a shodno tome i prezentaciju napomena o transakcijama iz izvjestajnog perioda prilagodjavam u Izvjestaju analogno bilansnim stavkama koje je pripremila profesionalna organizacija za finansijsko izvještavanje u Crnoj Gori. Po mojem mišljenju predmetne bilansne stavke nemaju najbolju razumljivost za korisnike tih izvještaja i bilo bi ih opravdano korigovati. Na prednje napomene skrećem pažnju sa razloga što u bilansu stanja djeluju zbunjujuće pozicije – Ulaganja i Ostala ulaganja. Po mojem mišljenju bi bila pogodnija klasifikacija na dugorocna ulaganja i kratkorocne plasmane.

Dugorocna ulaganja odnosno dugorocna finansijska ulaganja predstavljaju ulaganja odnosno plasmane u kapital drugih pravnih lica čiji je rok dospeća preko 12 mjeseci.

Kratkorocna potraživanja čine cjelinu sa dugorocnim potraživanjima, odnosno sa kratkorocnim finansijskim plasmanima. Iznos dugorocnih potraživanja i dugorocnih plasmana koji dospijevaju na naplatu u toku godine za koju se pripremaju finansijski iskazi se prenose sa ovih računa na račune kratkorocnih potraživanja.

Povećanja na ovoj poziciji registruju se po osnovu novih finansijskih plasmana sa rokom naplate do dvanaest mjeseci, sa rokom dospeća za naplatu u godini za koju se pripremaju finansijski iskazi, odnosno dospeće dugorocnih potraživanja odnosno dugorocnih finansijskih plasmana do kraja godine za koju se pripremaju finansijski iskazi. Smanjenja registrovana na ovoj bilansnoj poziciji znače naplatu ili otpis ovih potraživanja.

U napomenama uz finansijske iskaze uprava narucioca revizije treba da objavi strukturu ove bilansne pozicije sa ostalim relevantnim informacijama o kratkorocnim plasmanima na početku perioda, promet u izvjestajnom periodu i konačno stanje na dan sastavljanja bilansa stanja.

Ova bilansna pozicija se procjenjuje u bilansu stanja u bruto iznosu (nominalni iznos potraživanja uvećan za ugovoreni interes). Kratkorocna potraživanja čija je naplata neizvjesna se otpisuju na teret rashoda perioda.

Nakon početnog priznavanja kratkorocne HOV se vrednuju po njihovoj fer vrijednosti bez odbitka za troškove transakcija koji mogu nastati prilikom prodaje ili drugog otudjenja.

Fer vrijednost HOV koje se kotiraju na aktivnim tržištima zasniva se na vazecim cijenama ponude. U slučajevima kada ne postoji aktivno tržište odnosno kada se HOV kojima narucilac revizije raspolaze ne kotiraju na berzama, tada se fer vrijednost tih HOV vrši procjenom.

Povećanje fer vrijednosti, odnosno prodaja iznad evidencione vrijednosti iskazuje se kao prihod, odnosno dobitak u bilansu uspjeha. Ako je fer vrijednost niža od evidencione vrijednosti razlika se obuhvata u bilansu uspjeha kao trosak – ostali rashodi, odnosno gubici.

Otpis ulaganja u HOV se vrši u cjelosti za HOV emitentata čija je poslovna aktivnost trajno prestala, odnosno emitentata koji su prestali da postoje u postupku stečaja, odnosno likvidacije. Djelimičan otpis investicija u HOV se vrši u slučajevima kada je kod emitentata došlo do smanjenja akcijskog kapitala po osnovu pokrivenosti gubitka na teret akcijskog kapitala.

U napomenama uz finansijske iskaze uprava narucioca revizije treba da objavi strukturu ove bilansne pozicije sa ostalim relevantnim informacijama o plasmanima na početku perioda, promet u izvjestajnom periodu i konačno stanje na dan sastavljanja bilansa stanja.

4.5. Tekuća sredstva

Na ovoj bilansnoj poziciji prezentiraju se racuni na kojima se evidentiraju potrazivanja od duznika , novcana sredstva i aktivna vremenska razgranicenja.

Potrazivanja od duznika se odnose na potrazivanja od pridruzenih preduzeca i partnerskih interesa, duznici iz direktnih poslova osiguranja, duznici iz poslova reosiguranja, i ostali duznici.

Potrazivanja predstavljaju i otrazivanja za date avanse dobavljacima, potrazivanja od zaposlenih , potrazivanja od drzavnih organa i organizacija po specificnim odnosima , potrazivanja za kamate i dividende i slicno.

Povecanja na ovoj poziciji registruju nove nenaplacene usluge osiguranja , odnosno reosiguranja, davanja zaposlenima i slicno , sto se efektuira kao povecanje potrazivanja po prednjim osnovama. Smanjenja na ovoj poziciji znace naplatu ili otpis potrazivanja od duznika.

Potrazivanja od duznika se u bilansu stanja procjenjuju u nominalnom iznosu umanjena za rezervisanja rizika po osnovu nenaplativosti potrazivanja, odnosno potrazivanja se ispravljaju otpisivanjem za iznose neizvesnosti naplate potrazivanja od duznika.

U napomenama uz finansijske iskaze uprava narucioca revizije treba da objavi strukturu ove bilansne pozicije sa ostalim relevantnim informacijama o potrazivanjima na pocetku perioda , promet u izvjestajnom periodu i konacno stanje na dan sastavljanja bilansa stanja.

Otpis potrazivanja za koja je nastupio rok zastarelosti se otpisuju na teret rashoda.

Novcana sredstva , odnosno gotovinu i gotovinske ekvivalente predstavljaju depoziti po vidjenju , sredstva na racunima kod poslovnih banaka u zemlji i inostranstvu , sredstva na racunima kod drugih finansijskih institucija u zemlji i inostranstvu , sredstva u blagajni, kratkorocna potrazivanja (do tri mjeseca) sa malim rizikom unovcnosti sa malim rizikom promjene vrijednosti u konverziji u gotovinu – gotovinski ekvivalenti.

Povecanja na ovoj poziciji registruju se po osnovu prijema gotovine , a smanjenja znace trosenje , odnosno manjak gotovine.

U napomenama uz finansijske iskaze uprava narucioca revizije treba da objavi sadrzaj i ostale bitne informacije o gotovini na pocetku perioda , promet u izvjestajnom periodu i konacno stanje na dan sastavljanja bilansa stanja.

Novcana sredstva se procenjuju u bilansu stanja po nominalnoj vrijednosti , odnosno stanja na ziro racunu i u blagajni preduzeca uvecana za sredstva na racunima poslovnih banaka uz primjenu preračuna valuta koje nisu izražene u izvjestajnoj valuti , primjenom medjuvalutnog odnosa predmetne valute i izvjestajne valute.

Aktivna vremenska razgranicenja znace placanja koja narucilac revizije izvrši svojim dobavljacima, odnosno poslovnim partnerima za usluge koje će narucilac revizije koristiti u narednom periodu nakon placanja , odnosno avansiranja tih usluga – placanje buducih troskova.

Na ovoj poziciji se prezentiraju i finansijska sredstva narucioca revizije koja nisu obuhvacena na drugim bilansnim pozicijama, kao npr. Potrazivanja narucioca revizije od poreskih organa po osnovu poreskih kredita po osnovu placenih poreza na dodatnu vrijednost , placanje akontacija poreza na dobit , odnosno potrazivanja od poreskih organa po osnovu vise placenih poreza na dobit pravnih lica i slicno.

Povecanja na ovoj poziciji znace nova sredstva preduzeca a smanjenja znace trosenje ili otpis sredstava koja se obuhvataju i prezentiraju na ovoj bilansnoj poziciji. Potrazivanje po osnovu vise placenih poreza umanjice se po osnovu novih obaveza za poreze.

U napomenama uz finansijske iskaze uprava narucioca revizije treba da objavi sadrzaj i ostale bitne informacije o ovoj bilansnoj poziciji na pocetku perioda , promet u izvjestajnom periodu i konacno stanje na dan sastavljanja bilansa stanja.

Ostala finansijska sredstva , koja se procjenjuju na ovoj bilansnoj poziciji se procenjuju i priznaju u bilansu stanja po nominalnoj vrijednosti .

4.6. Kapital i rezerve

Ova bilansna pozicija obuhvata racune narucioca revizije preduzeca na kojima se registruje evidencija o ulozima osnivaca, odnosno akcionara, emisione premije , revalorizacione rezerve , ostale rezerve i nerasporedjeni dobitak.

Registracija transakcija na racunima na kojima se evidentiraju podaci o akcijskom kapitalu ukljucujuci i premije na emitovane akcije , vrši se na osnovu odluka uprave narucioca revizije i rjesenja nadležnih drzavnih organa u skladu sa direktivama MRS/MSFI i zakonskih propisa o HOV.

Podaci u knjigovodstvenoj evidenciji narucioca revizije o akcijskom kapitalu i premijama na otkupljene akcije trebaju se podudarati sa podacima iz evidencije iz pravnog akta narucioca revizije koji je dostavljen CRPS, kao i ostalih evidencija nadležnih organa i institucija.

Povecanja na racunima o akcijskom kapitalu znace nove emisije akcija narucioca revizije vec postojećim ili novim akcionarima. Smanjenja na racunima o akcijskom kapitalu i emisionim premijama se odnose na smanjenja akcijskog kapitala shodno odlukama uprave narucioca revizije i saglasnosti na takve odluke od strane nadležnih drzavnih organa.

U napomenama uz finansijske iskaze uprava narucioca revizije treba da objavi sledece: Ukupan iznos akcijskog kapitala, sa premijama na otkupljene akcije, broj akcija po klasama i vrstama sa pojedinacnim nominalnim cijenama i brojem akcionara na pocetku perioda , promjene u izvjestajnom periodu i konacno stanje kapitala na kraju izvjestajnog perioda .

Sve prednje informacije o kapitalu treba da budu objavljene po strukturi i iznosu na pocetku perioda , promet u izvjestajnom periodu i konacno stanje na dan sastavljanja bilansa stanja.

Upisani kapital se procjenjuje i priznaje u bilansu stanja po nominalnoj vrijednosti .

Na racunima o emisionim premijama se obuhvataju transakcije , odnosno pozitivne razlike izmedju postignutih cijena prodaje akcija i cijena utvrdjenih u odluci o emisiji , odnosno u prospektu.

Emisiona premija čini nedistributivni dio ukupnog kapitala preduzeca.

Povecanja na racunima o emisionim premijama znace realizovane premije (prodaja akcija iznad nominalne vrijednosti). Smanjenja na ovoj poziciji su gotovo nemoguca, otkup sopstvenih akcija ili veci zaokreti u poslovanju narucioca revizije.

U napomenama uz finansijske iskaze uprava narucioca revizije treba da objavi sadrzaj i ostale bitne informacije o premijama na otkupljene akcije na pocetku perioda , promet u izvjestajnom periodu i konacno stanje na dan sastavljanja bilansa stanja.

Emisiona premija se procjenjuje i priznaje u bilansu stanja po nominalnoj vrijednosti.

Na ovoj bilansnoj poziciji prezentiraju se racuni preduzeca o efektima revalorizacije pojedinih oblika imovine klijenta.

Revalorizacione rezerve imaju karakter nedistributivnog kapitala a formiraju se kao povecanje fer vrijednosti na dan bilansiranja u proceduri koju predvidjaju MRS/MSFI i odredbe zakonskih propisa o fer procjeni sredstava narucioca revizije.

Revalorizacione rezerve se mogu koristiti za nadoknadu smanjenja profita u izvjestajnom periodu kada je izvršena revalorizacija nepokretnosti postrojenja i opreme i po tom osnovu doslo je do povecanja amortizacije. Smanjenje revalorizacionih rezervi u korist akumuliranog profita se vrši u iznosu povecanja amortizacije u izvjestajnom periodu koja je efekat revalorizacije nepokretnosti , postrojenja i opreme.

Povecanja na racunima revalorizacionih rezervi znace povecanje vrijednosti imovine narucioca revizije u ponovnoj procjeni od strane profesionalnih procjenjivaca. Smanjenja na ovoj poziciji se registruju po osnovu smanjenja vrijednosti sredstava preduzeca u postupku ponovne procjene , kao i smanjenje po osnovu povecanja troskova amortizacije po osnovu efekata revalorizovanja stalnih sredstava koja podliježu obavezni periodičnih godišnjih otpisivanja.

U napomenama uz finansijske iskaze uprava narucioca revizije treba da objavi sadrzaj i ostale bitne informacije o revalorizacionim rezervama na pocetku perioda , promet u izvjestajnom periodu i konacno stanje na dan sastavljanja bilansa stanja.

Revalorizacione rezerve se procjenjuju i priznaju u bilansu stanja po nominalnoj vrijednosti.

Na racunima rezervi obuhvataju se transakcije o rezervama koje formiraju distribucijom distributivnog dijela kapitala – nerasporedjene dobiti koje je formiranje predvidjeno Statutom – Statutarne rezerve.

Rezerve koje se formiraju na bazi zakonskih normi imaju karakter Zakonskih rezervi – Fond za masovne i katastrofalne stete, Rezerve za izravnaje rizika , Garantni fond, Rezerve za prijavljene a nelikvidirane stete, Rezerve za nastale a neprijavljene stete. Ove rezerve se ne procenjuju na ovoj bilansnoj poziciji vec na poziciji – Tehnicka rezervisanja u bilansu stanja jer se ne radi rezervama koje se kapitalizuju . Izdvajanja u rezerve koje se formiraju sa ciljem zastite osiguranika odnosno osiguranog slucaja apriorno ne pripadaju vlasnicima kapitala – akcionarima vec iste imaju uglavnom obligacioni karakter.

Na racunima na kojima se registruju podaci o poslovnom rezultatu obuhvataju se prezentirani su podaci o evidentiranom nerasporedjenom dobitku ranijih godina i tekuce godine umanjen za pokrice eventualnih gubitaka iz ranijih godina ili tekuce godine, obaveza za dividende, distribuciju dobiti za povecanje akcijskog kapitala i ostalih oblika nedistributivnog kapitala (rezervi) i obaveze za poreze iz dobitka.

Akumulirani dobitak je distributivni segment kapitala kompanije i koristi se shodno poslovnim odlukama kompanije za isplate osnivaocima ili za ponovne investicije kompanije.

Povecanje na ovoj poziciji znaci novu realizovanu nerasporedjenu dobit. Smanjenja na ovoj poziciji se registruju po osnovu pokriva gubitaka iz ranijih ili tekuceg perioda, tekuci ostvareni gubitak , distribucija nerasporedjene dobiti u skladu sa odlukom skupstine akcionara preduzeca.

U napomenama uz finansijske iskaze uprava narucioca revizije treba da objavi sve bitne bitne informacije o nerasporedjenim dobitcima , odnosno o nepokrivenim gubicima na pocetku perioda , promet u izvjestajnom periodu i konacno stanje na dan sastavljanja bilansa stanja. Nerasporedjeni dobitak (nepokriveni gubitak) se procenjuje i priznaje u bilansu stanja po nominalnoj vrijednosti.

4.7. Tehnicka rezerevisanja

Na ovoj poziciji u bilansu stanja obuhvataju se racuni iz racunovodstvene evidencije narucioca revizije na kojima se registruju evidencije o prenesenim premijama, rezervisanjima za izravnaje rizika, rezervisanjima za prijavljene a nelikvidirane stete, doprinos garantnom fondu, rezervisanja za nastale a neprijavljene stete, rezervisanja za preventivu,....

Prenosne premije su u sustini rezerve za nezaradjene premije i odnose se na vremenski period izvan godine u kojoj je premija naplacena. U izvjestajnoj godini , odnosno u godini u kojoj se zakljucuje ugovor o osiguranju izmedju osiguranika i narucioca revizije osiguranik placa premiju osiguranja po osnovu osiguranog slucaja, a koji se vremenski odnosi (uglavnom) na period od godinu dana. Shodno prednjem narucialc revizije ne vrshi osiguranje po tom obligacionom odnosu samo do kraja godine u kojoj se vrshi naplata premije vec do isteka vremenskog roka iz ugovora , a koji se obicno proteze u najvecem broju slucajeva na period od dvije uzastopne godine. Gotovo da ne postoji praktican slucaj kada se period premije i period poslovne godine podudaraju , to bi teorijski u nasim uslovima bilo moguće samo za slucajeve kada ugovorni odnos pocinje sa prvim januarom i završava se trideset prvim decembrom iste godine, ali to je nemoguće.

Obracun prenosne premije se vrshi distribucijom iznosa premije na dvije uzastopne godine analogno vremenskim odnosima na koje se odnosi ugovorni odnos , odnosno vazenje polise osiguranja – ugovora o osiguranju. Ovakav nacin obracuna distribucije iznosa premije na vise vreemnskih perioda se naziva metoda pro- rata temporis.

Rezerve za izravnaje rizika se formiraju na bazi zakonskih obaveza na bazi Odluke Odbora dorektora narucioca revizije. Formiranje ovih rezervi treba uredini normativnim aktom koji je kod narucioca revizije usvojen u tekucoj (2008) godini.

Rezervisanja sredstava za prijavljene a nelikvidirane stete , predstavljaju procjenu iznosa svake pojedinačne stete za koje je moguće utvrditi iznose odnosno procjenu prijavljenih steta koje narucilac revizije nije isplatio osiguraniku. Za stete za koje na osnovu raspolozive dokumentacije nije moguće utvrditi iznos tih steta se procenjuje na bazi prosjecenog iznosa steta koje su likvidirane – ponderisani prosjek likvidiranih steta.

Ukoliko osiguranik nije zadovoljan ponudjenim iznosom naknade stete od strane narucioca revizije pravicnost tih naknada se utvrdjuje u sudskom postupku. Narucialc revizije u ovakvim slucajevima treba da bude objektivan u procjeni tih steta , odnosno takve stete treba procijeniti u iznosu koji se ocekuje da ce biti potvrđen od strane sudskih organa. Ovako rezervisani iznos za nakanade steta u sporu treba uvecati za sve pripisive troskove utvrdjivanja iznosa , angazovanje sudskih vjestaka, taksi , kamata i slicno.

Garantni fond predstavlja rezerve koje narucilac revizije formira izdvajanjem doprinosa garantnom fondu i takva izdvajanja predstavljaju trosak izvjestajnog perioda u cilju zastite osiguranika narucioa revizije. Sredstva ovog fonda se koriste za likvidiranje steta iz osnova osiguranja za stete koje su pricinjene upotrebom motornih vozila za koja nije zakljucen ugovor o obaveznom osiguranju izmedju vlasnika vozila i osiguravajucih drustava, odnosno ove rezerve imaju opsti karakter.

Osnovicu za obracun ovog doprinosa predstavlja broj osiguranih motornih vozila primjenom predvidjene pojedinačne naknade po kategorijama vozila (putnicka, teretna, autobusi ...). Ovaj doprinos se racuna kumulativno od pocetka perioda do kraja izvjestajnog perioda (mjeseca) u toku godine pri cemu se kumulativni iznos obracuna izvršen do kraja prethodnog izvjestajnog perioda (mjeseca) umanjuje od kumulativno utvrđene obaveze , na koji nacin se utvrđuje obaveza za poslednji izvjestajni perioda (mjesec).

Rezervisanja za nastale a neprijavljene stete se utvrđuju na bazi statistickih podataka narucioa revizije za ove stete iz prethodnih perioda od najmanje tri uzastopna perioda (godine). U slucajevima kada ovih podataka nema , odnosno kada osiguravajuće drustvo pocinje djelatnost osiguranja tada i ne postoje ovi podaci i nije moguće utvrditi procjenu ovih steta baziranu na pragmaticnom iskustvu. U ovakvim slucajevima opste je preporucljiv princip da se ove stete utvrđuju na bazi podataka drugih osiguravajucih drustava slicne velicine i za istu oblast osiguranja.

Izvjestajna godina je prva poslovna godina u poslovanju narucioa revizije i sa tih razloga ne postoje informacije o ponderisanim podacima za ovu vrstu steta iz ranijeg perioda i sa tih razloga narucilac revizije treba koristiti podatke drugih osiguravajucih drustava ukoliko iste mogu obezbijediti , a ukoliko to nije moguće ove stete treba procijeniti na bazi Odluke uprave narucioa revizije.

Doprinos za preventivu se utvrđuje na bazi odredaba regulative za ove rezerve (doprinos) primjenom propisane stope (2%) na osnovicu koju cini tehnicka premija osiguranja. Ove rezerve se koriste za obezbedjivanje uslova , odnosno realizaciju preventivnih mjera sa ciljem suzbijanja rizika po osigurana lica, odnosno namjena sredstava ovog doprinosa ima preventivni karakter u oblasti osiguranja.

4.8. Rezervisanja za ostale rizike i stete

Na ovoj poziciji u bilansu stanja obuhvataju se rezervisanja za za penzije i slicne obaveze, rezervisanja za poreze i ostala rezervisanja.

Rezervisanja za socijalnu sigurnost zaposlenih se baziraju na zakonskim propisima u nacionalnom zakonodavstvu i na bazi zahtjeva MRS. Obracunavanje i placanje doprinosa za zaposlene se bazira na licnim primanjima i naknadama licnih primanja zaposlenih koja su shodno zakonskim normama oporeziva. Ovi tekuci doprinosi se placaju primjenom propisane stope na bruto osnovicu i obracunavaju se na teret zaposlenog i na teret poslodavca. Doprinosi koji se placaju za zaposlene za penzijsko osiguranje u celosti ulaze u penzijsku osnovicu po svim oblicima osiguranja , odnosno placanja doprinosa i na teret zaposlenog i na teret poslodavca. Ovi doprinosi za narucioa revizije u godini u kojoj se vrši obracun imaju karakter troskova , odnosno rashoda i procjenjuju se u bilansu uspjeha.

Obracun i placanje doprinosa za socijalnu sigurnost zaposlenim u sustini ima za cilj da se zaposlenima obezbijedi zivotna socijalna sigurnost nakon prestanka radne aktivnosti. U penzijskom sistemu Crne Gore uglavnom se odstupa od ovog nacela u osnovi jer se penzije isplacuju iz tekucih priliva Fondu a ne iz akumulirane stednje odnosno iz prihoda od ulaganja fondova od sredstava koji su uplatili penzioneri u vrijeme kada su bili aktivni radnici.

Narucilac revizije treba da izvrši rezervisanja sredstava za odlazak u penziju svojih zaposlenih po osnovu isplate otpremnine i slicnih ispalta koje se isplacuju na bazi zakonskih normi , na bazi odredaba internih pravilnika ,ili na bazi prakse narucioa revizije. Ova godina je prva godina u poslovanju narucioa revizije te sa tih razloga en postoji interno iskustvo i podaci o ovakvim placanjima kod narucioa revizije. Shodno internoj regulativi nisu predvidjena ovakva izdvajanja , odnosno placanja za zaposlene nakon prestanka radne aktivnosti , odnosno narucilac revizije placa zaposlenima doprinose kod odlaska u penziju shodno zakonskoj regulativi na nivou obaveznih isplata.

Shodno prednjem i procjenama uprave narucioa revizije izdaci koji mogu po tom osnovu nastati za narucioa revizije nemaju materijalni znacaj i ne predstavljaju iznos sredstava koji narucilac revizije ne moze izmiriti u svakom momentu. Usled prednjih razloga uprava narucioa revizije smatra da ne postoje razlozi da u finansijskim iskazima za izvjestajnu godinu izvrsi rezervisanje po prednjem osnovu. U principu ova rezervisanja se vrse metodom diskontovanja buducih placanja , odnsno to je sadasnja vrijednsot buducih obaveza koja se diskontuje primjenom diskontnog faktora a to je ili kamatna stopa ili cijena kapitala.

Porez na licna primanja se placa uglavnom gotovo na sva placanja zaposlenima na koja se vrsi obracun doprinosa za obavezno socijalno osiguranje. Iznos poreza se utvrduje primjenom propisane stope na bruto osnovicu koja se uglavnom razlikuje od osnovice za obracun doprinosa za socijalno osiguranje za iznos neoporezivih odbitaka cijje utvrđivanje je regulisano zakonskim normama.

Porezi na licna primanja u godini u kojoj se vrsi obracun istih imaju karakter troskova, odnosno rashoda i prezentiraju se u bilansu uspjeha izvjestajne godine.

4.9. Povjerioci

Ovo je bilansna pozicija koja obuhvata racune na kojima se u racunovodstvenim evidencijama narucioa revizije registruju obaveze iz poslovanja po osnovu obaveza prema partnernima iz duznicko povjerilackih odnosa , po osnovu iskoriscenih kredita , ostale obaveze i poslovnih odnosa.

Obaveze prema poslovnim partnerima iz duznisko povjerilackih odnosa (dobavljac) se registruju u nominalnom iznosu, a povecanja na tim pozicijama registruju se po osnovu novih obaveza , a smanjenja znace isplatu ili otpis ovih obaveza.

U napomenama uz finansijske iskaze uprava narucioa revizije treba da objavi strukturu i ostale relevantne informacije o obavezama iz poslovanja na pocetku perioda , promet u izvjestajnom periodu i konacno stanje na dan sastavljanja bilansa stanja.

Otpis obaveza u korist vanrednih prihoda se vrsi nakon isteka roka zastarelosti po strukturi obaveza ukoliko se sa sigurnoscu utvrdi da je rok zastarelosti nastupio.

Finansijske obaveze , odnosno obaveze prema kreditorima po osnovu iskoriscenih kredita cine obaveze koje se registruju na racunima narucioa revizije na kojima se evidentiraju obaveze po osnovu primljenih kredita,kamata na kredite,dividendi, izdatih hartija od vrijednosti i ostale finansijske obaveze .

Povecanja na ovoj poziciji registruju se po osnovu novih obaveza po osnovu primljenih kredita, kamata, dividendi i slisno sa rokom dospelosti do jedne godine, a smanjenja znace isplatu ili otpis ovih obaveza.

U napomenama uz finansijske iskaze uprava narucioa revizije treba da objavi strukturu i ostale bitne informacije o kratkorocnim finansijskim obavezama na pocetku perioda , promet u izvjestajnom periodu i konacno stanje na dan sastavljanja bilansa stanja.

Finansijske obaveze iz poslovanja se procenjuju i priznaju u bilansu stanja u bruto iznosu (nominalni iznos obaveza uvecan za ugovoreni dospjeli interes).

4.10. Odloženi porezi

Ova bilansna pozicija obuhvata poreske obaveze tekućeg, izvjestajnog perioda koje ce klijent isplatiti u narednim periodima. Odloženi porezi nastaju kao rezultat oporezivanja privremenih oporezivih razlike poreskog bilansa u odnosu na racunovodstveni bilans klijenta.

U pasivi prezentirana ova pozicija ima karakter obaveza sto znaci da treba u budecem periodu platiti vise poreza , odnosno u tekućem periodu je placeno manje obaveza po osnovu tekućeg poreza. Ova razlika se moze kompenzirati u narednim periodima kada ce iznos placenih poreza biti veci od tada utvrdjenih na osnovu racunovodstvenog regulatornog okvira.Konacan rezultat je neutralan , odnosno odloženi porezi sredstvo i odloženi porezi obaveza se podudaraju na kraju vijeka koriscenja sredstava preduzeca.

Povecanja na ovoj poziciji registruju se po osnovu povecanja osnovice privremenih oporezivih razlika koje daju odložene poreze – obaveze.Smanjenja registrovana na ovoj poziciji znace smanjenej obaveza za poreze po osnovu tekucih oporezivanja nastalih iz oporezivanja privremenih oporezivih razlika ili placanje poreskih obaveza.

U napomenama uz finansijske iskaze Odbor direktora treba da objavi sve bitne informacije o ovoj bilansnoj poziciji na pocetku perioda , promet u izvjestajnom periodu i konacno stanje na dan sastavljanja bilansa stanja.

Ova bilansna pozicija se procjenjuje i priznaje u bilansu stanja u nominalnom iznosu utvrdjenom na napred opisani postupak .

4.11. Pasivna vremenska razgranicenja

Na ovoj poziciji prezentiraju se racuni na kojima se evidentiraju obaveze narucioa revizije koje se odnose na period u kojem su utvrdejne obaveze a koje nisu isplacene u tom periodu vec ce se te isplate izvršiti u narednim periodima. Ovde se radi o tzv ukalkulisanim obavezama koje terete bilans uspjeah izvjestajne godine a bilans stanja neke od narednih poslovnih godina. Ove obaveze mogu biti obracunate a neisplacene obaveze za prevoz radnika , topli obrok , regres za godisnji odmor , kamate na iskoriscene kredite i slicno, dakle te obaveze su formirane u izvjestajnoj godini u kojoj nije izvršeno placanje vec ce te obaveze biti likvidirane u nekom od narednih perioda.

Povecanja na ovoj poziciji registruju se po osnovu novih obaveza koje se prezentiraju na ovoj bilansnoj poziciji , a smanjenja znace isplatu ili otpis tih obaveza.

U napomenama uz finansijske iskaze Odbor direktora treba da objavi strukturu i ostale bitne informacije o ostalim obavezama na pocetku perioda , promet u izvjestajnom periodu i konacno stanje na dan sastavljanja bilansa stanja.

Obracunate obaveze se procjenjuje i priznaju u bilansu stanja u nominalnom iznosu , odnosno u iznosu utvrdjenom na nacin predvidjen za utvrdjivanje obaveza koje se procjenjuju na ovoj bilansnoj poziciji.

4.12. Tehnicki racun – poslovi nezivotnog osiguranja

Na ovoj bilansnoj poziciji se obuhvataju racuni na kojima se evidentiraju prihodi iz ugovora o osiguranju , odnosno prihodi po osnovu prodatih polisa osiguranja. Iznos iz ugovora o osiguranju , odnosno iznos sa polise se umanjuje za iznos poreza na premije osiguranja i dobije se neto iznos koji ima karakter prihoda za narucioa revizije.

Vrijednost iz ugovora o osiguranju , odnosno vrijednost polisa se distribuira na vremenske periode na koje se polisa odnosi (dvije uzastopne godine). Na prednji nacin se utvrdjuje tzv prenosna premija koja ima karakter prihoda tek u narednoj godini dok za izvjestajnu godinu ima karakter rezervisanja, odnosno u izvjestajnoj godini se prezentira u bilansu stanja a narednoj godini u bilansu uspjeha.

Shodno prednjem za prvi poslovnu godinu nema prihoda po osnovu prenosnih premija i poslovni rezultat ima znacajno nizi iznos dobiti (uglavnom) dok ce u drugoj poslovnoj godini narucioa revizije registrovati prihode po osnovu prenosnih premija iz izvjestajne (ove) godine i prihode po osnovu realizovanih polisa osiguranja u iznosu koji ce se odnositi na tu godinu (bez prenosne premije). Prednji odnosi pri slicnim okolnostima i obimu izvršenih usluga ce za rezultat imati veci dobitak te (druge) poslovne godine u odnosu na prvu poslovnu godinu.

Procjena ove bilansne pozicije odnosno podaci na racunima koji strukturiraju ovu bilansnu poziciju se prezentiraju , odnosno procjenjuju u bilansu uspjeha u nominalnim iznosima ostvarenih prihoda.

U napomenama uz finansijske iskaze uprava narucioa revizije treba da objavi strukturu i ostale bitne informacije o ostvarenim prihodima od osiguranja u izvjestajnom periodu.

Vec sam napomenuo da se prihodi procjenjuju i prezentiraju u bilansu uspjeha u neto nominalnom iznosu, odnosno u iznosu koji za preduzece predstavlja prihod, tako da se iz iznosa prihoda iskljucuju iznosi koji ne pripadaju narucioa revizije - kao sto su porezi.

4.13. Ostali tehnicki dobici , bez reosiguranja

Ovu bilansnu poziciju cine racuni o ostalim prihodima narucioa revizije , odnosno na ovoj bilansnoj poziciji obuhvataju se transakcije (racuni) koji zadovoljavaju definiciju prihoda a ne moraju da poticu iz redovnih poslovnih aktivnost narucioa revizije. Ove transakcije predstavljaju povecanje ekonomskih koristi i shodno tome imaju karakter prihoda – ostalih.

Ovu bilansu poziciju strukturiraju racuni na kojima se registruju transakcije o dobicima ostvarenih po osnovu prodaje ucesca u dugorocnim HOV,dobicima od prodaje osnovnih sredstava koja su bila u vlasnistvu narucioca revizije , prihodima iz ranijih godina, viskovima utvrdjenih popisima, prihodima nastalih kao smanjenje obaveza, na ovoj poziciji se obuhvataju i prihodi od zakupnina za imovinu narucioa revizije izdatu u zakup.

Procjena ove bilansne pozicije u bilansu uspjeha se vrsi u nominalnim iznosima ostvarenih ostalih dobitaka.

U napomenama uz finansijske iskaze uprava narucioa revizije treba da objavi strukturu i ostale bitne informacije o ostvarenim ostalim poslovnim dobicima u izvjestajnom periodu.

Ostali prihodi se procenjuju i prezentiraju u bilansu uspjeha u nominalnom iznosu, odnosno u iznosu ostvarenih dobitaka.

4.14. Ostali tehnicki dobici , bez reosiguranja

Na ovoj bilansnoj poziciji obuhvataju se racuni iz racunovodstvene evidencije narucioa revizije na kojima se registruju poslovne transakcije o ostalim primicima povezanim sa osiguranjem. Na ovoj poziciji se mogu obuhvatiti razni regresi nastalih troskova od drugih osiguravajućih drustava i slicno. Ova vrsta primitaka ima vise korigujuci karakter nastalih troskova nego li karakter prihoda , jer sustinski nije prihod koji je narucilac revizije ostvario iz redovnih poslovnih aktivnosti vec predstavlja nadokandu stete , odnosno ucinjenih troskova.

Procjena ove bilansne pozicije u bilansu uspjeha za izvjestajnu godinu se vrsi u iznosu nominalno realizovanih dobitaka.

U napomenama uz finansijske iskaze uprava narucioa revizije treba da objavi strukturu i ostale bitne informacije o ostvarenim ostalim poslovnim dobicima u izvjestajnom periodu.

Ostali prihodi se procenjuju i prezentiraju u bilansu uspjeha u nominalnom iznosu, odnosno u iznosu ostvarenih dobitaka.

4.15. Izdaci za osigurane slucajeve , bez reosiguranja

Ovu bilansnu poziciju strukturiraju racuni na kojima se registruju poslovne transakcije narucioa revizije a koje se odnose na troskove , odnosno nastale rashode za obavljajne osnovne djelatnosti narucioa revizije.

Na ovoj poziciji u bilansu uspjeha obuhvataju se racuni na kojima se registruje evidencija o stetama iz osiguranja, doprinosima garantnom fondu , doprinosima za preventivu , provije iz poslova osiguranja, troskovima rezervisanja za nastale prijavljene stete, troskovima rezervisanja za nastale neprijavljene stete, troskovima rezervisanja za masovne i katastrofalne stete i slicno.

Podaci na racunima koji se prezentiraju ovom bilansnom pozicijom u bilansu uspjeha se registruju u iznosu nastalih troskova , odnosno rashoda, odnosno procjena ove bilansne pozicije se vrsi u iznosu nominalno nastalih troskova.

U napomenama uz finansijske iskaze uprava narucioa revizije treba da objavi strukturu i ostale bitne informacije o nastalim rashodima koji se procenjuju na ovoj bilansnoj poziciji za izvjestajni period.

4.16. Ostali poslovni rashodi

Na ovoj bilansnoj poziciji prezentiraju se racuni na kojima se registruju troskovi odnosno rashodi koji nisu obuhvaceni na nekoj od ostalih bilansnih pozicija u bilansu uspjeha narucioa revizije za izvjestajni period –poslovni rashodi, promjene u odlozenim poslovnim rashodima, administrativni troskovi, reosiguranje i udjeli u dobiti i slicno. .

Ovu bilansnu poziciju strukturiraju racuni iz racunovodstvene evidencije narucioa revizije – troskovi amortizacije , troskovi kancelarijskog materijala, troskovi sitnog inventara , troskovi goriva , troskovi energije, troskovi telefinskih i postanskih usluga , troskovi odrzavanja osnovnih sredstava, troskovi zakupa sredstava, troskovi strucne literature , troskovi reklame i propagande, troskovi advokatskih usluga ,troskovi zaposlenih i slicno.

Troskove amortizacije cine racuni na kojima se obuhvataju obracuni amortizacij materijalnih i nematerijalnih sredstava koja podlijezu periodicnim , odnosno godisnjim obracunima otpisa.

Amortizacija za zemljista, kao prirodna bogatstva se ne vrsi , za gradjevinke resurse i opremu se primjenjuje pravolinijska metoda amortizacije. Metoda je odabrana na osnovu vitalnosti pojedinih resursa u korisnom vijeku eksploatacije. Osnovica za amortizaciju resursa u upotrebi je neotpisana sadasnja vrijednost sredstava, a za novonabavljena cijena kostanja,umanjene (u oba slucaja) za rezidualnu vrijednost sredstava. Rezidualna vrijednost se ne utvrđuje za gradjevinke objekte .

Amortizacione stope za sredstva u eksploataciji se utvrđuju u zavisnosti od procijenjenog preostalog vijeka eksploatacije, a za novonabavljena sredstava u zavisnosti od ukupnog vijeka eksploatacije sa ciljem da se u oba slucaja zadovolji princip da se u periodu eksploatacije amortizaciona osnovica prenese na ucinke u celosti.Amortizacija se vrsi za svako sredstvo pojedinačno , a vijek trajanja sredstava se utvrđuje od strane profesionalnih ovlasenih procjenjivaca i takav pregled cini dio racunovodstvenih politika.

Trosak amortizacije se u bilansu uspjeha procjenjuje u obracunatom iznosu koji je baziran na osnovici za obracun amortizacije, vijeku trajanja sredstava koja se amortizuju , odnosno stopama za amortizaciju sredstava koja podlijezu obavezi obracuna amortizacije. Ukoliko je preduzece u izvjestajnom periodu provodilo postupak ponovne procjene sredstava koja podlijezu obavezi godisnjeg amortizovanja, te informacije obavezno treba objaviti.Uprava kompanije treba objaviti i obracune amortizacije utvrđene na osnovici za amortizaciju kao istorijskom trosku i u alternativnom postupku – revalorizacijom vrijednosti sredstava za koja se vrsi obracun amortizacije, te objaviti razlike amortizacije obracunate na napred prezentirane obracune. Preduzece ima mogucnost umanjena amortizacije obracunate u alternativnom postupku ukoliko je iznos amortizacije obracunat na ovaj nacin veci od iznosa amortizacije obracunatog na istorijskom trosku. Iznosom razlike utvrđenim na napred prezentirani obracun se terete revalorizacione rezerve (rezerve kapitala) u korist nerasporedjene dobiti.

Na sredstva koja kompanija namerava otudjiti prodajom a koja ispunjavaju uslove evidentiranja po MSFI – 5 – Sredstva namijenjena prodaji ne vrsi se obracun amortizacije.

Sve prednje kao i ostale bitne informacije o amortizaciji sredstava za koja postoji obaveza periodicnog godisnjeg otpisivanja treba da budu objavljene u napomenama uz finansijske iskaze.

Na ovoj bilansnoj poziciji se obuhvataju racuni na kojima se registruje evidencija o rashodima preduzeaca koji nisu obuhvaceni ostalim bilansnim pozicijama - troskovi doprinosa koji terete poslodavca , otpisi dugorocnih finansijskih plasmata , gubici od prodaje osnovnih sredstava , gubici po osnovu prodaje dugorocnih ulaganja , rashodi iz ranijih godina , manjkovi , otpisi obrtnih sredstava i ostali do sada nespecificirani rashoda.

Troskovi tekuceg odrzavanja sredstava se procenjuju o okviru ove grupe troskova , a ukoliko se radi o rekonstrukcijama i adaptacijama kojima se mijenjaju postojeci kapaciteti , odnosno doprinose odredjenim racionalnostima u eksploataciji sredstava ili mijenja namjena sredstava evidentiraju se kao povecanje vrijednosti materijalnih sredstava, ne na teret rashoda izvestajnog perioda.

U napomenama uz finansijske iskaze uprava narucioa revizije treba da objavi strukturu i ostale bitne informacije o ostalim poslovnim rashodima koji se procenjuju i objavljuju na ovoj bilansnoj poziciji u bilansu uspjeha za izvjestajni period.

Troskove zaposlenih koji se obuhvataju ovom bilansnom pozicijom se registruju na racunima na kojima se vodi evidencija zaradama i naknadama zarada , ostalim licnim rashodima, naknadama i ostalim davanjima zaposlenima i porezi i doprinosi na licna primanja.

U napomenama uz finansijske iskaze uprava narucioca revizije treba da objavi strukturu i ostale bitne informacije o troskovima koji se odnose na zaposlene radnike u izvjestajnom periodu .

Troskovi zaposlenih se u bilansu uspjeha procenjuju i prezentiraju po nominalnoj vrijednosti nastalih , odnosno obracunatih obaveza po osnovu zaposlenja odnosno obaveza upodobljenih sa zaposlenjem bez obzira na isplatu , odnosno neizvršenje isplata po tim osnovama.

Troskovi materijala , goriva , energije ,se procenjuju i prezentiraju u bilansu uspjeha po nabavnoj cijeni koja podrazumijeva i nastale zavisne troskove, odnosno u iznosu stvarno nastalih troskova.

U napomenama uz finansijske iskaze uprava narucioca revizije treba da objavi podatke o nastalim troskovima sa detaljnijom strukturom troskova , uporednim podacima , kao kao i sve ostale bitne informacije koje se odnose na ovu bilansnu poziciju u bilansu uspjeha.

4.17. Ostali prihodi

Na ovoj poziciji u bilansu uspjeha obuhvataju se prihodi koje je ostvario narucilac revizije a koji nisu obuhvaceni na ostalim bilansim pozicijama. Ovo su primici koji nemaju karakter redovnih prihoda , odnosno ne poticu iz ugovora o osiguranju vec po nekom drugom obligacionom odnosu.

Na ovoj poziciji se mogu prezentirati , odnosno procjenjivati prihodi po osnovu ostvarenih kamata na orocene ili depozite po vidjenju , pozitivne kursne razlike , drugi finansijski prihodi i slicno.

Kamate se u bilansu uspjeha procenjuju na gotovinskoj osnovi odnosno kamata predstavlja prihod u momentu kada je izvršena naplata obracunatih kamata.

Pozitivne kursne razlike se pojavljuju u slucajevima kada se poslovne transakcije narucioca revizije izrazavaju u stranoj valuti (valuti koja nije eur) . Preracun vrijednosti transakcija iz druge valute u valutu za prezentaciju odnosno u eur vrsi se na bazi zvanicnih tecajeva tih valuta i valute za prezentaciju (eur) na dan obracunavanja, odnosno na dan bilansa stanja.

Razlike u izracunu vrijednosti transakcija se mogu pojaviti i u toku poslovne godine i na kraju poslovne godine , odnosno na dan bilansa stanja. Ove razlike mogu biti pozitivne ili negativne sa aspekta narucioca revizije sto zavisi od odnosa i dinamike promjena tecaja strane valute placanja i izvjestajne valute - eur. Ukoliko ove razlike imaju za narucioca revizije negativan karakter iste se registruju kao rashodi perioda i obratno ako se radi o pozitivnim razlikama (razlike u korist narucioca revizije) iste se tretiraju i procenjuju kao prihodi perioda u kojem su nastale , odnosno utvrdjene razlike.

Ostali prihodi se u bilansu uspjeha bilansiraju (procenjuju i prezentiraju) u iznosu ostvarenih prihoda.

U napomenama uz finansijske iskaze uprava narucioca revizije treba da objavi strukturu i ostale bitne informacije o ovoj bilansnoj poziciji u bilansu uspjeha za izvjestajni period.

4.18. Porez na dobitak/gubitak iz poslovnih aktivnosti

Na ovoj poziciji obuhvata se tekuci i odlozeni porez na dobitak. Tekuci porez je porez utvrdjen u poreskom bilansu i koji predstavlja tekucu obavezu placanja poreza na dobitak. Porez na dobit u Crnoj Gori iznosi 9% i ima proporcionalni karakter, odnosno ova stopa je jedinstvena i primjenjuje se na sve iznose utvrđene oporezive dobiti. Odloženi porezi nastaju usled postojanja privremenih oporezivih razlika i ne zavise od karaktera poslovnog rezultata, izracunavaju se primjenom utvrđene stope oporezivanja dobiti na iznos privremene oporezive razlike, a karakter odlozenih poreza se odredjuje uporedjivanjem knjigovodstvenih vrijednosti i oporezivih osnovica nosioca privremenih oporezivih razlika. Ako je knjigovodstvena vrijednost nosioca privremenih oporezivih razlika manja od oporezive osnovice nosioca privremenih oporezivih razlika odloženi porezi imaju karakter obaveze i obratno.

U napomenama uz finansijske iskaze uprava narucioca revizije treba da objavi sve relevantne informacije o ovoj bilansnoj poziciji u bilansu uspjeha za izvjestajni period.

Detaljnija elaboracija vezana za odložene poreze prezentirana je u dijelu ovog akta koji se odnosi na odloženi porez u aktivi (sredstvo) i odloženi porez u pasivi (obaveza) bilansa stanja. Obaveze za tekuci porez prezentiraju i priznaju u bilansu uspjeha u nominalnom iznosu, odnosno u iznosu utvrđenih obaveza kao u poreskom bilansu preduzeća za period izvještavanja.

4.19. Profit / gubitak od poslovnih aktivnosti poslije oporezivanja

Na ovoj poziciji bilnsa uspjeha prezentira se konacan iznos finansijskog rezultata za odredjeni period koji se utvrđuje najmanje jednom godisnje za period poslovne godine. Iznos na ovoj bilansnoj poziciji moze imati karakter dobitka ili gubitka sto zavisi od odnosa ostalih bilansnih pozicija bilansa uspjeha – ukupnih prihoda i ukupnih rashoda .

5. Bilans stanja

U ovom dijelu Izvjestaja prezentiram poslovne transakcije na racunima bilansa stanja u izvjestajnoj godini. U prethodnom dijelu Izvjestaja sam prezentirao racunovodstvene politike o realizaciji , procjeni , prezentaciji odnosno objavljivanju poslovnih transakcija u vezi bilansnih pozicija koje se odnose na racune stanja. U skladu sa primijenjenim racunovodstvenim politikama , svaka bilansna pozicija je prikazana strukturalno sa podacima o pocetnom stanju i promjenama iz izvjestajnog perioda sa konacnim stanjem na dan bilansiranja. Za svaku bilansnu poziciju pojedinačno je izdata ocjena o validnosti procjene i prezentacije u predmetnom bilansu stanja na bazi rezultata dokaznog ispitivanja i izvedenih dokaza.

Shodno prednjem ocjena o validnosti procjene i prezentacije bilansnih pozicija mogu moze biti - potvrđena kao ispravno procijenjena i prezentirana u bilansu stanja, izdata rezerva , odnosno nepotvrđena ispravnost procjene i prezentacije konkretne bilansne pozicije uz prezentaciju razloga zbog kojih nij ebilo moguće potvrditi validnost procjene i prezentacije konkretne bilansne pozicije. Ako nije moguće izdati ocjenu o validnosti procjene i prezentacije konkretne bilansne pozicije te se okolnosti prezentiraju u Izvjestaju.

U nastavku dajem prikaz bilansa stanja narucioa revizije za izvjestajni period sa prezentiranom strukturom svake bilansne pozicije koje su prikazane sa pocetnim stanjem , prometima (promjenama) iz izvjestajnog perioda sto odredjuje i stanjem na kraju izvjestajne godine.

Prezentacija bilansa stanja je primjerena vazecim bilansnim semama koje je preporucila profesionalna organizacija za oblast finansijskog izvjestavanja u Crnoj Gori – Institut racunovodja.

5.1. Nematerijalna imovina

	01.01.2008 (pocetnostanje)	povecanja	smanjenja	31.12.2008
Racunovodstveni softver	702	1.147	-	1.849
Ispravka vrijednosti racunovodstvenog softvera	(88)	(115)	-	(203)
Ukupno:	614	1.032	-	1.646

Na ovoj bilansnoj poziciji obuhvacena su ulaganja u nematerijalnu imovinu – informacioni sistem. Napominjem da je narucilac revizije instalirao i eksploatise za obradu podataka i izvjestavanje softver koji je nije uradjen od ovlasenog autora proizvodjaca informacionih sistema.

Na pocetku izvjestajne godine vrijednost nematerijalnih ulaganja u kontroli narucioa revizije je bila 614 eur, a u toku izvjestajne godine izvršena su ulaganja u instaliranje i eksploatisanje novog softvera u vrijednosti od 1.646 eur.

Narucilac revizije je pod kraj izvjestajne godine (decembar 2008) instalirao novi informacioni sistema za obradu finansijskih podataka Blue soft 04. Koriscenje ovog informacionog sistema narucilac reviozije bazira na placenim racunima za isporucioca softvera " B&B soft " Podgorica. Skrecem paznju upravi narucioa revizije da su obavezni pribaviti odobrenje odnosno licencu za pravo koriscenja predmetnog softvera.

Instalirani informacioni sistem predstavlja poboljsanje u odnosu na ranije korisceni softver. Bez obzira na prednje konstatacije, po mojem misljenju , narucilac revizije treba da instalira informacioni sistem koji ce omoguciti rad za vise korisnika na vise opretnih jedinica preko centralne (serverske) jedinice i koji sistem ce narucilac revizije moci da koristi neograniceno. Instalirani racunovodstveni softver po procjeni menadzmenta ima procijenjeni vijek upotrebe osam godina i shodno tome je utvrđena godisnja amortizaciona stopa od 12,5%. Odabrana metoda amortizacije nematerijalnih sredstava je linearna , odnosno godisnja amortizacija se utvrđuje primjenom godisnje amortizacione stope na amortizacionu osnovicu koju cini nabavna cijena.

Skrecem paznju narucioa revizije da je obavezan da obezbijediti eksterno elektronsko arhiviranje informacija i izvjestaja najmanje na jos jednoj lokaciji koja je fizicki razlicita od lokacije na kojoj se informacije obradjuju.

5.2. Materijalna imovina

5.2.1. Kancelarijska oprema i namjestaj

	01.01.2008 (pocetnostanje)	povecanja	smanjenja	/ eur / 31.12.2008
Kancelarijski namjestaj	11.863	386	-	12.249
Kancelarijska oprema	4.496	4.207	-	8.703
Vozila	7.689	6.900	6.900	7.689
Ostala oprema	-	618	618	-
Ispravka vrijednosti kancelarijskog namjestaja	(1.112)	(1.129)	-	(2.241)
Ispravka vrijednosti kancelarijske opreme				
Ispravka vrijednosti vozila	(782)	(1.147)	-	(1.929)
Ispravka vrijednosti ostale opreme	(234)	(1.012)	-	(1.246)
Ukupno:	21.920	8.823	7.518	23.225

Narucilac revizije na kraju izvjestajnog perioda raspolaze sa opremom grupisanom kao u prethodnoj tabeli.

Na pocetku izvjestajne godine opremu narucioca revizije su cinila sredstva opreme u kancelarijama i jedno vozilo u vrijednostima kao u prethodnoj tabeli.

U toku izvjestajne godine izvršena je nabavka elektronske opreme za kancelarije – klima uređaji, stampaci i racunari u vrijednosti od oko pet hiljada eur i jedno vozilo u vrijednosti od oko sedam hiljada eur.

Od nabavljene opreme izvršena je prodaja nabavljenog vozila i jednog racunara (notebook), zaposlenom radniku narucioca revizije na odloženo placanje.

Oprema koju narucilac revizije koristi za obradu podataka u racunovodstvenim evidencijama nije u vlasnistvu narucioca revizije, a narucilac revizije je koristi na bazi zakupnog ugovornog odnosa sa vlasnikom. U izvjestajnoj godini nije izvršen obracun naknada za koriscenje tudje zakupljene opreme.

Sredstva opreme obuhvacena na ovoj bilansnoj poziciji otpisuju se na osnovu procijenjenog vijeka upotrebe sredstava koji za pojedine kategorije sredstava opreme iznosi od 6 godina do 10 godina, odnosno godisnja amortizaciona stopa iznosi 10% do 15% godisnje.

Sredstva narucioca revizije se amortizuju prvolinijskom metodom, sto je po procjeni menadzmenta u skladu sa dinamikom njihovog trosenja u toku korisnog vijeka sredstava koja podlijezu obavezi godisnjeg otpisa.

Sredstva koja su obuhvacena na ovoj bilansnoj poziciji su evidentirana po istorijskom trosku sto je u skladu sa MRS/MSFI – apriorno MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema.

Skrecem paznju upravi narucioca revizije da imaju obavezu da testiraju validnost procjene stalnih sredstava bilansiranih na kraju izvjestajne godine i u toku tekuće (2009) godine, posto postoji mogucnost da zbog efekata globalne finansijske krize koja, po mojoj procjeni, i u Crnoj Gori poprima karakteristike ekonomske krize u pojavnim oblicima, moze doci do umanjenja bilansirane vrijednosti stalnih sredstava. Ukoliko se pojave indikatori (grupe sredstava) koji se tretiraju MRS – 36 Umanjenje vrijednosti sredstava treba shodno smjernicama i zahtjevima ovog MRS izvršiti umanjenje vrijednosti stalnih sredstava kako je to predvidjeno ovim MRS.

U momentu, odnosno do momenta izdavanja ovog Izvjestaja, po procjeni menadzmenta narucioca revizije, nije bilo indikatora koji bi ukazivali na potrebu implementacije ovog MRS, ali ne treba isključiti takvu potrebu u toku tekuće (2009) godine, usled cega sam skrenuo paznju upravi narucioca revizije prethodno.

5.2.2. Zalihe

	01.01.2008 (pocetnostanje)	povecanja	smanjenja	/ eur / 31.12.2008
Zalihe obrazaca stroge evidencije	5.931	19.200	25.131	-

Zalihe obrazaca stroge evidencije predstavljaju zalihe obrazaca polisa obaveznog osiguranja od autoodgovornosti, granicen polise, polise osiguranja lica, polise osiguranja plovnihi vozila i zeleni kartoni.

Na pocetku izvjestajne godine zalihe na ovoj bilansnoj poziciji obuhvacene su zalihe obrazaca stroge evidencije procijenjene po cijeni kovanja stampanja ovih obrazaca.

Popisu zaliha kod narucioa revizije nisam prisustvovao jer sam cijenio da nema potrebe obzirom da je najznacajna stavka u popisu popis zaliha nerealizovanih obrazaca stroge evidencije , a koji popis se treba realizovati na terenu, te sam usled tih razloga prihvatio kao validan popis koji je realizovala popisan komisija narucioa revizije.

Izvjestajem popisne komisije je konstatovano da je narucilac revizije do sada stampao 50.000 obrazaca polisa autoodgovornosti od kog iznosa na dan bilansa stanja nije realizovano 17.682 komada ovih obrazaca i utvrdjen je nedostatak 469 obrazaca.

Popisom i na bazi racunovodstvenih evidencija je konstatovano da je narucilac revizije do sada stampao 28.750 komada polisa granicnog osiguranja , a na dan bilansa stanja izvjestajne godine zalihe obrazaca iznose 3.681 komada i kod radnika , odnosno zastupnika koji vrse prodaju ovih obrazaca na terenu je bilo 2.549 obrazaca , odnosno nedostaje 531 komad ovih obrazaca.

Napominjem da u racunovodstvenim evidencijama narucioa revizije u dvije poslovne godien postoje i tzv neidentifikovane uplate , odnosno postoje uplate po osnovu prodatih polisa osiguranja , koje uplate nije bilo moguće u potpunosti identifikovati.

Ova okolnost nameće potrebu uspostavljanja procedura koje će eliminisati prednje i ostale limitirajuce okolnosti o cemu sam dao preporuke upravi narucioa revizije i u vezi revizije finansisjkih iskaza za prethodnu (2007) i za izvjestajnu (2008) godinu.

Popisna komisija je konstatovala da je narucilac revizije od pocetka obavljanja poslovanja do sada stampao 15.000 komada zelenih karti , od kog iznosa je arhivirano 9.377 komada , kod zastupnika, odnosno radnika koji vrse prodaju , odnosno izdavanje zelenih karti kupcima polisa obaveznog osiguranja 4.504 komada i na zalihama blanko 1.119 komada zelenih karti.

Zalihe obrazaca stroge evidencije na kraju izvjestajne godine po evidenciji narucioa revizije nemaju vrijednost. Bez obzira na to sto je cijena stampanja ovih obrazaca simbolicka u odnosu na cijenu koja se utvrdjuje na bazi ugovornog odnosa izmedju narucioa revizije i osiguranika , zalihe ovih obrazaca treba u racunovodstvenim evidencijama i u bilansima procjenjivati po cijeni kovanja stampanja tih obrazaca. Pored ovih napomena narucilac revizije je obavezan da racunovodstvene politike primjenjuje u uporednim periodima konzistentno, a to znaci ako je ove obrasce u prethodnom periodu priznavao u finansisjkim iskazima po cijeni kovanja to treba uraditi i u izvjestajnoj godini.

Usled razloga prethodno prezentiranih u vezi procjene zaliha obrazaca stroge evidencije ne izrazavam rezervu na korektnost procjene i prezentacije ove bilansne pozicije u bilasnu stanja za izvjestajnu godinu vec na prednje okolnosti samo **skrecem paznju**.

5.3. Ulaganja

5.3. 1.Ulaganja u zemljista i gradjevske objekte

	01.01.2008 (pocetnostanje)	povecanja	smanjenja	/ eur / 31.12.2008
Gradjevinski objekti u pripremi – MOC	699.756	408.493	-	1.108.249

Narucilac revizije ne raspolaze u imovini nepokretnostima u funkciji na kraju izvjestajne godine. Poslovni prostor koji predstavlja sjediste obavljanja djelatnosti narucioa revizije nije u vlasnistvu narucioa revizije vec isti koristi na osnovu ugovora o zakupnom odnosu sa vlasnikom – Savez slijepih Crne Gore Podgorica.

U ranijem periodu narucilac revizije je sa jos jednim fizickim licem koje ima status povezanih strana sa naruciocem revizije ugovorio zajednicku izgradnju gradjevinskog objekta u Podgorici – Montenegro offis centar (MOC).

Ugovorene obaveze prema suinvestitoru na izgradnji ovog objekta narucilac revizije je u izvjestajnoj godini izvršio u cjelosti jer je pored nominalnog iznosa obaveza izvršen i obracun ugovorenih kamata. Realizovana ugovorena ulaganja u realizaciji ovog projekta narucilac revizije nije izvršio klasicnom isplatom ugovorenih obaveza , vec konverzijom duga u akcijski kapital. Na osnovu odluke o pretvaranju duga u kapital i ugovora o pretvaranju duga u kapital izvršena je emisija HOV koji prospekt je odobrila i svojim rjesenjem potvrdila uspjesnost takve emisije Komisija za HOV.

Shodno prednjem vrijednost izvršenih ulaganja u izgradnju predmetnog objekta iznosi oko 1.108 hiljada eur.

Obzirom da je narucilac revizije izvršio svoje ugovorene obaveze po ovom ugovornom aranzamanu sa suinvestitorom u cjelosti , preporucujem upravi narucioca revizije da jos jednom analizira ugovor o zajednickoj izgradnji , odnosno finansiranje izgradnje predmetnog objekta, posebno u dijelu rokova zavrsetka izgradnje objekta i obezbedjenja izvršenih ulaganja.

Na pocetku izvjestajne godine vrijednost ovih ulaganja je iznosila oko 699 hiljada eur a u toku izvjestajne godine izvršena ulaganja su utvrdjena na iznos od oko 408 hiljada eur sto odredjuje iznos ukupnih ulaganja na kraju izvjestajne godine na iznos od oko 1.108 hiljada eur.

Ulaganja koja su obuhvacena na ovoj bilansnoj poziciji su evidentirana po istorijskom trosku sto je u skladu sa MRS/MSFI – apriorno MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema.

U toku izvjestajne godine narucilac revizije je izvršio procjenu izvršenih ulaganja u izgradnju predmetnog objekta uz angazovanje ovlascenog nezavisnog eksperta za oblast tehnickih procjena i na bazi tog izvjestaja izvršena ulaganja iznose oko 2,2 miliona eur. Obzirom na efekte globalne recesije koja se apriorno odrazava na cijene nepokretnosti prednje informacije potvrđuju da predmetna ulaganja nisu umanjena. Napominjem da postoji obaveza uprave narucioca revizije da u kontinuitetu vrši testiranje validnosti procjene stalnih sredstava bilansiranih na kraju izvjestajne godine. Ukoliko se pojave indikatori (grupe sredstava) koji se tretiraju MRS – 36 Umanjenje vrijednosti sredstava treba shodno smjernicama i zahtjevima ovog MRS izvršiti umanjjenje vrijednosti stalnih sredstava kako je to predvidjeno ovim MRS.

U momentu , odnosno do momenta izdavanja ovog Izvjestaja , po procjeni menadzmenta narucioca revizije , nije bilo indikatora koji bi ukazivali na potrebu implementacije ovog MRS , ali ne treba isključiti takvu potrebu u toku tekuće (2009) godine , usled cega sam skrenuo paznju upravi narucioca revizije prethodno.

5.3.2. Ostala finansijska ulaganja

5.3.2.1. Akcije i drugi vrednosni papiri

	01.01.2008 (pocetnostanje)	povecanja	smanjenja	31.12.2008
Plasmani u kapital drugih pravnih lica – ulozi u Nacionalni biro osiguravaca Crne Gore	50.000	-	-	50.000
Plasmani u kapital drugih pravnih lica – akcije u Institut zaumarstvo	71.438	84.335	-	155.773
Ukupno	121.483	84.335	-	205.773

Poziciju akcije i drugi vrednosni papiri iz prednjeg pregleda predstavljaju akcije , odnosno ucesce narucioca revizije u kapital drugih pravnih lica.

Narucilac revizije je jedan od osnivača , odnosno vlasnika Nacionalnog biroa osiguravaca Crne Gore sa ulogom u kapital tog pravnog lica od 50 hiljada eur.

Narucilac revizije je izvršio ulaganja u kapital " Instituta zaumarstvo " ad Podgorica u vrijednosti od 71 hiljadu eur u 2007 godini i u iznosu od 84.335 eur u izvjestajnoj godini.

U kapital kompanije " Servistrans " ad Rozaje narucilac revizije ima plamane u vrijednosti od 215 eur.

Ova bilansna pozicija se u bilansu stanja procjenjuje shodno smjernicama MRS 39 – Finansijski instrumenti priznavanje i odmjeravanje.

Ovo je u izvjestajnoj godini bio najviše pominjan MRS na globalnom nivou , a na znacaju je dobio usled efekata finansijske, a potom i ekonomske recesije , odnosno krize. Ovaj MRS je revidiran u 2007 godini i u oktobru 2008 godine.

Ovaj MRS u Crnoj Gori , po mojem saznanju , u izmijenjenoj verziji jos uvijek nije objavljen, ali je mogao biti dostupan, koriscenjem prevoda ovog standarda koji je objavljen u Republici Srbiji.

Po mojem misljenju ovde se sada postavlja pitanje legaliteta koriscenja tudjih prevoda MRS , odnosno primjena regulative kada ne postoji zvanican dostupan prevod regulative koja ima medjunarodni karakter?

Bez obzira na prethodno prezentirane limitirajuće okolnosti u inplementaciji ovog MRS i procjeni pozicija finansisjkih plasmana u kapitalu drugih pravnih lica i ranijim smjernicama ovog MRS je postojala obaveza procjene ulaganja u kapitalu drugih pravnih lica po fer vrijednsoti na dan bilansa stanja.

Usled prednjih razloga , nerealizovana fer procjena HOV na dan bilansiranja, izrazavam rezervu na korektnost procjene i prezentacije ove bilansne pozicije u bilansu stanja za izvjestajnu godinu koji je bio predmet ove revizije.

5.3.2.2. Ostala ulaganja - potrazivanja

/eur /

	01.01.2008 (pocetnostanje)	povecanja	Smanjenja	31.12.2008
Depoziti po ugovoru UOS	500.000	xxx	xxx	xxx
Reklasifikacija – depoziti UOS – veza napomena III/5.4.3.	(500.000)	xxx	xxx	xxx
Ukupno	-	xxx	xxx	xxx

Na pocetku izvjestajne godine stanje na ovoj bilansnoj poziciji je bilo 500 hiljada eur i odnosilo se na iznos uplacenih depozita iz Sporazuma zakljucenog izmedju Udruzenja osiguravaca Srbije i Ministarstva finansija Crne Gore iz 2006 godina kojim su regulisana pitanja reosiguranja iz oblasti autoodgovornosti i pitanja iz oblasti Medjunarodne zelene karte (MKO). Na ovaj Sporazum saglasnost je dala i Vlada Republike Srbije.

Shodno odredbama iz ovog Sporazuma narucilac revizije je izvrasio placanje depozita na ime reosiguranja u oblasti autoodgovornosti u iznosu od 200 hiljada eur i iznosom od 300 hiljada eur je uplacena preuzeta obaveza na ime garancije da ce narucilac revizije izvršiti obaveze u sistemu Medjunarodne zelene karte.

Po mojem misljenju ovi namjenski depoziti imaju karakter dugorocnih potrazivanja jer su i izdvojeni sa ciljem da se iz istih namire eventualne obaveze iz oblasti osiguranja od autoodgovornosti na prostoru izvan Crne Gore ukoliko tu obavezu ne bi izvršio narucilac revizije.

U izvjestajnoj godini narucilac revizije je izvršio reklasifikaciju procjene ovih sredstava sa ove bilansne pozicije na poziciju novcanih (gotovinskih) sredstava , sto cijenim nije osnovano. Naime na poziciji gotovinskih sredstava se mogu obuhvatiti novcana sredstva na racunima kod poslovnih banaka cije je koriscenje moguće u svakom momentu ili tzv depoziti po vidjenju , potom sredstva u blagajni, kratkorocni oroceni depoziti ciji je rok odobrenja vrlo kratak u kreditnom periodu do mjesec dana, ovde bi se mogla obuhvatiti i kratkorocna potrazivanja od duznika po pravilu , ali to u nasim uslovima nije realno jer ne postoji garancija da ce se potrazivanja koja dospijevaju za naplatu u roku od petnaest do trideset dana u tom periodu i naplatiti.

Dati stambeni krediti , pojedini avansi , oroceni depoziti ciji je rok orocavanja duzi od dvanaest mjeseci u odnosu na bilans stanja , oroceni namjenski depoziti cija je namjena duza od jedne godine dana u odnosu na bilans stanja se ne mogu obuhvatiti na poziciji gotovinskih (novcanih) sredstava , jer se ovde radi o dugorocnim potrazivanjima. Postoji mogucnost da se dugorocni poslovi sporazmno ili putem arbitraze prekidaju prije isteka roka na koji su zakljuceni i u tom slucaju je moguće povlacenje dugorocnih potrazivanja u relativno kracem ili vrlo kratkom roku , sto sve zavisi od niza okolnosti, ali ovi slucajevi imaju karakter izuzetaka , a ne pravila.

Obzirom da je narucilac revizije izvršio rekalsifikaciju ove bilansne pozicije u izvjestajnoj godini ne zahtijevam ponistenje te transakcije u poslovnim evidencijama i vraćanje na prethodno stanje , a korisnike ovog Izvjestaja sam na prednji način informisao o mojem razmišljanju po prednjem osnovu.

Usled prednjih razloga ne izrazavam rezervu na korektnost procjene i prezentacije ove bilasne pozicije u bilansu stanja za izvjestajnu godinu vec na prednje okolnosti samo **skrecem paznju.**

5.4. Tekuca sredstva

5.4. 1.Duznici iz direktnih poslova osiguranja

	01.01.2008 (pocetnostanje)	povećanja	smanjenja	31.12.2008
Duznici iz direktnih poslova osiguranja – polise obaveznog osiguranja	4.925	2.082.284	2.060.632	26.577
Duznici iz direktnih poslova osiguranja – polise granicnog osiguranja	1.687	187.766		7.789
Potrazivanaj po osnovu regresiranja isplacenih steta	-	26.913	-	26.913
Potrazivanja za date avanse posrednicima u poslovima osiguranja	-	51.767	-	51.767
Ukupno:	6.612	2.348.730	2.060.632	113.046

Na ovoj bilansnoj poziciji obuhvacene su transakcije o realizaciji poslovnih aktivnosti iz redvone djelatnosti – poslovi obaveznog i granicnog osiguranja od auto odgovornosti.

U prethodnoj izvjestajnoj (2007) godini realizacija zakljucivanja ugovora sa osiguranicima , odnsono prodaja polisa osiguranja je bila uglavnom bazirana na angazovanju posrednika na bazi ugovora.

Na kraju te (2007) godine, odnosno na pocetku izvjestajne (2008) godine narucilac revizije je imao nenaplacena potrazivanja za prodate polise na iznos od oko 15 hiljada eur , a istovremeno je imao neidentifikovane uplate po osnovu prodaje polisa obaveznog osiguranja na iznos od oko devet hiljada eur ili neto potrazivanje na iznos od oko sest hiljada eur.

U izvjestajnoj (2008) godini narucilac revizije zakljucivanje ugovora o osiguranju , odnosno prodaju polisa bazira preko zaposlenih radnika.

Zakljucivanjem ugovora o osiguranju od autoodgovornosti sa osiguranicima narucioa revizije osiguranik vrsi uplattu ugovorenih obaveza , ili bi bar tako trebalo da bude, te shodno tome potrazivanja od osiguranika narucilac revizije ne bi trebao da ima ni u bilo kom momentu a to znaci ni kraju poslovne godine. Obzirom da se prilikom registracije motornih vozila uz ostalu dokumentaciju prilaze i dokaz o uplati polisa obaveznog osiguranja ne postoji ni mogucnost da su polise prodate a da sredstva nisu uplacena na ziro racun narucioa revizije.

U analizi ovih problema nisam mogao doci do zakljucka koji bi razlozi imlicirali ova potrazivanja, ili je to bilo bar nemoguće u izvjestajnoj godini. Razlika koja se pojavila po ovom osnovu u izvjestajnoj godini iznosi oko dvadesetak hiljada i iznosi u relativnim pokazateljima nesto ispod 1% ukupno ostvarenih prometa. Prilikom realizacije revizije finansijskih iskaza prag materijalne znacajnosti za ove bilansne pozicije je uvijek bio na iznosu iznad tih odstupanja , odnosno ova odstupanja u reviziji nemaju materijalni znacaj. U reviziji je svaka greska materijalno znacajna ako se pouzdano moze utvrditi da predstavlja manjak novcanih sredstava , ali u ovoj reviziji nisam mogao doci do takvih zakljucaka te sam ova odstupanja tretirao kao obracunsa.

Prednje napomene su jos jedna potvrda u potpunosti neodgovarajucih procedura pracenja realizacije ugovaranja osiguranja , odnosno prodaje polisa obaveznog osiguranja i sa tih razloga preporucujem upravi narucioca revizije da usvoji procedure o zaduzivanju polisama , o realizaciji polisa , o uplati sredstava o prodatim polisama kojima procedurama ce se eliminisati ili ako nij emoguće u potpunosti eliminisati odstupanja ovakvog i slicnog karaktera , onda ih bar minimizirati u datim okolnostima.

U vezi sa prevazilazenjem ovih organizacionih problema upravi narucioa revizije sam vec dao svoje preporuke i u ranijem periodu i na osnovu dobijenih informacija organizacija prodaje i pracenja prodaje i naplate prodatih polisa je znacajno poboljsana u tekucoj (2009) godini. Da li ce se ova ocekivanja i potvrditi utvrdice se sa izdavanjem izvjestaja o izvrшеноj reviziji finansisjkih iskaza za izvjestajnu 2009 godinu.

Bez obzira na prethodno ocekivane pozitivne promjene po prednjem osnovu narucilac revizije ima obavezu da razrijesi potrazivanja i tzv pretplate iz ranijih peridoa i iz izvjestajne godine.

U izvjestajnoj godini narucilac revizije je na osnovu ugovora iz ranijeg perioda izvršio placanja avansa posrednicima u osiguranju. Iznos ovako placenih avansa iznosi oko 51 hiljadu eur i odnosi se na " Kuti Komerc " Andrijevic = 4.460 eur, " AC Cesta " Rozaje = 15.826 eur, " DIK " Rozaje = 1.323 eur, " Profes " Rozaje = 10.000 eur, " Harkoprom " Rozaje = 10.000 eur, " Das " Rozaje = 3.494 eur, AMD " Stanic " Podgorica = 3.758 eur, " Ersped " Rozaje = 1.074 eur i jos par duznika sa pojedinačno manjim iznosom obaveza prema naruciocu revizije u odnosu na listu potrazivanja prezentiranu prethodno.

Skrecem paznju upravi narucioa revizije da ima obavezu da sa primaocima ovih avansa usaglasi i definise status datih avansa, njihovu namjenu i eventualno njihovo povlacenje.

Usled prednjih raloga na korektnost procjene i prezentacije ove bilasne pozicije u bilansu stanja za izvjestajnu godinu ne izdajem rezervu vec samo na prednje okolnosti **skrecem paznju.**

5.4. 2.Ostali duznici

	01.01.2008 (pocetnostanje)	povecanja	smanjenja	31.12.2008 <i>/eur /</i>
Duznici iz direktnih poslova osiguranja – zeleni kartoni uz polise obaveznog osiguranja	6.072	36.917	42.989	-
Potrazivanja po osnovu naknada od drzavnih organa	1.046	3.007	1.914	2.139
Potrazivanaj za date avanse	-	24.339	500	23.839
Potrazivanja od zaposlenih po osnovu akontacija za sluzbena putovanja	-	2.699	2.649	50
Potrazivanja od zaposlenih za date kredite	50	48.275	50	48.275
Potrazivanja od zaposlenih za sredstva prodata na kredit	11.893	7.518	1.850	17.561
Potrazivanja od banaka za kamate	31.508	32.592	58.196	5.904
Potrazivanja od banaka – ostala potrazivanja	-	11.000	-	11.000
Potrazivanja po osnovu datih pozajmica	10.000	-	-	10.000
Ostala potrazivanja	340	151	101	390
Ukupno:	60.909	166.498	108.249	119.158

Potrazivanja narucioca revizije na pocetku izvjestajne godine cine potrazivanja od po osnovu prodatih zelenih karti uz polise obaveznog osiguranja, potrazivanja za prodana vozila na lizing , potrazivanja za obracunate kamate , potrazivanja od drzavnih organa po osnovu refundacija nastalih troskova i potrazivanja za date pozajmice po strukturi blize prezentiranoj u prednjoj tabeli na ukupan iznos ove bilansne pozicije od 61 hiljadu eur.

Na kraju izvjestajne godine potrazivanja narucioca revizije od duznika sa ove bilansne pozicije iznose oko 119 hiljada eur.

Potrazivanja za date avanse u iznosu od oko 23 hiljade eur odnose se na dati avans kompaniji " Vagres " Podgorica, na ime radova na objektu MOC u Podgorici.

Potrazivanja za date kredite na iznos od 48 hiljada eur odnose se na date kredite zaposlenima:

- kredit na iznos od 18.000 eur (iskorisceno 10.000 eur) dat Kacar Erkinu iz Novog Pazara na rok otplate od 30 godina sa grace rokom od dvije godine i kamatnom stopom od 0%,
- kredit na iznos od 18.000 eur dat Balic Ervinu na rok otplate od 18 godina sa grace rokom od dvije godine i kamatnom stopom od 0%,
- kredit na iznos od 20.000 eur dat Kardovic Jusufu iz Rozaja na rok otplate od 5 godina sa grace rokom od dvije godine i kamatnom stopom od 0%,

Potrazivanja za prodana sredstva na lizing u iznosu od 17 hiljada eur odnose se na prodaju jednog racunara (notebooke) prodalog Radevic Vladimiru iz Podgorice = 618 eur i prodaju tri vozila : Kalac Hazbija iz Rozaja = 6.245 eur , Nurkovic Osmanu iz Rozaja = 5.648 eur i Radevic Vladimir iz Podgorice = 6.900 eur.

Potrazivanja za kamate odnose se na obracunate i nenapalcene kamate po osnovu orocenih depozita datih bankama – Prva banka Crne Gore Niksic / Podgorica = 5.410 eur i Crnogorska komercijalna banka Podgorica = 494 eur..

Potrazivanja od banaka na iznos od 11 hiljada eur odnose se na potrazivanja narucioca revizije od Crnogorske komercijalne banke Podgorica.

Potrazivanja po osnovu datih pozajmica odnose se na pozajmice date u 2007 godini poslovnom partneru, odnosno posredniku u prodaji polisa obaveznog osiguranja " Cesta " iz Rozaja na iznos od 10 hiljada eur.

5.4.3. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

	01.01.2008 (pocetnostanje)	povecanja	smanjenja	31.12.2008
Sredstva na racunima kod banaka	288.709	3.849.752	2.453.701	1.684.760
Reklasifikacija – depoziti UOS – veza napomena III/5.3.2.2.	500.000	xxx	xxx	xxx
Blagajna	314	257.852	257.332	833
ukupno	789.023	4.107.604	2.711.033	1.685.593

Novcana sredstva narucioca revizije na kraju izvjestajne godine predstavljaju sredstva na racunima koje narucilac revizije ima registrovane za platni promet u zemlji i inostranstvu , izdvojena sredstva na racunima kod banaka u zemlji i sredstva u blagajni.

Na kraju izvjestajne godine narucilac revizije raspolaze sredstvima na ziro racunima kod banaka za platni promet u zemlji (depoziti po vidjenju) na ukupan iznos od 154.974 eur i to: NLB Montenegrobanka Podgorica = 27.772 eur, Podgoricka banka ad Podgorica Societe generale group = 843 eur, Crnogorska komercijalna banka Podgorica = 4.220 eur, Atlas mont banka ad Podgorica = 39.095 eur i Prva banka Crne Gore Niksic / Podgorica = 83.044 eur.

Sredstva u blagajni narucioca revizije na kraju izvjestajne godine iznose 833 eur.

Depoziti oroceni kod banaka u zemlji na rok duze od 12 mjeseci ukupno 1.000.000 eur i to Prva banka Crne Gore Niksic / Podgorica = 1.000.000 eur.

Garantni depoziti uplaceni na bazi Sporazuma Ministarstva finansija Crne Gore i Udruzenja osiguravaca Srbije , na koji Sporazum je dalo saglasnost i Ministarstvo finansija Republike Srbije na iznos od 500.000 eur uvecano za pripisane kamate iz 2007 godine za iznos od 29.498 eur sto ukupno iznosi 529.498 eur.

Još jednom skrećem pažnju da, se po mojem mišljenju, oroceni depoziti sa rokom dospelosti za povratak dužim od 12 mjeseci u odnosu na bilans stanja ne bi trebali priznavati na poziciji na kojoj se priznaju novčana gotovinska sredstva, već na poziciji dugoročnih potraživanja.

Razlog za klasifikaciju koju je usvojio naručilac revizije može biti sadržan u činjenicama da bilansne seme na kojima se vrši sastavljanje finansijskih iskaza nisu primjene potrebama izvještavanja i sa tih razloga u praksi se desava, uglavnom, da se finansijski iskazi ne sastavljaju na zvaničnim bilansnim semama, već se bilansne seme prilagođavaju potrebama entiteta ili grupe entiteta pojedinačno.

U tekućoj godini vrlo je vjerovatno da će doći do izmjene bilansnih sema na kojima se sastavljaju finansijski iskazi, a koliko će se postojeće limitirajuće okolnosti otkloniti novim rješenjima ostaje da se vidi.

Usled prednjih razloga ne izražavam rezervu na korektnost procjene i prezentacije ove bilansne pozicije u bilansu stanja za izvještajnu godinu koji je bio predmet ove revizije već na prednje okolnosti samo **skrećem pažnju** korisnicima ovog Izvještaja.

5.4.4. Aktivna vremenska razgranicenja - ostala obrtna imovina

	01.01.2008 (početno stanje)	povećanja	smanjenja	31.12.2008
Pret porez poreza na dodatnu vrijednost – ulazni pdv	66.557	-	-	66.557
Pret porez poreza na poslovni rezultat – akontacije poreza na dobit pravnih lica	-	2.945	2.945	-
Unaprijed plaćeni troškovi	10.000	-	10.000	-
Ukupno:	76.557	2.945	12.945	66.557

Na ovoj bilansnoj poziciji prezentirani su podaci o plaćenim porezima na dobit pravnih lica, podaci o plaćenim porezima na dodatnu vrijednost plaćen u fazi nabavke robe ili prijemom usluga, – pret porez u izvještajnom periodu i unaprijed plaćeni troškovi.

Naručilac revizije je u izvještajnom periodu bio obveznik plaćanja poreza na dobit pravnih lica po osnovu ostvarenog poslovnog rezultata iz prethodnog izvještajnog perioda. Na početku izvještajne godine naručilac revizije nije imao utvrđen poreski kredit po osnovu poreza na dobit pravnih lica. U izvještajnom periodu naručilac revizije je platio akontativno oko tri hiljade eur poreza na dobit pravnih lica koji je iskoristio za umanjenje obaveza po osnovu poreza na dobit pravnih lica za izvještajnu godinu u cjelosti, odnosno na kraju izvještajne godine naručilac revizije nema poreskog kredita po osnovu plaćenih poreza na dobit pravnih lica.

Naručilac revizije je registrovani obveznik poreza na dodatnu vrijednost a u izvještajnoj godini naručilac revizije nije registrovao transakcije oporezive porezom na dodatnu vrijednost.

Obzirom da je naručilac revizije izvršio plaćanja obaveza iz ugovora o izgradnji objekta MOC što su transakcije koje su oporezive porezom na dodatnu vrijednost je mogao imati pravo na pret porez iz osnova tih plaćanja. Ova plaćanja imaju karakter avansnih plaćanja koja se baziraju na avansnim računima i imaju potpuno isti tretman kao i fakture o prometu proizvoda i usluga sa aspekta oporezivanja porezom na dodatnu vrijednost. Fakturama se shodno odredbama propisa kojima se uređuje oporezivanje porezom na dodatnu vrijednost smatra svaki dokument koji zadovoljava predviđene kriterije. Predmetno plaćanje je bazirano na dokumentaciji koja nije imala sve potrebne uslove da bi se stekla mogućnost na utvrđivanje ovog poreza, ali je to moglo biti.

Shodno prednjem pret porez sa početka izvještajne godine je ostao u poslovnim evidencijama u istom iznosu kao i na kraju izvještajne godine - oko 66 hiljada eur.

Skrećem pažnju da se poreske obaveze naručioa revizije usaglasavaju sa Poreskom upravom Crne Gore, a u izvještajnoj godini Poreska uprava nije vršila nadzor nad obracunom i uplatom poreskih obaveza kod naručioa revizije.

Shodno prednjem mogu konstatovati da poreske obaveze naručioa revizije nisu usaglasene sa poreskom upravom Crne Gore za izvještajni period.

Na osnovu izvršene revizije , odnosno realizovanih revizijskih procedura i izvedenih dokaza , po mojem misljenju podaci o poreskim obavezama nisu utvrđeni na iznosu nižem od iznosa koji se mogao utvrditi na osnovu realizovanih poslovnih transakcija. Obracun pretporeza , odnosno potraživanja narucioca revizije od poreske administracije za izvjestajnu godinu nije utvrđen na većem iznosu od onog koji se mogao utvrditi na osnovu realizovanih transakcija, a još jednom skrećem pažnju na napomene prezentirane prethodno.

5.6. Kapital i rezerve

5.6.1. Upisani kapital

	01.01.2008 (pocetnostanje)	povecanja	smanjenja	31.12.2008
Akcijski kapital – redovne akcije	830.000	420.093	-	1.250.093

Na pocetku izvjestajne godine akciji kapital narucioca revizije je bio distribuiran preko 8.300 redovnih akcija pojedinačne nominalne vrijednosti od 100 eur.

U toku izvjestajne (2008) godine narucilac revizije je izvršio dvije emisije akcija i to jednu koja se odnosila na tzv split emisiju i drugu koja je bazirana na konverziji duga u kapital.

Emisija na bazi usitnjavanja akcija je sustinski značila povećanje broja akcija uz zadržavanje ukupnog vrednosnog iznosa akcijskog kapitala , što je impliciralo smanjenje nominalne vrijednosti po akciji. Ova emisija je registrovana kod Komisije za HOV Rjesenjem broj 02/3e-30/2-08 od 19.06.2008 godine po kom osnovu je akciji kapital narucioca revizije iznosio 830.000 eur i distribuiran na 830.000 akcija nominalne vrijednosti od po jedan eur po akciji. Celokupan iznos akcijskog kapitala je upisan i uplaćen u novcu.

Po osnovu neizmirenog duga iz obligacionog odnosa narucioca revizije i vecinskog vlasnika akcijskog kapitala kod narucioca revizije izvršena je konverzija duga u kapital u iznosu od 420.093 eur. Po ovom osnovu izvršena je emisija 420.093 akcija nominalne vrijednosti od po jedan eur za akciju sto čini ukupan iznos emisije od 420.093 eur. Registracija ove emisije je izvršena kod Komisije za HOV po Rjesenju broj 02/6e-57/6-08 od 26.12.2008 godine.

Shodno prednjem akciji kapital narucioca revizije na kraju izvjestajne godine iznosi 1.250.093 eur i distribuiran je preko 1.250.093 obicnih akcija.

Po raspolozivom izvjestaju o vlasnicima HOV od 29.12.2008 godine , kapital narucioca revizije iznosi 1.250.093 eur i distribuiran je preko 1.250.093 akcija , pojedinačne nominalne vrijednosti od po jedan eur po akciji , a broj akcionara kod narucioca revizije na kraju izvjestajne godine je 27.

Shodno prednjim napomenama konstatujem da su podaci o akcijskom kapitalu narucioca revizije usaglaseni u evidencijama narucioca revizije sa evidencijama Komisije za HOV i evidencijama CDA.

U strukturi vlasnika akcijskog kapitala narucioca revizije participiraju fizicka i pravna lica. Cijenim bitnim napomenuti da jedno fizicko lice (akcionar) raspolaže sa 76,07% upisanog akcijskog kapitala, odnosno ovaj akcionar ima status vecinskog vlasnika. Cijenim relevantnim skrenuti pažnju da akcije koje su u vlasnistvu ovog akcionara nemaju prava glasa , što je bitno napomenuti sa aspekta uticaja na donosenje poslovnih odluka kod narucioca revizije.

5.6.2. Nerasporedjeni dobitak/gubitak

	01.01.2008 (pocetnostanje)	povecanja	smanjenja	31.12.2008
Nerasporedjeni dobitak	15.607	xxx	xxx	xxx
Obaveze za dividende	7.055	xxx	xxx	xxx
Ukupno	8.552	132.792	-	141.344

Na pocetku izvjestajnog perioda kumulirani finansijski rezultat narucioca revizije je imao karakter nerasporedjenog dobitka u iznosu od 8.552 eur.

Narucilac revizije je u izvjestajnom periodu ostvario ukupne prihode i dobitke u iznosu od 1.863.346 eur uz ukupne rashode iz izvjestajne godine od 1.719.261 eur, sto determinise dobitak pre oporezivanja na iznos od 144.085 eur.

Po poreskom bilansu za izvjestajnu godinu narucilac revizije je utvrdio oporezivi dobitak u iznosu od 124.781 eur oporeziv u izvjestajnom periodu po stopi od 9% na osnovu cega su utvrdjene obaveze za poreze na dobitak na iznos od 11.230 eur.

Usled razlicitih kriterija u obracunu amortizacije u poslovne i poreske namjene utvrdjene su privremene oporezive razlike u iznosu od 708 eur po osnovu kojih je utvrdjen odlozeni porez – obaveza u iznosu od 63 eur.

Na bazi prednjeg ukupni porezi iznose 11.293 eur i imaju karakter obaveza, sto znaci da je poslovni rezultat iz izvjestajne godine pre oporezivanja dobitak u iznosu od 144.085 eur, odnosno dobitak iz izvjestajne godine nakon oporezivanja iznosi 132.792 eur.

Nakon svih napred prezentiranih transakcija utvrdjen je konacni kumulirani poslovni rezultat – nerasporedjeni dobitak narucioca revizije na kraju izvjestajne godine u iznosu od 141.344 eur. Ovo je iznos koji ima karakter dobiti za rasporedjivanje shodno odlukama vlasnika kapitala.

5.6. Tehnicka rezervisanja

5.6.1. Prenesene premije

	01.01.2008 (pocetnostanje)	povecanja	smanjenja	31.12.2008
Prenosna premija	532.515	931.857	532.515	931.857

Prenosna premija se utvrdjuje razdvajenjem ukupne premije osiguranja na dio koji se odnosi na godinu u kojoj je premija naplacena i na dio koji se odnosi na narednu godinu koja slijedi godini u kojoj je premija osiguranja naplacena.

Prenesena premija iz prethodne godine se ukljucuje u prihode u godini koja slijedi neposredno godini u kojoj su utvrdjene prenosne premije, a ukupna premija iz izvjestajne godine se ponovo razdvaja na godinu u kojoj je premija naplacena i na dio koji se odnosi na godinu koja slijedi godini u kojoj je premija naplacena.

Shodno prednjem prenesena premija iz 2007 godine je u izvjestajnoj (2008) godini izknjizena i izvršen je novi obracun prenesene premije za izvjestajnu (2008) godinu.

Shodno internoj regulativi narucilac revizije je izvršio obracuna prenesenih premija za 2008 godinu na iznos od 931.857 eur koji iznos je usaglasen sa aktuarom narucioca revizije koji je u vezi sa tim dao saglasnosti – misljenje.

Na bazi prednjih odnosa na kraju izvjestajne godine prenesena premija , odnosno premija naplacena u izvjestajnoj (2008) godini a prenesena u 2009 godini iznosi 931.857 eur.

5.6.2. Rezervisanja za stete

	01.01.2008 (pocetnostanje)	povecanja	smanjenja	31.12.2008
Rezervisanja za nastale prijavljene stete	80.788	328.665	77.102	332.351
Rezervisanja za troskove za nastale prijavljene stete	-	18.412	-	18.412
Rezervisanja za nastale neprijavljene stete	265.807	334.540	265.807	334.540
Rezervisanja za troskove za nastale neprijavljene stete	-	18.672	-	18.672
Obaveze rezervisanja za masovne i katastrofalne stete	6.931	-	6.931	-
Obaveze rezervisanja za priznate a nelikvidirane stete	1.696	xxx	xxx	xxx
Reklasifikovano - veza III/5.7.2.	(1.696)	xxx	xxx	xxx
Obaveze rezervisanja ostalih steta	-	680	680	-
Ukupno:	353.526	700.969	350.520	703.975

Rezervisanja za nastale prijavljene stete procijenjene su na iznos od 332.352 eur i ova rezervisanja se odnose na 224 nastale prijavljene i nerijesene stete sto cini prosjek od 1.484 eur po jednom odstetnom zahtjevu.

Na ime troskova resavanja odstetnih zahtjeva narucilac revizije je izvršio rezervisanja na iznos od 18.412 eur.

Shodno prednjem rezervisanja za nastale prijavljene stete iznose ukupno 350.764 eur distribuiranih na 224 nastale i prijavljene stete sto cini prosjek po odstetnom zahtjevu iznos od 1.566 eur.

Rezervisanja za nastale neprijavljene stete za izvjestajnu godinu prvobitno su utvrdjene na iznos od 80.772 eur, koji podatak je bio ispod prosjeka kod ostalih osiguravajućih drustava u Crnoj Gori.

U naknadnom obracunu po zahtjevu aktuara narucioa revizije uz uvazavanje prednjih napomena utvrdjena su rezervisanja za nastale neprijavljene stete na iznos 334.540 eur , a na ime troskova rjesavanja odstetnih zahtjeva izvršena su rezervisanja u iznosu od 18.672 eur.

Shodno prednjem rezervisanja za nastale neprijavljene stete iznose ukupno 353.212 eur. Ukupna rezervisanja za nastale i prijavljene i nastale a neprijavljene stete na kraju izvjestajen godine iznose 703.975 eur.

5.6.3. Rezervisanja za poravnanje

	01.01.2008 (pocetnostanje)	povecanja	smanjenja	31.12.2008
Rezervisanja za izravnanje rizika	-	131.176	-	131.176

Rezerve za izravnanje rizika utvrdjene su na bazi internog akta narucioa revizije - Pravilnik o formiranju i koriscenju sredstava za izravnanje rizika u iznosu kao u prednjoj tabeli.

5.6.4. Ostala tehnicka rezervisanja

	01.01.2008 (pocetnostanje)	povecanja	smanjenja	31.12.2008
Rezervisanja za doprinos za preventivu	-	32.325	-	32.325

Obracun rezervisanja za doprinos za preventivu se bazira na internom aktu narucioa revizije – Pravilnik o preventivi ,a osnovica za obracun doprinosa za preventivu cini funkcionalna premija , odnosno tehnicka premija i doprinos za preventivu. Stopa doprinosa za preventivu iznosi 2% , a sredstva ovog fonda se koriste za podizanje kulture , obraxovanja , tehnickih pretpostavki i slicno sa ciljem da se smanji rizik i nastajanje stetnih dogadjaja.

Na bazi kriterija o formiranju ovih rezervi utvrdjen je iznos doprinosa za preventivu na kraju izvjestajen godine na iznos od 32.325 eur.

5.7. Rezervisanja za ostale rizike i stete

5.7.1. Rezervisanja za poreze

	01.01.2008 (pocetnostanje)	povecanja	smanjenja	31.12.2008
Obaveze za zaposljavanje nerezidenata	-	687	687	-
Obaveze za poreze i doprinos iz licnih primanja	12	62.756	57.765	5.003
Obaveze za poreze i doprinos na naknade Odboru direktora	-	4.234	3.696	538
Obaveze za poreze i doprinos iz ugovora o djelu	3.126	3.337	4.870	1.593
Obaveze za poreze na premije osiguranja (Reklasifikovano – napomena III/5.8.2.)	8.282	128.470	130.213	6.539
Obaveze za poreze za primljene avanse POO i PGO	-	2.993	-	2.993
Obaveze za porez na dobit pravnih lica	-	12.767	2.945	9.822
Obaveze za ostale poreze	-	1.245	738	507
Ukupno	11.420	216.489	200.914	26.995

Na ovoj bilansnoj poziciji obuhvacene su obaveze narucioa revizije po osnovu isplate poreza i doprinosa na licna primanja zaposlenih i obaveza po osnovu poreza i doprinosa na isplate po osnovu ugovora o djelu , obaveze za poreze i doprinose po osnovu naknada clanovima Odbora direktora, obaveze za poreze po osnovu primljenih avansa , obaveze za poreze na dobitak i obaveze za poreze po osnovu prihoda od kapitala – porez po odbitku.

Narucilac revizije je u izvjestajnoj godini zaposljavao u pojedinim periodima razlicit broj radnika od 34 radnika do 55 radnika. Obaveze narucioa revizije po osnovu obaveza na zarade zaposlenih izmirene su zakljucno sa mjesecom novembar izvjestajne godine, odnosno narucilac revizije nije izvrasio isplate obaveza na zarade zaposlenih za decembar izvjestajne godine za 55 zaposlenih.

Ukupno neizmirene obaveze za poreze i doprinose narucioa revizije na kraju izvjestajne godine iznose oko 27 hiljada eur sa blizom strukturom kao u prethodnoj tabeli.

Skrećem pažnju da se poreske obaveze naručioca revizije usaglasavaju sa Poreskom upravom Crne Gore , a u izvjestajnoj godini Poreska uprava nije vrsila nadzor nad obracunom i uplatom poreskih obaveza kod naručioca revizije .

Shodno prednjem mogu konstatovati da poreske obaveze naručioca revizije nisu usaglasene sa poreskom upravom Crne Gore za izvjestajni period.

Na osnovu izvršene revizije , odnosno realizovanih revizijskih procedura i izvedenih dokaza , po mojem mišljenju podaci o poreskim obavezama nisu utvrđeni na iznosu nižem od iznosa koji se mogao utvrditi na osnovu realizovanih poslovnih transakcija. Obracun pretporeza , odnosno potraživanja naručioca revizije od poreske administracije za izvjestajnu godinu nije utvrđjen na većem iznosu od onog koji se mogao utvrditi na osnovu realizovanih transakcija, a jos jednom skrećem pažnju na napomene prezentirane prethodno.

5.7.2. Ostala rezervisanja

/eur /

	01.01.2008 (pocetnostanje)	povećanja	smanjenja	31.12.2008
Obaveze za neto zarade zaposlenih	-	89.769	82.358	7.411
Obaveze za neto naknade nerezidentnim licima	-	6.900	6.900	-
Obaveze naknade zaposelnima za ishranu u toku rada – reklasifikovano – napomena III/.5.8.2	22	4.865	4.468	419
Obaveze za naknade zaposlenima za dolazaka na posao i povratak sa posla - reklasifikovano – napomena III/.5.8.2	15	3.837	3.517	335
Obaveze za naknade zaposlenima za regres za godisnje odmone - reklasifikovano – napomena III/.5.8.2	165	7.275	2.325	5.115
Obaveze naknada zaposlenima za odvojeni zivot	-	5.581	5.181	400
Obaveze za naknade po ugovoru o djelu - zastupnici	11.371	-	6.953	4.418
Obaveze za posredovanje	1.537	-	1.208	329
Obaveze za clanove Odbora direktora	-	11.400	10.500	900
Obaveze rezervisanja za priznate a nelikvidirane stete – reklasifikovano – veza III/5.6.2.	1.696	174.607	163.447	12.856
Ukupno	14.806	304.234	286.857	32.183

Na ovoj bilansnoj poziciji obuhvacene su obaveze naručioca revizije prema zaposlenima po osnovu zarada, obaveze po osnovu naknada za ishranu u toku rada, prevoz na posao i povratak sa posla , regrese za godisnje odmone, naknade za odvojeni zivot od porodice, obaveze za naknadae po ugovorima o djelu za zastupnike u poslovima osiguranja, obaveze za naknade clanovima Odbora direktora i obaveze za odobrene stete iz poslova osiguranja.

Narucilac revizije je u izvjestajnoj godini zaposlijavao u pojedinim periodima razlicit broj radnika od 34 radnika do 56 radnika: januar = 34 radnika, februar = 38 radnika , mart = 43 radnika, april = 46 radnika, maj = 45 radnika, jun = 44 radnika , jul = 43 radnika, avgust = 45 radnika, septembar = 56 radnika, oktobar = 55 radnika , novembar 54 radnika i decembar = 55 radnika.

Do kraja izvjestajne godine obaveze narucioca revizije po osnovu zarada zaposelnih izmirene su zakljucno sa mjesecom novembar izvjestajne godine, odnosno narucilac revizije nije izvrrio isplate zarada zaposlenih za decembar izvjestajne godine.

Do kraja izvjestajne godine narucilac revizije je izvrrio isplatu dijela obaveza prema zaposlenima po osnovu regresa za godisnje odmire , a dio ovih obaveza je prenesen u tekucu godinu kao neizmirena obaveza.

Obaveze za naknade za clanove Odbora direktore izmirene su do mjeseca novembra izvjestajne godine , odnosno nisu izmirene obaveze za decembar izvjestajne godine. Po osnovu clanstva u Odboru direktora iz ranijih godina narucilac revizije nije izvrrio obracun isplata, ali po tom osnovu do sada nema ni procesuiranih tuzbenih zahtjeva od clanova Odbora direktora iz tog perioda protiv narucioca revizije, a uprava narucioca revizije ih i ne ocekuje ni u narednom periodu.

Bez obzira na prednje okolnosti **skrecem paznju** naruciocu revizije da ima obavezu da izvrrio usaglasavanje obaveza po ovom osnovu sa clanovima Odbora direktora iz vremena za koje nije izvrrena isplata tih naknada.

Na ovoj bilansnoj poziciji obuhvacene su obaveze narucioca revizije po osnovu obaveza za odobrene stete iz poslova osiguranja. Obaveze za rijesene , odnosno odobrene , a neisplacene stete na pocetku izvjestajne godine iznose 1.696 eur. U toku izvjestajne godine vrijednost odobrenih steta iznosi 174.607 eur , a u u tom periodu je izvrrena isplata obaveza po odobrenim stetama u iznosu od 163.447 eur, sto je odredilo nesporne obaveze narucioca revizije po odobrenim stetama na iznos od 12.856 eur.

5.8. Povjerioci

5.8.1. Dobavljac koji nijesu direktno vezani za poslove osiguranja

				/eur /
Obaveze prema dobavljacima za osnovna sredstva	-	420.093	420.093	-
Obaveze prema dobavljacima	19.781	827.725	837.603	9.903
Obaveze za reviziju	-	3.510	3.510	-
Obaveze za aktuara	-	xxx	xxx	xxx
Obaveze za zakup	-	2.536	2.536	-
Obaveze za dividende	7.055	-	4.184	2.871
Ukupno:	26.836	1.253.864	1.267.926	12.774

Na ovoj bilansnoj poziciji u bilansu stanja prezentirani su podaci sa racuna o poslovnim odnosima sa partnerima koji nisu direktno vezani za poslove osiguranja.

Na kraju izvjestajne godine narucilac revizije je imao neizmirene obaveze iz poslovnih odnosa prezentirane na ovoj bilansnoj poziciji u bilansu stanja za izvjestajnu godinu u iznosu od oko 13 hiljada eur. Ove obaveze se odnose na neizmirene obaveze prema akcionarima za odobrene a neisplacene dividende iz 2007 godine na iznos od oko 2,8 hiljada eur i neizmirene obaveze prema Nacionalnom birou osiguravaca Podgorica = 7.598 eur i obaveze prema Agenciji za nadzor osiguranja Podgorica = 1.300 eur i jos par povjerilaca narucioca revizije sa relativno malim poedinacnim iznosima sto sve cini iznos neizmirenih obaveza na kraju izvjestajne godine od 13 hiljada eur.

U izvjestajnoj godini narucilac revizije nije izvrrio obracun obaveza naknade za aktuara, te u vezi sa tim **skrecem paznju** upravi narucioca revizije da je obavezna da vrri obracun obracun ovih naknada.

5.8.2. Ostali povjerioci uključujući poreske i društvene obaveze

/eur /

	01.01.2008 (pocetnostanje)	povecanja	smanjenja	31.12.2008
Obaveze naknade zaposelnima za ishranu u toku rada	22	xxx	xxx	xxx
Obaveze naknade zaposelnima za ishranu u toku rada – reklasifikovano – napomena III/.5.7.2	(22)	xxx	xxx	xxx
Obaveze za naknade zaposlenima za dolazaka na posao i povratak sa posla	15	xxx	xxx	xxx
Obaveze za naknade zaposlenima za dolazaka na posao i povratak sa posla - reklasifikovano – napomena III/.5.7.2	(15)	xxx	xxx	xxx
Obaveze za naknade zaposlenima za regres za godisnje odmone	164	xxx	xxx	xxx
Obaveze za naknade zaposlenima za regres za godisnje odmone - reklasifikovano – napomena III/.5.7.2	(164)	xxx	xxx	xxx
Obaveze za poreze na premije osiguranja	8.282	xxx	xxx	xxx
Reklasifikovano – veza napomena III/5.7.1.	(8.282)	xxx	xxx	xxx
Ukupno	-	xxx	xxx	xxx

Pocetna stanje sa ove bilansne pozicije – Obaveze za poreze na premije osiguranja sa ove bilansne pozicije su reklasifikovana na bilansnu poziciju III/5.7.1 – Rezervisanja za poreze. Pocetna stanja – Obaveze za za naknade zaposlenima za regres za godisnje odmone , za prevoz na posao i sa posla i ishranu u toku rada sa ove bilansne pozicije su reklasifikovana na bilansnu poziciju III/5.7.2 – Ostala rezervisanja.

Po mojem misljenju obaveze koje su u prethodnom izvjestajnom periodu bile prezentirane na ovoj bilansnoj poziciji u bilansu stanja se trebaju priznati na pozicijama na kojima su reklasifikovane u cilju bolje prezentacije finansisjke pozicije narucioa revizije.

5.9. Odloženi porezi - obaveza

/eur /

	01.01.2008 (pocetnostanje)	povecanja	smanjenja	31.12.2008
Odloženi porez	88	63	-	151

Odloženi porezi se pojavljuju kao posledica postojanja privremenih oporezivih razlika ili drugacija vremenska distribucija troskova na pojedine vremenske izvjestajne periode. Razlike se kumulirano na kraju vijeka trajanja sredstava, odnosno poslovnog vijeka kompanija ne pojavljuju ali u periodima ispod tog vremenskog roka mogu se utvrditi razlike, koje efektuiraju razlicit iznos finansisjkog rezultata i obaveza iz finansijskog rezultata poslovanja perioda.

Odloženi porezi sa tekucim porezima koriguju finansijski rezultat perioda,obzirom na karakter ove pozicije (sredstvo ili obaveza) smanjuje se ili povecava finansijski rezultat.

U ovoj reviziji utvrđene su oporezive privremene razlike po osnovu razlicitog tretmana odnosno obracuna amortizacije za racunovodstveni i poreski bilans.

Privremene oporezive razlike se utvrđuju uporedjivanjem osnovica za obracun amortizacije , odnosno neotpisanih vrijednosti sredstava koja podlijezu ovim obavezama. U vezi sa utvrđivanjem ovih osnovica postoje odredjeni problemi koji ogranicavaju primjenu smjernica MRS 12 Porez na dobitak, te sam se usled tih razloga odlucio da privremene oporezive razlike utvrdim na bazi uporedjivanja obracunatih amortizacija.

Na osnovu izvršenih obracuna za izvjestajnu godinu amortizacija obracunata shodno smjernicama MRS za potrebe racunovodstvenog bilansa uspjeha iznosi za izvjestajni period 3.491 eur , a amortizacija obracunata shodno kriterijima koji se primjenjuju za izradu poreskog bilansa je 4.199 eur.

Privremena oporeziva razlika pri ovakvim odnosima amortizacije iznosi 708 eur, koja razlika u finansijskom rezultatu utvrdjenom u racunovodstvenom i poreskom bilansu je u izvjestajnoj godini oporeziva po stopi od 9% sto odredjuje odložene poreze (obaveza) u iznosu od 63 eur.

Kumulativni iznos odloženih poreza , na pocetku izvjestajne godine , ima karakter obaveza u iznosu od 88 eur, odloženi porezi u izvjestajnoj godini iznose 63 eur i imaju karakter obaveza sto odredjuje konacan kumulirani iznos odloženih poreza na kraju izvjestajne godine u iznosu od 151 eur i ima karakter obaveza. Iznos odloženih poreza – obaveze koriguje – umanjuje konacno stanje finansijskog rezultata za izvjestajnu godinu u bilansu stanja i iznos poslovnog rezultata za izvjestajnu godinu iz bilansa uspjeha.

5.10. Pasivna vremenska razgranicenja

	01.01.2008 (pocetnostanje)	povecanja	smanjenja	31.12.2008
Obaveze po osnovu primljenih uplata za obavezno osiguranje	-	40.957	-	40.957
Obaveze za posredovanje u poslovima osiguranja	-	10.368	-	10.368
Obaveze po osnovu primljenih uplata za granicno osiguranje	-	8.937	-	8.937
Obaveze po primljenim avansima za osiguranje (neidentifikovane uplate)	5.022	54	5.004	72
Ostale obaveze	40	-	-	40
Ukupno:	5.062	60.316	5.004	60.374

Na ovoj poziciji u bilansu stanja za izvjestajnu godinu obuhvaceni su podaci o primljenim uplatama po osnovu ugovora o osiguranju , odnosno prodatim polisama osiguranja koje nisu arhivirane kod narucioa revizije jer jos uvijek nisu povracene od zastupnika i obaveze za posredovanje u poslovima osiguranja.

Izvršene uplate za izvjestajnu godinu za koje nisu dostavljene polise osiguranja na arhiviranje kod narucioa revizije za obavezno osiguranje iznose oko 41 hiljadu eur i za granicno osiguranje oko devet hiljada eur. Najveci broj ovih uplata je identifikovan jer su podaci bili upisani pri uplati kod nosilaca platnog prometa, a relativno manji broj nije moguće identifikovati na osnovu uplata jer na izvodima iz racuna preko kojih su izvršene ove uplate nisu unijeti podaci na osnovu kojih bi bilo moguće izvršiti identifikaciju izvršenih uplata.

Neidentifikovane uplate po osnovu prodatih polisa osiguranja su na pocetku izvjestajne godine iznosile oko pet hiljada eur , a na kraju izvjestajne godine ovaj iznos je gotovo zanemarljiv.

Ovu bilansu poziciju treba posmatrati i analizirati zajedno sa pozicijom o potrazivanjima od duznika , za koje sam ranije u Izvjestaju vec napomenuo da se pojavljuje saldo potrazivanja i da ista nije moguće identifikovati. Prednje napomene u sustini znace i moju preporuku upravi narucioa revizije u vezi razrjesenja ovog problema , a vec sam vise puta u Izvjestaju do sada prezentirao moja zapazanja o potrebi drugacije organizacije komunikacije uprave narucioa revizije i zastupnika koji vrse prodaju polisa osiguranja na terenu.

U izvjestajnoj godini narucilac revizije je registrovao poslovne odnose sa poslovnim partnerima u poslovima osiguranja u znacajnom iznosu. U vezi sa troskovima, odnosno placanjima posrednicima po otm osnovu **skrecem paznju** upravi narucioca revizije da izvrši usaglasavanje obaveza sa posrednicima u osiguranju i preispita dalju opravdanost obracuna tih usluga. U vezi obracuna naknada za usluge posredovanja u osiguranju preporucujem upravi narucioca revizije da takve obligacione odnose u narednom periodu raskine, a ovu preporuku ne bih zelio da uprava narucioca revizije i korisnici ovog Izvjestaja shvate kao moj uticaj na upravu narucioca revizije u smislu uticaja na donosenje poslovnih odluka, jer na to niti imam pravo niti imam namjeru, ali postoji opravdanje za prednju moju preporuku.

6. Bilans uspjeha

Transakcije realizovane u izvjestajnom periodu koje se registruju na racunima prihoda i rashoda u ovom dijelu Izvjestaja prezentiram shodno bilansnim semama na kojima se prezentiraju racuni uspjeha. Racune prihoda i rashoda prezentiram u skladnosti sa racunovodstvenim politikama o realizaciji, procjeni, prezentaciji, odnosno objavljivanju poslovnih transakcija u vezi bilansnih pozicija koje se odnose na racune uspjeha. Svaka bilansna pozicija je prezentirana strukturalno shodno grupisanju srodnih transakcija i podaci su prezentirani adekvatno napred pomenutoj strukturi sa uporednim podacima iz prethodne izvjestajne godine.

Shodno prednjem ocjena o validnosti procjene i prezentacije bilansnih pozicija moze biti - potvrđena kao ispravno procijenjena i prezentirana u bilansu stanja, izdata rezerva, odnosno nepotvrđena ispravnost procjene i prezentacije konkretne bilansne pozicije uz prezentaciju razloga zbog kojih nij ebilo moguće potvrditi validnost procjene i prezentacije konkretne bilansne pozicije. Ako nije moguće izdati ocjenu o validnosti procjene i prezentacije konkretne bilansne pozicije te se okolnosti prezentiraju u Izvjestaju.

U nastavku dajem prikaz bilansa uspjeha narucioa revizije za izvjestajni period sa uporednim podacima. Prezentacija bilansa uspjeha je primjerena vazecim bilansnim semama koje je preporucila profesionalna organizacija za oblast finansijskog izvjestavanja u Crnoj Gori - Institut racunovodja.

6.1. Prihodi od premija osiguranja

	/eur/	
	01.01.2007 31.12.2007.	01.01.2008 31.12.2008.
Prihodi od premija obaveznog osiguranja	874.454	1.561.742
Prihodi od premija granicnog osiguranja	169.333	176.649
Prihodi od premija osiguranja putnika	-	3.085
Ukupno:	1.043.787	1.741.476

Na ovoj bilansnoj poziciji obuhvaceni su racuni iz racunovodstvene evidencije na kojima se registruju prihodi iz redovne djelatnosti narucioa revizije - prihodi od osiguranja. U izvjestajnoj godini narucioa revizije je ostvario prihode od prodaje polisa obaveznog osiguranja od autoodgovornosti, od prodaje polisa granicnog osiguranja i po osnovu osiguranja putnika kao u prethodnoj tabeli.

6.2. Ostali tehnicki dobici

	/eur/	
	01.01.2007 31.12.2007.	01.01.2008 31.12.2008.
Prihodi od regresa za isplacene stete	1.380	30.237
Prihodi od prodaje zelenih kartona	50.982	36.917
Ostali dobici	-	58
Ukupno	52.362	67.212

Na ovoj poziciji obuhvaceni su prihodi koji nemaju karakter redovnih prihoda iz izvjestajne godine - prihodi od naknade steta, odnosno regresiranje isplacenih nakanda steta iz osiguranog slucaja, prihodi od prodaje zelenih karti i ostali prihodi u iznosima kao prethodno. Prihodi od prodaje zelenih karti su u prethodnoj godini bili obuhvaceni na poziciji Vanredni dobitak. Obzirom da se ipak radi o prihodima koji su povezani sa osiguranjem bilo je korektnije ove prihode klasifikovati u okviru prihoda, odnosno dobitaka iz redovne poslovne aktivnosti. Obzirom da se izdavanje zelenih karti vise ne naplacuje ovaj prihod se vise nece pojavljivati u prihodima kod narucioa revizije kao prihod ostvaren u obavljanju redovnih poslovnih aktivnosti - osiguranja.

6.3. Izdaci za osigurane slucajeve

/eur/

	01.01.2007	01.01.2008
	31.12.2007.	31.12.2008.
Troskovi doprinosa za preventivu	2.106	32.325
Troskovi doprinosa garantnom fondu	128.612	161.643
Troskovi steta iz ugovora o osiguranju	36.260	174.608
Troskovi provizija iz poslova osiguranja	221.873	-
Troskovi rezervisanja za nastale prijavljene a nelikvidirane stete	80.788	269.975
Troskovi rezervisanjaza nastale a neprijavljene stete	265.808	87.404
Troskovi rezervisanja za izravnjanje rizika	-	131.176
Troskovi rezervisanja za masovne i katastrofalne stete	6.932	-
Troskovi vjestacenja	-	426
Troskovi za kamate na neblagovremeno isplacene obaveze za nastale stete iz osiguranog slucaja	-	536
Troskovi goriva	2.230	7.375
Troskovi registracije i odrzavanja motornih vozila	2.522	5.103
Troskovi reprezentacije	2.523	3.172
Troskovi doprinosa po ugovorima o djelu za privremene poslove	-	687
Troskovi sudskih i administrativnih taksi	168	2.099
Troskovi likvidacija steta	-	651
Ukupno:	749.822	877.180

Na ovoj bilansnoj poziciji obuhvaceni su troskovi u vezi osiguranja po strukturi i u iznosima kao prethodno.

U izvjestajnoj u odnosu na uporednu (2007) godinu nema registrovanih troskova provizije za posrednike u poslovima sa osiguranjem.

U prethodnoj (2007) godini narucilac revizije je uglavnom prodaju polisa osiguranja , odnosno zaključenje ugovora o osiguranju vrsio preko posrednika koji su bili angazovani na bazi ugovornog odnosa. Za izvršene usluge zaključivanja ugovora o osiguranju narucilac revizije je posrednicima placao naknadu u iznosu kao u prethodnoj tabeli.

U izvjestajnoj godini zaključenje ugovora o osiguranju je bazirano , shodno opstoj regulativi , na radnom odnosu , odnosno prodaja polisa se u izvjestajnoj godini vrsi preko zaposlenih, te usled tih razloga nema naknada za posrednicke usluge u prodaji polisa osiguranja od autoodgovornosti.

Skrećem paznju da su na bilansnoj poziciji III/6.4.1 – Poslovni rashodi registrovani troskovi na ime posrednickih usluga na bazi ugovornih odnosa iz prethodne izvjestajne godine. Obzirom da posrednicke usluge u osiguranju nisu vise moguće u prodaji polisa osiguranja , to treba shvatiti da i sve ostale posrednicke usluge u osiguranju treba isključiti. Usled tih razloga skrećem paznju upravi narucioa revizije da sa posrednicima izvrši usaglasavanja medjusobnih duznicko povjerilackih odnosa i da okonca ovakvu saradnju u narednom periodu.

6.4. Ostali poslovni rashodi

6.4.1. Poslovni rashodi

	01.01.2007	01.01.2008
	31.12.2007.	31.12.2008.
Troskovi posrednickih usluga	-	385.283
Troskovi kancelarijskog materijala	2.960	6.629
Troskovi elektricne energije	2.640	3.239
Troskovi telefonskih i postanskih usluga	4.973	7.144
Troskovi zakupa i odrzavanja poslovnih prostorija	41.854	28.902
Troskovi strucne i sluzbene literature	601	680
Troskovi reklame i propagande	15.565	7.139
Troskovi komunalnih usluga	640	728
Troskovi brokerskih usluga	73	455
Troskovi zarada i naknada zarada zaposlenih	84.996	62.358
Troskovi naknada Odboru direktora	-	11.400
Troskovi poreza i doprinosa za zarade zaposlenih	67.086	47.089
Troskovi poreza i doprinosa na naknade zastupnicima	53.380	-
Troskovi poreza i doprinosa na naknade Odboru direktora	-	4.234
Troskovi naknada za ishranu zaposlenih u toku rada	3.222	2.768
Troskovi regresa za godisnji odmor	1.712	6.225
Troskovi dolaska na posao i povratka sa posla	2.400	2.151
Troskovi naknada za odvojeni zivot zaposlenih	5.923	4.623
Troskovi usluga aktuara	200	xxx
Troskovi revizije	3.500	2.610
Ostali finansijski troskovi	-	502
Troskovi internet usluga	-	58
Troskovi naknada za gradjevinsko zemljiste	37	609
Troskovi kazni i kamata	-	11.601
Ukupno:	291.762	596.427

Na ovoj poziciji prezentirani su troskovi narucioca revizije iz izvjestajnog perioda koji nisu obuhvaceni na ostalim bilansnim pozicijama u bilansu uspjeha za izvjestajnu godinu po strukturi i u iznosima kao u prthodnoj tabeli.

U izvjestajnoj godini nije izvršen obracun naknada za rad aktuara i nije bilo (registrovanih) isplata, a u vezi sa tim vec sam i ranije u Izvjestaju na to skrenuo paznju da narucilac revizije ima obavezu da izvrši obracun naknada za angazovanje aktuara, bez obzira na to da li je bilo ili nije bilo placanja.

U napomenama uz bilansnu poziciju III/6.3 – Izdaci za osigurane slucajeve sam **skrenuo paznju** upravi narucioca revizije u vezi sa registrovanim troskovima na ime posrednickih usluga.

6.4.2. Administrativni troskovi

	01.01.2007	01.01.2008
	31.12.2007.	31.12.2008.
Amortizacija nematerijalne imovine - softver	88	115
Amortizacija materijalne imovine - oprema	2.128	3.376
Ukupno:	2.216	3.491

Amortizacija obracunata u poslovne svrhe shodno MRS/MSFI i racunovodstvenim politikama iznosi kao napred. Ukupni troskovi amortizacije se sastoje od amortizacije nematerijalne imovine i amortizacije materijalne imovine.

Amortizacija nematerijalne imovine iznosi za izvjestajnu godinu 115 eur i odnosi se na informacijski sistem koji narucilac revizije eksploatise za elektronsku obradu i razne finansijske i materijalne izvjestaje.

Amortizacija materijalne imovine se u cjelosti odnosi na amortizaciju opreme (kancelarijski namjestaj, kancelarijska oprema , vozila) u iznosu od 3.376 eur. Narucilac revizije ne raspolaze gradjevinskim objektima u vlasnistvu , a prostor za obavljanje administrativnih poslova i stalno sjediste uprave narucilac revizije koristi u zakupnom odnosu sa zakupodavcem.

Amortizacija nematerijalne imovine izvršena je po stopi od 12,50% na godisnjem nivou , sto determinise procijenjeni vijek upotrebe predmetnog informacionog sistema od osam godine.

Sredstva koja cine opremu amortizuju se na osnovu procijenjenog vijeka upotrebe sredstava koji iznosi sest do deset godina , odnosno godisnja amortizaciona stopa 10% do 15%.

Za sva sredstva cijena nabavna cijena predstavlja amortizacionu osnovicu , odnosno nije utvrdjivana rezidualna vrijednost na kraju vijeka trajanja sredstava.

6.5.Ostali tehnicki rashodi

	/eur/	
	01.01.2007 31.12.2007.	01.01.2008 31.12.2008.
Troskovi stampanja obrazaca stroge evidencije	1.486	27.392
Troskovi platnog prometa	7.884	4.096
Troskovi clanarina poslovnim udruzenjima	8.000	49.220
Troskovi neto zarada radnika - ostali zaposleni	-	34.063
Troskovi poreza i doprinosa zaposlenih - ostali zaposleni	-	18.971
Naknada troskova za ishranu zaposlenih - ostali zaposleni	-	2.130
Troskovi naknada regresa za godisnje odmore zaposlenih - ostali zaposleni	-	1.050
Troskovi naknada troskova prevoza na rad i sa rada zaposlenih - ostali zaposleni	-	1.686
Troskovi nadnica za sluzbena putovanja	13.506	45.774
Troskovi advokatskih usluga	5.000	-
Troskovi humanitarne pomoci	100	-
Troskovi naknada za odvojeni zivot od porodice	-	959
Troskovi nadzornog odbora	-	15.999
Troskovi usluga procjenjivaca	900	20
Troskovi takse na firmu	225	500
Troskovi ostalih poreza	2.326	-
Ukupno	39.427	201.860

Na ovoj bilansnoj poziciji obuhvaceni su troskovi koji nemaju karakter direktnih troskova u vezi sa osiguranjem po strukturi i u iznosima kao u prethodnoj tabeli.

6.6. Ostali prihodi

	/eur/	
	01.01.2007 31.12.2007.	01.01.2008 31.12.2008.
Prihodi od kamata na orocene depozite	37.428	40.360
Prihodi od kamata na neorocene depozite	7.391	189
Ukupno:	44.819	40.549

Na ovoj poziciji obuhvaceni su prihodi od kamata na depozite po videnju i orocene depozite narucioca revizije u zemlji i inostranstvu. Narucilac revizije ima orocene depozite kod jedne poslovne bane u inostranstvu i jedne banke u zemlji. Depozite po videnju predstavljaju sredstva na bankovnim racunima za platni promet u zemlji i inostranstvu.

6.7. Vanredne stavke

6.7.1. Vanredni dobitak

	/eur/	
	01.01.2007 31.12.2007.	01.01.2008 31.12.2008.
Ostali nespecificirani prihodi	2.362	14.109

Na ovoj poziciji u bilansu uspjeha prezentirani su prihodi koji nemaju karakter prihoda iz osnovne djelatnosti.

Na ovoj poziciji su obuhvaceni dobiti po osnovu ukidanja rezervisanja za masovne i katastrofalne stete iz ranijih godina na iznos od sedam hiljada eur. Skrecem paznju upravi narucioa revizije da narucilac revizije ima vazeci akti – Pravilnik o masovnim stetama, te ukoliko nenamjerava da vrsi obracun tih rezervisanja dalje taj akt treba da objavi nevazecim. Po osnovu ispravki steta , odnosno korekcija za iznos vise utvrdjenih steta na ovoj poziciji je obuhvacen iznos od oko tri hiljade eur i ostata do iznosa od 14 hiljada predstavljaju ostali pojedinačni iznosi koji nemaju karakter redovnih prihoda.

6.7.2. Vanredni gubitak

	/eur/	
	01.01.2007 31.12.2007.	01.01.2008 31.12.2008.
Troskovi reosiguranja za obaveze iz sistema zelenih karti	33.840	40.303
Troskovi realizacije i provizije za zelene kartone	9.114	-
Ukupno:	42.954	40.303

Na ovoj poziciji su obuhvaceni troskovi osiguranja u sistemu Medjunarodne zelene karte (MOK).

6.8. Porezi iz finansijskog rezultata

	/eur/	
	01.01.2007 31.12.2007.	01.01.2008 31.12.2008.
Tekuci porezi	1.454	11.230
Odloženi porezi	88	63
Ukupno	1.542	11.293

Narucilac revizije je u izvjestajnom periodu po poreskom bilansu utvrdio oporezivi dobitak u iznosu od 124.781 eur sto je primjenom odgovarajuće stope oporezivanja poslovnih rezultata iz izvjestajne godine odredilo obaveze na poslovni rezultat u iznosu od 11.230 eur.

Po osnovu razlicitih kriterija za obracun amortizacije u poslovne i poreske svrhe u ovoj reviziji utvrdjene su oporezive privremene po osnovu kojih se utvrdjuju odloženi porezi.

Amortizacija obracunata shodno direktivama MRS/MSFI za potrebe racunovodstvenog bilansa uspjeha iznosi za izvjestajni period 3.491 eur , a obracun amortizacije shodno kriterijima koji se primjenjuju za izradu poreskog bilansa je 4.199 eur.

Privremena oporeziva razlika pri ovakvim odnosima amortizacije iznosi 708 eur, koja razlika u finansijskom rezultatu utvrdjenom u racunovodstvenom i poreskom bilansu je u izvjestajnoj godini oporeziva po stopi od 9% sto odredjuje odložene poreze (obaveze) u iznosu od 63 eur.

Shodno prednjem ukupni porezi iz rezultata poslovanja za izvjestajnu godinu iznose 11.293 eur – obaveza , sto znaci da umanjuju dobitak pre poreza.

6.9. Finansijski rezultat poslovanja

	/eur/	
	01.01.2007 31.12.2007.	01.01.2008 31.12.2008.
Prihodi ukupno	1.143.330	1.863.346
Rashodi ukupno	(1.126.181)	(1.719.261)
Finansijski rezultat pre poreza	17.149	144.085
Porezi - ukupno	(11.542)	(11.293)
Finansijski rezultat poslije poreza	15.607	132.792

Narucilac revizije je u izvjestajnom periodu ostvario ukupne prihode i dobitke u iznosu od 1.863.346 eur uz ukupne rashode iz izvjestajne godine od 1.719.261 eur, sto determinise dobitak pre oporezivanja na iznos od 144.085 eur.

Shodno odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica narucilac revizije je za izvjestajni period utvrdio oporezivi dobitak u iznosu od 124.781 eur i tekuci porez na dobit za izvjestajnu godinu u iznosu od 11.230 eur. Odloženi porezi po osnovu utvrdjenih privremenih oporezivih razlika iznose 63 eur, sa karakterom obaveze, odnosno ukupni porezi iz rezultata poslovanja za izvjestajnu godinu iznose 11.293 eur i imaju karakter obaveza.

Na osnovu prednjeg utvrdjen je finansijski rezultat poslovanja izvjestajne godine poslije oporezivanja - dobit u iznosu od 132.792 eur.

6.10. Zarada po akciji

datum	o p i s	broj redovnih akcija u opticaju	ukupan broj obicnih akcija u opticaju	broj dana	ponderisani broj akcija
01.01.2008	Pocetno stanje	8.300	8.300	xxx	xxx
26.12.2008	Split emisija (usitnjavanje)	830.000	830.000	360	298.800.000
26.12.2008	Emitovane nove akcije	420.093	1.250.093	5	6.250.465
31.12.2008	Konacno stanje	1.250.093	1.250.093	365	305.050.465

U uporednom periodu (2007 godine) broj redovnih akcija kod narucioca revizije je bio konstantan i iznosio je 8.300.

U izvjestajnoj (2008) godini broj redovnih akcija na pocetku i do 26.12.2008 nije mijenjan iznosio je 8.300 akcija.

Gotovo na samom kraju izvjestajne godine izvršene su istovremeno dvije emisije akcija i to jedna split emisija i jedna nova emisija nakon cega je broj akcija bio 1.250.093.

Shodno prednjem ponderisani broj redovnih akcija na kraju izvjestajne godine iznosi 305.050.465.

U prethodnoj (2007) godini ostvaren je dobitak u poslovanju na iznos od 15.607 eur, a u izvjestajnoj godini neto dobitak peridoa iznosi 132.792 eur.

	/eur/	
	01.01.2007 31.12.2007.	01.06.2008 31.12.2008.
Neto dobitak/gubitak	15.607	132.792
Ponderisani broj obicnih akcija	8.300	305.050.465
Zarada / gubitak po akciji	1,8803614	0,0004353
Uskladjena zarada / gubitak po akciji	0,0000511	xxx

U toku prethodne izvjestajne i izvjestajne godine broj obicnih akcija je u kontinuitetu iznosio 8.300 eur i zarada po akciji u toj godini je iznosila 1,8803614 eur.

U izvjestajnoj godini ponderisani broj akcija je iznosio 305.050.465 akcija i zarada po akciji je utvrdjena na iznos od 0,0004353 eur.

Obzirom na promjene u broju akcija u ovim upordnim periodima potrebno je za prethodnu izvjestajnu godinu zaradu po akciji procijeniti u odnosu na broj akcija iz izvjestajne godine, kako bi podaci bili uporedivi. Obzirom na ove okolnosti za prethodnu (2007) godinu potrebno je uskladiti zaradu po akciji koja uskladjena iznosi 0,0000511 eur po akciji.

7. Povezane strane

Povezane strane su definisane MRS 24 – Objelodanjivanje povezanih strana , paragraf 9. Narucilac revizije ima status povezanih strana shodno tacki « **a , iii** » ovog paragrafa - Strana je povezana sa pravnim licem ako: " **direktno , ili indirektno preko jednog ili vise posrednika : vrsi zajednicku kontrolu nad pravnim licem... "**. Shodno tacki « **f** » - strana je povezana sa pravnim licem ako : « **Strana predstavlja pravno lice koje je kontrolisano, zajednicki kontrolisano ili je pod znacajnim uticajem....** ».

Određnica « znacajan uticaj » predstavlja moc da se ucestvuje u odlukama o finansijskim i poslovnim politikama.

Informacije o povezanim stranama (uopsteno) se obelodanjuju kako bi se pružila mogućnost zainteresovanim stranama da procijene efekte uticaja povezane strane na finansijske i poslovne politike entiteta preko prisustva kontrole, zajednicke kontrole ili zajednickog ulaganja. Ovde se pod kontrolom podrazumijeva kontrola u skladu sa MRS – uticaj na donosenje poslovnih odluka.

Zainteresovane strane iz informacija o povezanim stranama mogu doći do saznanja da li su transakcije medju povezanim stranama obavljene po trzisnim uslovima kao i sa stranama koje su medjusobno nezavisne pri slobodno izrazenoj volji za realizaciju transakcija.

Saznanja o transakcijama medju povezanim stranama , neizmirenim saldima racuna, mogu uticati na ocjenu o poslovanju entiteta od strane korisnika finansijskih izvjestaja, ukljucujuci i ocjenu povoljnosti i poslovnog rizika koji pristice iz odnosa medju povezanim stranama.

Mozda je najznacajnije u ocjeni informacija o transakcijama i neizmirenim saldima racuna interesovanje treba bazirati na sustini, a ne na formi realizovanih transakcija, sa procjenom buducih odnosa medju povezanim stranama.

Okvir za finansijsko izvjestavanje u Crnoj Gori ima relativno kratku primjenu, a iz pragmaticnih okolnosti informacije o povezanim stranama u Crnoj Gori su dobile na znacaju tek u poslednjih par godina kada je doslo do znacajnijih investicija fizickih ili pravnih lica u kapital drugih pravnih lica i slicno. Zbog moguće nedovoljno prisutnih saznanja o povezanim stranama, a u cilju boljeg razumijevanja samog termina, a i sustine obelodanjivanja informacija o povezanim stranama napred sam najkrace dao opste napomene u vezi povezanih strana iz okvira za finansijsko izvjestavanje u Crnoj Gori bazirano na implementaciji MRS/MSFI.

Narucilac revizije je u izvjestajnoj godini imao realizovane transakcije koje imaju karakter transakcija sa povezanim licima.

U izvjestajnoj godini narucilac revizije je koristio u zakupnom odnosu elektronsku opremu vlasništvo Kacar Erkina i Novog Pazara , po osnovu ugovora o zakupu opreme. Obaveze po prednjem osnovu nisu obracunate u izvjestajnoj godini kod narucioa revizije te sa tih razloga nije ni bilo realizovanih finansijskih transakcija po ovom osnovu. Kacar Erkin ima sa narucioem revizije karakter povezanih lica

U izvjestajnom periodu narucilac revizije je odobrio stambeni kredit na iznos od 18 hiljada eur za zaposlenog Kacar Erkina iz Novog Pazara , od kog iznosa je u toku izvjestajne godine iskorisceno 10 hiljada eur. Kacar Erkin ima sa narucioem revizije karakter povezanih lica.

Narucilac revizije je u izvjestajnom periodu izvršio transakcije sa Kacar Nedzibom iz Podgorice u iznosu od 420 hiljada eur po osnovu ugovora o izgradnji gradjevinskog objekta – Montenegro offis centar (MOC) u Podgorici. Izmirenje obaveza narucioa revizije je izvršeno konverzijom duga narucioa revizije prema Kacar Nedzibu u akcijski kapital. Ove transakcije su okoncane i registrovane kod Komisije za HOV. Kacar Nedzib ima sa narucioem revizije karakter povezanih lica

U izvjestajnom periodu narucilac revizije je kupio 9.200 akcija kod emitenta " Institut zaumarstvo " ad Podgorica po cijeni od 8,98 eur po akciji sto iznosi 83 hiljade eur. Narucilac revizije ima sa emitentom " Institut zaumarstvo " ad Podgorica status povezanih lica.

Shodno prednjem salda racuna iz poslovnih odnosa na kraju izvjestajne godine po osnovu obaveza ili potrazivanja su – dugorocna potrazivanja narucioa revizije od Kacar Erkina iz Novog Pazara u iznosu od 10 hiljada eur i potrazivanja za avanse od kacar Nedziba na iznos od 1.108 hiljada eur po osnovu zajednicke izgradnje objekta – Montenegro offis centar (MOC) u Podgorici. Napominjem ova ulaganja imaju status potrazivanja za date avanse sve do zavrsetka i prijema na upotrebu objekta koji je predmet ovog ugovornog odnosa.

Napominjem da entiteti mogu vrsiti transakcije sa licima koja imaju status povezanih strana na isti nacin kao i ostalim licima , odnosno obligacioni odnosi medju povezanim stranama se ne razlikuju od transakcija izvršenih medju nezavisnim , slobodnim i za transakcije voljno spremnim stranama, a obzirom na karakter tih odnosa podaci o transakcijama medju povezanim stranama se obelodanjuju korisnicima ovog Izvjestaja, kao prethodno.

U vezi ocjene fer (trzisne) procjene poslovnih transakcija realizovanih u izvjestajnoj godini izmedju narucioa revizije i lica koja imaju status povezanih strana u postupku revizije nisam mogao doci do zakljucak da se radilo o znacajnijem povlascenom odnosu tih lica u realizovanim transakcijama sa naruciocem revizije. Zbog nedostatka dokaza , kupoprodaje akcija , nisam bio u mogucnosti da utvrdim trzisnu cijenu za transakcije kupovine akcija kod emitenta " Institut za sumarstvo " ad Podgorica od strane narucioa revizije.

Skrecem paznju da je izgradnja objekta MOC odobrena od strane organa upravljanja narucioca revizije i da su transakcije iz izvjestajne godine izmedju narucioca revizije i lica sa kojim se finansira izgradnja ovog objekta registrovane i kod Komisije za HOV.

IV: Sporovi pred sudskim organima u toku

1. Tekuci sudski sporovi

Na kraju izvjestajnog perioda narucilac revizije je pred sudskim organima u zemlji imao nerijesene sudske sporove u kojima se pojavljuje kao tuzena strana, dok nerijeseni sudskih sporova koje narucilac revizije vodi protiv drugih lica nije bilo.

Nerijeseni sudski sporovi koje protiv narucioca revizije pred sudovima u zemlji vode tuzioci odnose se na zahtjeve za naknadom steta iz ugovora o obaveznom osiguranju od autoodgovornosti – 29 tuzbenih zahtjeva ukupne vrijednosti oko 177 hiljada eur i tri tuzbena zahtjeva koji imaju karakter radnih sporova a njihovu vrijednost nije moguće precizirati.

Lista sudskih sporova koji se pred sudskim organima vode protiv narucioca revizije:

- Tuzilac = Nurkovic Osman iz Rozaje, vrijednost spora nije utvrđena, osnov tuzbenog zahtjeva naknada za plate, uprava narucioca revizije procjenjuje zahtjev tuzioca neosnovanim i shodno tome ocekivanja su uprave narucioca revizije da tuzilac u ovom sporu neće uspjeti uopste,
- Tuzilac = Nurkovic Osman iz Rozaje, vrijednost spora = 48 hiljada eur, osnov tuzbenog zahtjeva naknada za plate, uprava narucioca revizije procjenjuje zahtjev tuzioca neosnovanim i shodno tome ocekivanja su uprave narucioca revizije da tuzilac u ovom sporu neće uspjeti uopste,
- Tuzilac = Nurkovic Osman iz Rozaje, vrijednost = dvije hiljade eur, osnov tuzbenog zahtjeva naknada za plate, uprava narucioca revizije procjenjuje zahtjev tuzioca neosnovanim i shodno tome ocekivanja su uprave narucioca revizije da tuzilac u ovom sporu neće uspjeti uopste,
- Tuzilac = Dogandzic Branislav iz Podgorice, vrijednost spora = 903 eur, osnov tuzbenog zahtjeva = neisplacen zahtjev za naknadom stete iz igovora o osiguranju – polise, ocekivani ishod = neizvjestan, uprava narucioca revizije procjenjuje zahtjev tuzioca neosnovanim i shodno tome ocekivanja su uprave narucioca revizije da tuzilac u ovom sporu neće uspjeti uopste,
- Tuzilac = Trmcic Miomir iz Rozaja, vrijednost spora = 310 eur, osnov tuzbenog zahtjeva = neisplacen zahtjev za naknadom stete iz igovora o osiguranju – polise, ocekivani ishod = neizvjestan, uprava narucioca revizije procjenjuje zahtjev tuzioca neosnovanim i shodno tome ocekivanja su uprave narucioca revizije da tuzilac u ovom sporu neće uspjeti uopste,
- Tuzilac = Vlahovic Branko iz Kolasina, vrijednost spora = 800 eur, osnov tuzbenog zahtjeva = neisplacen zahtjev za naknadom stete iz igovora o osiguranju – polise, ocekivani ishod = neizvjestan, uprava narucioca revizije procjenjuje zahtjev tuzioca neosnovanim i shodno tome ocekivanja su uprave narucioca revizije da tuzilac u ovom sporu neće uspjeti uopste,
- Tuzilac = " Karal commerce " iz Herceg Novog, vrijednost spora = 5.130 eur, osnov tuzbenog zahtjeva = neisplacen zahtjev za naknadom stete iz igovora o osiguranju – polise, ocekivani ishod = neizvjestan, uprava narucioca revizije procjenjuje zahtjev tuzioca neosnovanim i shodno tome ocekivanja su uprave narucioca revizije da tuzilac u ovom sporu neće uspjeti uopste,
- Tuzilac = Djenasevic Rasim iz Bara, vrijednost spora = 600 eur, osnov tuzbenog zahtjeva = neisplacen zahtjev za naknadom stete iz igovora o osiguranju – polise, ocekivani ishod = neizvjestan, uprava narucioca revizije procjenjuje zahtjev tuzioca neosnovanim i shodno tome ocekivanja su uprave narucioca revizije da tuzilac u ovom sporu neće uspjeti uopste,
- Tuzilac = Starovlah Vitomir iz Bara, vrijednost spora = 4.510 eur, osnov tuzbenog zahtjeva = neisplacen zahtjev za naknadom stete iz igovora o osiguranju – polise, ocekivani ishod = neizvjestan, uprava narucioca revizije procjenjuje zahtjev tuzioca neosnovanim i shodno tome ocekivanja su uprave narucioca revizije da tuzilac u ovom sporu neće uspjeti uopste,
- Tuzilac = Skarin Svetlana i Zoran, vrijednost spora = 8.152 eur, osnov tuzbenog zahtjeva = neisplacen zahtjev za naknadom stete iz igovora o osiguranju – polise, ocekivani ishod = neizvjestan, uprava narucioca revizije procjenjuje zahtjev tuzioca neosnovanim i shodno tome ocekivanja su uprave narucioca revizije da tuzilac u ovom sporu neće uspjeti uopste,
- Tuzilac = Avdic Naser iz Rozaja, vrijednost spora = 5.500 eur, osnov tuzbenog zahtjeva = neisplacen zahtjev za naknadom stete iz igovora o osiguranju – polise, ocekivani ishod = neizvjestan, uprava narucioca revizije procjenjuje zahtjev tuzioca neosnovanim i shodno tome ocekivanja su uprave narucioca revizije da tuzilac u ovom sporu neće uspjeti uopste,
- Tuzilac = Sutkovic Sejhan iz Rozaja, vrijednost spora = 5.500 eur, osnov tuzbenog zahtjeva = neisplacen zahtjev za naknadom stete iz igovora o osiguranju – polise, ocekivani ishod = neizvjestan, uprava narucioca revizije procjenjuje zahtjev tuzioca neosnovanim i shodno tome ocekivanja su uprave narucioca revizije da tuzilac u ovom sporu neće uspjeti uopste,
- Tuzilac = " Raznatovic " iz Pljevalja, vrijednost spora = 2.167 eur, osnov tuzbenog zahtjeva = neisplacen zahtjev za naknadom stete iz igovora o osiguranju – polise, ocekivani ishod = neizvjestan, uprava narucioca revizije procjenjuje zahtjev tuzioca neosnovanim i shodno tome ocekivanja su uprave narucioca revizije da tuzilac u ovom sporu neće uspjeti uopste,

- Tuzilac = " Igturs " iz Budve , vrijednost spora = 12.250 eur, osnov tuzbenog zahtjeva = neisplacen zahtjev za naknadom stete iz igovora o osiguranju – polise , ocekivani ishod = neizvjestan, uprava narucioca revizije procjenjuje zahtjev tuzioca neosnovanim i shodno tome ocekivanja su uprave narucioca reviiizje da tuzilac u ovom sporu nece uspjati uopste,
- Tuzilac = Rebronja Sead iz Rozaja , vrijednost spora = 11.590 eur, osnov tuzbenog zahtjeva = neisplacen zahtjev za naknadom stete iz igovora o osiguranju – polise , ocekivani ishod = neizvjestan, uprava narucioca revizije procjenjuje zahtjev tuzioca neosnovanim i shodno tome ocekivanja su uprave narucioca reviiizje da tuzilac u ovom sporu nece uspjati uopste,
- Tuzilac = Sunjovic Milomir iz Bijelog Polja , vrijednost spora = 1.179 eur, osnov tuzbenog zahtjeva = neisplacen zahtjev za naknadom stete iz igovora o osiguranju – polise , ocekivani ishod = neizvjestan, uprava narucioca revizije procjenjuje zahtjev tuzioca neosnovanim i shodno tome ocekivanja su uprave narucioca reviiizje da tuzilac u ovom sporu nece uspjati uopste,
- Tuzilac = Jesic Stevo iz Pljevalja , vrijednost spora = 1.795 eur, osnov tuzbenog zahtjeva = neisplacen zahtjev za naknadom stete iz igovora o osiguranju – polise , ocekivani ishod = neizvjestan, uprava narucioca revizije procjenjuje zahtjev tuzioca neosnovanim i shodno tome ocekivanja su uprave narucioca reviiizje da tuzilac u ovom sporu nece uspjati uopste,
- Tuzilac = Tomic Stevo iz Rozaja , vrijednost spora = 1.006 eur, osnov tuzbenog zahtjeva = neisplacen zahtjev za naknadom stete iz igovora o osiguranju – polise , ocekivani ishod = neizvjestan, uprava narucioca revizije procjenjuje zahtjev tuzioca neosnovanim i shodno tome ocekivanja su uprave narucioca reviiizje da tuzilac u ovom sporu nece uspjati uopste,
- Tuzilac = " Igturs " iz Budve , vrijednost spora = 12.250 eur, osnov tuzbenog zahtjeva = neisplacen zahtjev za naknadom stete iz igovora o osiguranju – polise , ocekivani ishod = neizvjestan, uprava narucioca revizije procjenjuje zahtjev tuzioca neosnovanim i shodno tome ocekivanja su uprave narucioca reviiizje da tuzilac u ovom sporu nece uspjati uopste,
- Tuzilac = Bubanja Vesko iz Rozaja , vrijednost spora = 9.000 eur, osnov tuzbenog zahtjeva = neisplacen zahtjev za naknadom stete iz igovora o osiguranju – polise , ocekivani ishod = neizvjestan, uprava narucioca revizije procjenjuje zahtjev tuzioca neosnovanim i shodno tome ocekivanja su uprave narucioca reviiizje da tuzilac u ovom sporu nece uspjati uopste,
- Tuzilac = Dzaferovic Alen iz Budve , vrijednost spora = 6.000 eur, osnov tuzbenog zahtjeva = neisplacen zahtjev za naknadom stete iz igovora o osiguranju – polise , ocekivani ishod = neizvjestan, uprava narucioca revizije procjenjuje zahtjev tuzioca neosnovanim i shodno tome ocekivanja su uprave narucioca reviiizje da tuzilac u ovom sporu nece uspjati uopste,
- Tuzilac = Kurpejovic Esad iz Rozaja , vrijednost spora = 31.000 eur, osnov tuzbenog zahtjeva = neisplacen zahtjev za naknadom stete iz igovora o osiguranju – polise , ocekivani ishod = neizvjestan, uprava narucioca revizije procjenjuje zahtjev tuzioca neosnovanim i shodno tome ocekivanja su uprave narucioca reviiizje da tuzilac u ovom sporu nece uspjati uopste,
- Tuzilac = Arfim Isufi iz Ulcinja , vrijednost spora = 6.308 eur, osnov tuzbenog zahtjeva = neisplacen zahtjev za naknadom stete iz igovora o osiguranju – polise , ocekivani ishod = neizvjestan, uprava narucioca revizije procjenjuje zahtjev tuzioca neosnovanim i shodno tome ocekivanja su uprave narucioca reviiizje da tuzilac u ovom sporu nece uspjati uopste,
- Tuzilac = Djurasevic Djordjije iz Bara , vrijednost spora = 1.593 eur, osnov tuzbenog zahtjeva = neisplacen zahtjev za naknadom stete iz igovora o osiguranju – polise , ocekivani ishod = neizvjestan, uprava narucioca revizije procjenjuje zahtjev tuzioca neosnovanim i shodno tome ocekivanja su uprave narucioca reviiizje da tuzilac u ovom sporu nece uspjati uopste,
- Tuzilac = Kovacevic Snezana iz Bijelog Polja , vrijednost spora = 3.700 eur, osnov tuzbenog zahtjeva = neisplacen zahtjev za naknadom stete iz igovora o osiguranju – polise , ocekivani ishod = neizvjestan, uprava narucioca revizije procjenjuje zahtjev tuzioca neosnovanim i shodno tome ocekivanja su uprave narucioca reviiizje da tuzilac u ovom sporu nece uspjati uopste,
- Tuzilac = Krivokapic Branko iz Herceg Novog , vrijednost spora = 900 eur, osnov tuzbenog zahtjeva = neisplacen zahtjev za naknadom stete iz igovora o osiguranju – polise , ocekivani ishod = neizvjestan, uprava narucioca revizije procjenjuje zahtjev tuzioca neosnovanim i shodno tome ocekivanja su uprave narucioca reviiizje da tuzilac u ovom sporu nece uspjati uopste,
- Tuzilac = Cubovic Milorad iz Bijelog Polja , vrijednost spora = 5.226 eur, osnov tuzbenog zahtjeva = neisplacen zahtjev za naknadom stete iz igovora o osiguranju – polise , ocekivani ishod = neizvjestan, uprava narucioca revizije procjenjuje zahtjev tuzioca neosnovanim i shodno tome ocekivanja su uprave narucioca reviiizje da tuzilac u ovom sporu nece uspjati uopste,
- Tuzilac = Scepanovic Velizar iz Bijelog Polja , vrijednost spora = 24.000 eur, osnov tuzbenog zahtjeva = neisplacen zahtjev za naknadom stete iz igovora o osiguranju – polise , ocekivani ishod = neizvjestan, uprava narucioca revizije procjenjuje zahtjev tuzioca neosnovanim i shodno tome ocekivanja su uprave narucioca reviiizje da tuzilac u ovom sporu nece uspjati uopste,
- Tuzilac = Muric Samer iz Rozaja , vrijednost spora = 8.500 eur, osnov tuzbenog zahtjeva = neisplacen zahtjev za naknadom stete iz igovora o osiguranju – polise , ocekivani ishod = neizvjestan, uprava narucioca revizije procjenjuje zahtjev tuzioca neosnovanim i shodno tome ocekivanja su uprave narucioca reviiizje da tuzilac u ovom sporu nece uspjati uopste,
- Tuzilac = Cobovic Mirsad iz Ulcinja , vrijednost spora = 7.852 eur, osnov tuzbenog zahtjeva = neisplacen zahtjev za naknadom stete iz igovora o osiguranju – polise , ocekivani ishod = neizvjestan, uprava narucioca revizije procjenjuje zahtjev tuzioca neosnovanim i shodno tome ocekivanja su uprave narucioca reviiizje da tuzilac u ovom sporu nece uspjati uopste,

- Tuzilac = " Kesi trade " iz Gornjeg Milanovca , vrijednost spora = 4.146 eur, osnov tuzbenog zahtjeva = neisplacen zahtjev za naknadom stete iz igovora o osiguranju – polise , ocekivani ishod = neizvjestan, uprava narucioca revizije procjenjuje zahtjev tuzioca neosnovanim i shodno tome ocekivanja su uprave narucioca revizije da tuzilac u ovom sporu nece uspjeti uopste,
- Tuzilac = Gegic Nedzad iz Rozaja , vrijednost spora = 3.902 eur, osnov tuzbenog zahtjeva = neisplacen zahtjev za naknadom stete iz igovora o osiguranju – polise , ocekivani ishod = neizvjestan, uprava narucioca revizije procjenjuje zahtjev tuzioca neosnovanim i shodno tome ocekivanja su uprave narucioca revizije da tuzilac u ovom sporu nece uspjeti uopste,
- Tuzilac = Ceric Hamo iz Bijelog Polja , vrijednost spora = 3.578 eur, osnov tuzbenog zahtjeva = neisplacen zahtjev za naknadom stete iz igovora o osiguranju – polise , ocekivani ishod = neizvjestan, uprava narucioca revizije procjenjuje zahtjev tuzioca neosnovanim i shodno tome ocekivanja su uprave narucioca revizije da tuzilac u ovom sporu nece uspjeti uopste,

Korekcija finansijskih iskaza prezentiranih ovim Izvjestajem je moguca u iznosu u kojem tuzioci uspiju u sporu pred sudskim organima.

Sve napred prezentirane napomene upucuju na zakljucak da se predmetni finansijski iskazi narucioca revizije mogu smatrati validnim i pouzdanom osnovom od strane njihovih korisnika za donosenje poslovnih odluka baziranih na informacijama sadrzanim u finansijskim iskazima koji su bili predmet ove revizije , odnosno koji su prezentirani kroz ovaj Izvjestaj.

IR-08/010/05-61

V: Dogadjaji nakon bilansa stanja 31.12.2008 godine i nacelo stalnosti poslovanja kompanije « Magnat osiguranje » ad Podgorica

U periodu od sastavljanja bilansa stanja - 31.12.2008 godine do dana sastavljanja ovog Izvjestaja u poslovanju ove kompanije nije bilo materijalno znacajnih dogadjaja koji bi bitnije uticali na poslovanje i finansijsku pozicioniranost narucioca revizije u narednom periodu od najmanje dvanaest mjeseci.

Finansijski iskazi narucioca revizije za izvjestajnu godinu bazirani su na pretpostavci menadzmenta da ce preduzece nastaviti sa poslovanjem. Procjene koje je vrsila uprava narucioca revizije bazirane su na pretpostavci poslovanja preduzeca u kontinuitetu na neodredjeno vrijeme, te su i finansijski iskazi za izvjestajnu godinu sastavljeni i prezentirani analogno prednoj pretpostavci.

Uprava narucioca revizije je obavezna da izvrši procjenu o sposobnosti kompanije da nastavi sa poslovanjem u naredno vrijeme, bazirajući svoju pretpostavku na prosudjivanju dogadjaja u narednom periodu koji ce omogućiti realizaciju poslovnih aktivnosti narucioca revizije sto ce rezultirati povoljnijom finansijskom pozicioniranosti preduzeca.

Postupcima sustinskog ispitivanja korektnosti prezentiranja finansijskih iskaza narucioca revizije za izvjestajni period konstatovao sam da zakljucci racio analize nemaju karakter limitirajucih okolnosti po osnovu povrata na ulozeni kapital i ulozena sredstva, odnosno efikasnost ulozenih sredstava i profitabilnost – kompanija ostvaruje pozitivne rezultate u poslovanju u kontinuitetu.

Sa aspekta dugorocne likvidnosti zakljucci su zadovoljavajuci , jer narucilac revizije nema bilansiranih dugorocnih obaveza na kraju izvjestajne godine.

Ocjena o tekucoj likvidnosti je zadovoljavajuca jer su tekuce obaveze u celosti pokrivene obrtnim sredstvima. Napominjem da obrtnia sredsta imaju karakter visokolikvidnih sredstava - gotovine , odnosno kratkorocnih potrazivanja sa visokim procenotm i relativno kratkim vremenom pretvaranja u visokolikvidna sredstva.

Ocjena povrata na uloženi kapital je pozitivna jer naručilac revizije ostvaruje pozitivne rezultate u poslovanju, a što je imalo efekta za izvodjenje pozitivne ocjene o efikasnosti poslovnih sredstava.

Na osnovu celokupne realizovane analize, cijenim da mogu izvesti zakljucak da se naručilac revizije neće suociti sa problemima solventnosti u poslovanju u narednom kratkorocnom periodu jer je nivo poslovnih obaveza mali, tako da se iste mogu podmirivati sa raspolozivim obrtnim sredstvima i ostvarenim prilivima.

Na osnovu zakljucaka iznetih napred cijenim da mogu dati konacnu ocjenu sa aspekta procjene mogucnosti nastavka poslovanja ove kompanije na neodredjeno vrijeme – na nivou poslovnih aktivnosti, odnosno poslovnih obaveza ova kompanija se u kratkorocnom periodu neće suociti sa problemima zbog kojih bih imao razloga da istaknem status stalnosti poslovanja.

Prednje konstatacije omogucavaju izvodjenje zakljucka da će solventnost kompanije u narednih dvanaest mjeseci biti zadovoljavajuca, a ovo znaci da sigurnost povjerioca i kreditora u naplati svojih potrazivanja od narucioca revizije neće biti dovedena u pitanje.

Procjena koju je vrsilo rukovodstvo kompanije sa aspekta kontinuiranog nastavka poslovanja kompanije u narednom kratkorocnom periodu, nije sporna, a za izvodjenje zakljucaka o odrzivosti kompanije na dugi rok potrebno je uraditi odgovarajuci elaborat a takve ocjene nisu predmet ove revizije.

Pored zakljucaka prezentiranih prethodno, u vezi ocjene stalnosti poslovanja ove kompanije korisnicima ovog Izvjestaja **skrecem paznju** da je Agencija za nadzor osiguranja Podgorica odbila zahtjev kvalifikovanom imaocu akcija u akcijskom kapitalu kompanije "Magnat osiguranje" ad Podgorica Kacar Nedzibu iz Podgorice za dobijanje saglasnosti za kvalifikovano ucesce u kapitalu ove kompanije. Usled tih razloga, po tuzbi Kacar Nedziba iz Podgorice, pred Upravnim sudom Crne Gore vodi se sudski spor.

Do okoncanja predmetnog spora pred Upravnim sudom Crne Gore Agencija za nadzor osiguranja Podgorica je Zakluckom broj 03-919/2-08 od 02.03.2009 godine prekinula postupak izdavanja dozvole za obavljanje poslova obaveznog osiguranja kompaniji "Magnat osiguranje" ad Podgorica.

« MAGNAT OSIGURANJE « ad PODGORICA

IR-08/010/05 – 62

S A D R Z A J		str
I	Izvjestaj revizora o finasijskim iskazima kompanije « Magnat osiguranje « ad Podgorica za 2008 godinu	03
II	Finansijski iskazi kompanije « Magnat osiguranje « ad Podgorica za 2008 godinu	04
	1. Bilans stanja	04
	2. Bilans uspjeha	06
	3. Bilans novcanih tokova	09
	4. Izvjestaj o promjenama neto imovine (kapitala)	10
III	Napomene uz finansijske iskaze kompanije « Magnat osiguranje «	12

	ad Podgorica za 2008 godinu	
1.	Opsti podaci	12
2.	Interne kontrole i racunovodstveni sistem	16
3.	Sastavljanje i prezentacija finansijskih iskaza	17
4.	Znacajne racunovodstvene politike	18
5.	Bilans stanja	32
6.	Bilans uspjeha	50
7.	Povezane strane	56
IV	Sudski sporovi u toku	58
V	Dogadjaji nakon bilansa stanja za 2008 godinu i nacelo stalnosti poslovanja kompanije « Magnat osiguranje « ad Podgorica	61

o0o

MIŠLJENJE OVLAŠĆENOG AKTUARA
O FINANSIJSKIM IZVEŠTAJIMA I GODIŠNJEM IZVJEŠTAJU O POSLOVANJU
DRUŠTVA U 2008. GODINI

I OPŠTI DIO

- 1 Akcionarsko društvo za osiguranje „**Magnat osiguranje**“ Podgorica, ulica Bulevar Svetog Petra Cetinjskog broj 40 (u daljem tekstu: Društvo), adresa za prijem službene pošte je u ulici Radosava Burića broj 9, Podgorica osnovano je na osnovu rješenja o izdavanju dozvole za rad Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore broj 02-4682/06. za obavljanje poslova ostalih osiguranja-poslovi obaveznih osiguranja u saobraćaju.
- 2 REGISTROVANO je kod Centralnog registra Privrednog suda u Podgorici po rješenju broj 4-0007210/001, zadnja promjena izvršena je 26.12.2008. godine, rješenje broj 4-0007210/007.
- 3 MATIČNI BROJ **02398028.**
- 4 OZNAKA I NAZIV SEKTORA **I - finansijsko posredovanje.**
- 5 ŠIFRA DJELATNOSTI: **ostalo osiguranje šifra 66030.**
- 6 P I B **02398028**, PDV registracioni broj **30/31-06449-9.**
- 7 OVLAŠĆENO LICE ZA ZASTUPANJE DRUŠTVA je Izvršni direktor Društva Denis Kovačević, JMBG 1403979280026, pojedinačno ovlašćenje i Sekretar Društva Jadranka Blažić, JMBG 2510958218015, pojedinačno ovlašćenje.
- 8 MIŠLJENJE SE DAJE NA OSNOVU finansijskih izvještaja i godišnjeg izveštaja o poslovanju Društva u 2008. godini.

II POSEBAN DIO

1. Opšti i posebni uslovi osiguranja i tarife premija donijeti su od strane Odbora direktora_Društva, uz prethodno pribavljeno mišljenje ovlaćenog aktuara. U toku godine vršene su izmjene i dopune uz prethodno pribavljeno mišljenje ovlašćenog aktuara.

Društvo je primjenjivalo Uslove osiguranja i Tarife premija uključujući i Tarifu premija za osiguranje vlasnika motornih vozila od odgovornosti za štete pričinjene trećim licima sa jedinstvenim premijskim stopama tehničke premije koju je donijela Skupština Udruženja osiguravača Crne Gore (Nacionalni biro). Tarifa je donijeta na osnovu Uredbe o premijskim stopama u osiguranju od autoodgovornosti („Službeni list SRJ“, broj 20/97).

Društvo je primjenjivalo uslove osiguranja i tarife premija u skladu sa stanjem na tržištu osiguranja pod uslovima tržišne konkurencije, posebno u dijelu

odobravanja provizija i drugih davanja posrednicima koji obavljaju poslove zaključivanja ugovora o osiguranju.

Premija reosiguranja za tekući obračunski period ukupno iznosi 40.303 eura. Odnosi se na reosiguranje od autoodgovornosti u inostranstvu po osnovu međunarodne zelene karte.

Prenosna premija reosiguranja nema.

Učešće reosiguravača u štetama za rizike osiguranja od autoodgovornosti u likvidiranim i u rezervisanim štetama nema.

Vršeno je reosiguranje u skladu sa poslovnim aktima i poslovnom politikom Društva radi boljeg pokriva viškova rizika.

Mjerodavan tehnički rezultat sa efektima reosiguranja ukazuje da postojeće tarife premija i primjena uslova osiguranja obezbjeđuju dovoljna sredstva za izmirivanje obaveza po štetama, drugih naknada i obaveza po zaključenim ugovorima o osiguranju.

Mjerodavna tehnička premija u samopridržaju 31.12.08.						
Šifra	Vrsta os.	Teh.prem.	Ptp -07	Ptp -08	prem.re	MTP
10	AO	1.614.391	401.570	702.713	40.303	1.272.944
	Ukupno	1.614.391	401.570	702.713	40.303	1.272.944

Mjerodavne štete u samopridržaju 31.12.2008.						
Šifra	Lš - 08	Rš - 08	Rš - 07	Regres	Dopr.GF	Mjer.štete
10	174.608	436.011	353.526	0	161.644	418.737
U	174.608	436.011	353.526	0	161.644	418.737

Mjerodavan tehnički rezultat u samopridržaju 31.12.2008.					
Šifra	Vrsta os.	Mjer.teh.pr.	Mjer.štete	MTR	MŠ/MTP
10	AO	1.272.944	418.737	854.208	0,33
	Ukupno	1.272.944	418.737	854.208	0,3290

U obračun mjerodavnog tehničkog rezultata uključene su obaveze koje Društvo pokriva posredno preko Udruženja kroz doprinos garantnom fondu. U prikazu mjerodavnog tehničkog rezultata obuhvaćeni su i ukupni rashodi izviđaja, procjene, likvidacije i isplate naknada šteta i ugovorenih iznosa za likvidirane i rezervisane štete.

Efekti reosiguranja u toku godine nisu imali većeg uticaja na ostvaren mjerodavan tehnički rezultat, ali su značajni sa aspekta bolje raspodjele pokriva

rizika i postizanja veće stabilnosti i sigurnosti u poslovanju Društva, posebno u slučaju nastanka većih šteta, po osnovu ugovora o osiguranju od autoodgovornosti za rizike u inostranstvu po osnovu međunarodne zelene karte od autoodgovornosti.

Mjerodavan tehnički rezultat ukazuje da je tarifni sistem dovoljan za pokriće budućih obaveza po štetama i drugih obaveza Društva pod uslovom da se dosledno primjenjuje, posebno u dijelu troškova sprovođenja osiguranja uključujući provizije za obavljanje poslova posredovanja i zastupanja kod zaključivanja osiguranja.

2. Broj prijavljenih šteta po godinama nastanka obuhvata predmete šteta od autoodgovornosti, redovne, u sporu i po osnovu međunarodne zelene karte za štete nastale u inostranstvu po kojima je podniet zahtjev za davanje pokrića i/ili refundaciju.

Društvo vodi evidenciju zahtjeva za naknadu šteta (knjigu šteta) hronološkim redom prema datumu prijema zahtjeva.

Prijavljene štete autoodgovornosti 2008. godine po godinama nastanka										
Godina nast.	Redovne		U s p o r u		Zelena karta		S v e g a		Auto kasko	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
2007	50	16,18	2	22,22	9	39,13	61	17,89	0	0,00
2008	259	83,82	7	77,78	14	60,87	280	82,11	0	0,00
Ukupno	309	100,00	9	100,00	23	100,00	341	100,00	0	0,00

Broj prijavljenih zahtjeva za naknadu šteta u toku godine najviše se odnosi na predmete nastale u toku godine, a znatno manje nastalo je 2007. godine kada je Društvo počelo sa radom.

Nije bilo podnijetih zahtjeva za naknadu štete po osnovu rente.

3. Broj i iznos likvidiranih šteta po godini nastanka i po godini prijave

Broj i iznos likvidiranih šteta autoodgovornosti 2008. god. po godinama nastanka												
God. nas.					U sporu				S v e g a			
	Broj	%	Iznos	%	Broj	%	Iznos	%	Broj	%	Iznos	%
07	69	36,3	56.081	32,2	1	100,0	693	100,0	70	36,6	56.774	32,5
08	121	63,7	117.834	67,8	0	0,0	0	0,0	121	63,4	117.834	67,5
S	190	100,0	173.915	100,0	1	100,0	693	100,0	191	100,0	174.608	100,0
R-te	0		0		0		0		0		0	
Nisu obuhvaćeni odbijeni zahtjevi												

Riješena su 203 zahtjeva za naknadu šteta po osnovu osiguranja od autoodgovornosti, likvidirano je 191, a odbijeno 12 zahtjeva koji nisu obuhvaćeni ovim pregledom. Najveći broj likvidiranih predmeta nastao je u toku ove godine, ali

nije mali broj nastalih u prethodnoj godini kada je Društvo počelo sa radom što treba imati u vidu u budućem radu radi povećanja ažurnosti.

Broj i iznos likvidiranih šteta autoodgovornosti 2008.godine po godinama prijave												
Godina	Redovne				U sporu				Ukupno			
prijave	Broj	%	Iznos	%	Broj	%	Iznos	%	Broj	%	Iznos	%
2007	47	24,7	40.889	23,5	1	100,0	693	100,0	48	25,1	41.582	23,8
2008	143	75,3	133.026	76,5	0	0,0	0	0,0	143	74,9	133.026	76,2
Svega	190	100,0	173.915	100,0	1	100,0	693	100,0	191	100,0	174.608	100,0
Rente	0		0		0		0		0		0	

Učešće likvidiranih predmeta autoodgovornosti u sudskom postupku u odnosu na ukupan broj i iznos po godinama nastanka i po godinama prijave je dobro jer iznosi svega 0,5% po broju, a 0,4% po likvidiranom iznosu.

4. Step en ažurnosti rješavanja šteta prema broju prenijetih predmeta iz prethodne godine, broju prijavljenih predmeta u toku tekuće godine i broju likvidiranih i isplaćenih predmeta šteta u tekućoj godini, ostvaren je sa 47,54%.

Broj prenijetih, prijavljenih, riješenih i rezervisanih šteta 31.12.2008.						
Šifra	Vrsta osig.	Rš 07	Prijav.08	Riješene-08	Rš 08	Reš.%
10	MV - AO	86	341	203	224	47,54
	U k u p n o	86	341	203	224	47,54
	Isplacene			177		
	Odbijene			12		
	Lik.ne ispl.			14		

Od ukupnog broja predmeta u postupku obrade rezervisano je 52,5% što ukazuje da je ažurnost nedovoljna i da u narednom periodu treba ubrzati postupak likvidacije i isplate šteta.

5. Prosječan vremenski rok rješavanja šteta

Broj dana rješavanja šteta od prijave do likvidacije 2008.									
	redovne			u sporu			ukupno		
Šifra	br.št.	br.dana	prosek	br.št.	br.dana	prosek	br.št.	br.dana	prosek
10	190	24.545	129	1	567		191	25.112	131
U	190	24.545	129	1	567	567	191	25.112	131

Broj dana rješavanja šteta od prijave do isplate 31.12.2008.									
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Šifra	redovne			u s p o r u			u k u p n o		
	br.št.	br.dana	prosek	br.št.	br.dana	prosek	br.št.	br.dana	prosek
10	190	24.931	131	1	567	567	191	25.498	133
U	190	24.931	131	1	567	567	191	25.498	133
nisu uključene odbijene štete									

Vremenski rok od dana prijave do dana likvidacije zahtjeva za naknadu štete dosta je dug. Potrebno je u narednom periodu ubrzati ovaj postupak.

Na dan sastavljanja godišnjeg izveštaja o poslovanju nije bilo isplaćeno 14 likvidiranih zahtjeva u iznosu od 12.856 eura koji su isplaćeni u toku mjeseca januara.

6. Likvidnost Društva u toku godine bila je dobra bez i jednog dana nelikvidnosti. Uredno su izvršavane obaveze po osnovu zaključenih ugovora o osiguranju i druge obaveze u skladu sa propisima.

7. Margina solventnosti izračunata po osnovu premije u skladu je sa Pravilnikom Agencije kojim se uređuje način utvrđivanja visine margine solventnosti.

Margina solventnosti po osnovu premije 31.12.2008.		
R.br.	O p i s	Iznos
1.	Premija za poslednjih 12 meseci	1.741.476
2.	Iznos premije do 10 miliona €	1.741.476
3.	Iznos premije preko 10 miliona €	0
5.	Iznos premije za poslednjih 36 mjeseci	2.785.263
6.	Premija saos. i reos. za poslednjih 36 mjes.	74.144
7.	Koeficijent reosig.(6/5>0,50)	0,973380056
8.	2 x 0,18 x 7	305.121
9.	3 x 0,16 x 7	0
10.	Margina solventnosti = 8+9	305.121
11.	Osnovni kapital 1250.093,00	1.250.093

8. Doprinos za preventivu obračunat je u skladu sa Pravilnikom o preventivi kojim Društvo bliže uređuje način obračuna i upotrebu sredstava preventive.

P r e v e n t i v a 31.12.2008. god.							
Šifra	Vrsta osiguranja	Funk. pr.	Preventiva	%	Teh.prem.	%	T/B*100
	MV - AO	1.646.718	32.325	1,96	1.614.392	98,04	75,41

10							
	UKUPNO	1.646.718	32.325	1,96	1.614.392	98,04	75,41

Sredstva preventive korišćena su u skladu sa Pravilnikom o preventivi za ulaganje sredstava sa obavezom i bez obaveze vraćanja.

7. Doprinos garantnom fondu obračunat je i uplaćivan u skladu sa odlukom Skupštine Udruženja osiguravača Crne Gore.

Doprinos garantnom fondu 2008.				
Red.br.	Vozila	Broj	Po vozilu	Iznos
1	Putnička	17.594	6,00	105.564,00
2	Teretna	792	20,00	15.840,00
3	Autobusi i trolejbusi	49	40,00	1.960,00
4	Autobusi i trol. prik.	0	20,00	0,00
5	Prikolice i ostala priključna vozila	157	3,00	471,00
6	Ostala vozila	236	5,00	1.180,00
7	Granično osiguranje	11975	3,00	35.925,00
8	Svega	30.803		160.940,00
9	Putnici u JP	3.366	1,00%	33,66
10	Ukupno	xxx	xxx	160.973,66

8. Odluka o kriterijumima, načinu utvrđivanja i tabeli maksimalnog samopridržaja i ukupnom iznosu samopridržaja donijeta je od strane Odbora direktora Društva. U toku godine vršene su izmjene i dopune, uz prethodno pribavljeno mišljenje ovlašćenog aktuara.

Elementi i kriterijumi za utvrđivanje visine maksimalnog samopridržaja zasnivaju se na finansijskom kapacitetu Društva, ponašanju rizika u prethodnom periodu, iskustvu Društva sa štetama, procjeni očekivane kvote šteta, ponašanja pojedinih, posebno većih rizika, dosadašnjeg iskustva o utvrđivanju visine samopridržaja, načinu saosiguranja i reosiguranja i planiranog obuhvata po vstama osiguranja, vodeći računa da visina samopridržaja i politika saosiguranja i reosiguranja obezbijede sigurnost, stabilnost i unapređenje poslovanja.

Visina maksimalnog samopridržaja

Redni broj	Vrsta osiguranja	Iznos samopridržaja
------------	------------------	---------------------

1.	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	450.000 Eura
2.	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe vazduhoplova	600.000 Eura
3.	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata	500.000 Eura
4.	Osiguranje putnika u javnom prevozu	50.000 Eura

Prilikom ugovaranja i zaključivanja ugovora o osiguranju, u zavisnosti od vrste rizika i visine pokrića, vrši se analiza preuzetih rizika i procjena maksimalno moguće štete po vrstama i tarifama, procjena izloženosti osiguranim opasnostima, intenzitet moguće štete i drugih mjera zaštite i preventivnih mjera.

Preuzeti rizici osiguranja autoodgovornosti u zemlji bili su u granicama sopstvenog samopridržaja. U međunarodnom sistemu zelene karte visina maksimalno moguće štete zavisi od zakonskih propisa svake zemlje članice prema mjestu nastanka štete. U mnogim zemljama limiti su znatno veći od naših, a ima zemalja u kojima su bez ograničenja za pojedine ili za sve vidove šteta. Za sva društva koja po osnovu svoje međunarodne zelene karte autoodgovornosti snose rizik u inostranstvu, jedinstveno preko Udruženja osiguravača Srbije izvršeno je reosiguranje viška štete iznad 200.000 € po jednom štetnom događaju u tri nivoa zaštite, uz određena ograničenja u pojedinim nivoima zaštite i sa neograničenim pokrićem viška štete preko visine trećeg nivoa zaštite od 5,000.000 €.

Visina premije osiguranja u samopridržaju Društva u skladu je sa načelima aktuarske struke i struke osiguranja.

Društvo je imalo realne izvore ukupnih sredstava za pokriće ukupnog iznosa preuzetih rizika, tehničkih rezervi i rezervi za izravananje rizika iznosom sopstvenih sredstava.

Društvo je zaključilo reosiguranje određenih viškova rizika u osiguranju od autoodgovornosti za rizike u inostranstvu. Na taj način dodatno je povećalo svoju sigurnost i stabilnost u poslovanju.

8. Pravilnik o uslovima i načinu deponovanja i ulaganja sredstava društva primenjivan je vodeći računa o rizičnosti i strukturi deponovanja i ulaganja sredstava tehničkih rezervi i garantne rezerve u skladu sa Zakonom.

Tehničke rezerve 31.12.2008.god.					
Šifra	Vrsta osiguranja	Pp	Rš	Rzir	Svega
10	Odgovornost-MV	931.858	703.976	131.176	1.767.009
	U K U P N O	931.858	703.976	131.176	1.767.009

Garantna rezerva iznosi **1,273.513** eura, sastoji se od:

Garantna rezerva 31.12.2008.god.				
Red.br.	Vrsta sredstava	Iznos	Ograničenje	Iznos
1.a.	Osnovni kapital	1.250.093	100%	1.250.093
1.b.	Ostali kapital	0	100%	0
2.	Rezerve iz dobiti i rez.uad	0	do 20% gr	0
3.	Neraspoređena dobit rg	15.613	do 50% gr	7.807
4.	Neraspoređena dobit tg	15.613	do 50% gr	15.613
5.	Revalorizacione rezerve	0	do 20% gr	0
6.	Gubitak ranijih godina	0	umanjenje	0
7.	U k u p n o	1.281.319	xxx	1.273.513

Pri utvrđivanju visine garantne rezerve ispoštovana su ograničenja u skladu sa Zakonom o osiguranju.

Garantna rezerva Društva u skladu je sa Zakonom o osiguranju, veća je od osnovnog kapitala i izračunate margine solventnosti.

Deponovanje i ulaganje sredstava tehničkih rezervi izvršeno je u sledeće oblike ulaganja:

Deponovanje i ulaganje tehničke rezerve 31.12.2008.			
Red.br.	O p i s	Iznos	% uloga
1	Ulaganja u nepokretnosti	1,108,248	36.82
2	Depoziti kod banaka	1,540,498	51.18
3	Ulaganja u hartije od vrijednosti	205,773	6.84
4	Žiro račun	155,262	5.16
5	Uložene teh. rezerve	3,009,781	100.00

VRSTE REZERVE	IZNOS POTREBAN ZA DEPONOVANJE I ULAGANJE	IZNOS DEPONOVANIH SREDSTAVA	IZNOS VIŠE DEPONOVANIH SREDSTAVA U SKLADU SA ČL.90 ZAKONA
Tehnička rezerva	1,767,009		
Garantna rezerva 1/3	424,504		
Ulaganja u nepokretnosti		1,108,248	

Žiro-račun		155,262	
Depoziti kod banaka		1,540,498	
Ulaganja u HOV		205,773	
UKUPNO	2,191,514	3,009,781	818,267

Društvo je uložilo i deponovalo sredstva tehničke rezerve u oblike u skladu sa Pravilnikom tako da obezbijedi usklađenost sa vrstom poslova osiguranja koje obavlja, ročnu usklađenost deponovanih i uloženi sredstava i obaveza Društva za koje se formiraju tehničke rezerve, raznovrsnost deponovanja i ulaganja u različite oblike sredstava i njihovu disperziju u iste oblike sredstava, a kod različitih lica.

9. Pravilnik o maksimalnim stopama režijskog dodatka

Razdioba bruto premije osiguranja izvršena je u skladu sa Pravilnikom o maksimalnim stopama režijskog dodatka, Pravilnika o preventivi i Uredbom o premijskim stopama u osiguranju od autoodgovornosti.

Raspodjela premije osiguranja 31.12.2008. godine							
Šifra	Vrsta osiguranja	Bruto	% po vr.	Režija	% u bp	Funk.pr.	%
10	MV - AO	2.140.818	100,00	494.101	23,08	1.646.718	76,92
	UKUPNO	2.140.818	100,00	494.101	23,08	1.646.718	76,92

Prema Bilansu uspjeha troškovi sprovođenja osiguranja, doprinos za preventivu i provizija za obavljanje poslova posredovanja i zastupanja u poslovima osiguranja kod osiguranja od autoodgovornosti, imajući u vidu strukturu premije, u skladu su sa Pravilnikom i propisom kojim su uređene premijske stope u osiguranju od autoodgovornosti.

I pored visokih troškova sprovođenja osiguranja, Društvo je u toku poslovne godine raspolagalo izvorima sopstvenih sredstava za uredno pokriće obaveza za isplatu šteta i ugovorenih iznosa po osnovu ugovora o osiguranju.

Ukupno ostvarena premija osiguranja iznosi 2.140.818 eura. Sastoji se od obračunate premije neživotnih osiguranja u iznosu od 1,741,476 (Bilans uspjeha, A.1.), prenosne premije iz prethodne godine u iznosu od 532.515 (Bilans stanja, K.1.) i prenosne premije za tekuću godinu u iznosu od 931.858 eura (Bilans stanja, K.1.).

11. Prenosna premija obračunata je od ukupne premije u skladu sa Pravilnikom o formiranju i načinu obračunavanja i visini prenosnih premija uz uvažavanje pravila aktuarske struke i struke osiguranja.

Razgraničenje je izvršeno srazmjerno trajanju ugovora o osiguranju, za pokriće obaveza koje nastaju u narednom obračunskom periodu s tačnim vremenskim razgraničenjem za svaki ugovor o osiguranju (pro rata temporis).

Prenosna premija 31.12.2008. godine						
Šifra	Vrsta osiguranja	Bp 08	Bpp 08	Tpp 08	Bpp/Bp	Tpp/Bpp
10	MV- AO	2.140.818	931.857	702.714	43,53	75,41
15	U K U P N O	2.140.818	931.857	702.714	43,53	75,41

Ukupna bruto prenosna premija učestvuje u bruto premiji 43,53%. Niži procenat prenosne premije proističe zbog tog što je Društvo u drugoj polovini godine imalo pad broja zaključenih ugovora o osiguranju za vozila domaće registracije i veliko učešće kratkoročnih graničnih osiguranja. Od ukupno zaključenih 18.828 ugovora po osnovu domaćih vozila u drugom polugođu zaključeno je 7.725, odnosno 41,0%, a u toku cijele godine zaključeno je kratkoročnih 11.975 ugovora po osnovu graničnog osiguranja što čini 38,8% od ukupnog broja zaključenih ugovora.

12. Pravilnik o načinu utvrđivanja dijela tehničke premije za isplatu nastalih neisplaćenih obaveza (rezervisane štete) donio je Odbor direktora Društva. U toku godine nisu vršene izmjene i dopune.

Rezervisane nastale prijavljene štete utvrđene su po vrstama osiguranja u skladu s Pravilnikom.

Rezervisane nastale prijavljene štete u redovnom i sudskom postupku utvrdile su komisije Društva na osnovu dokumentacije po svakom pojedinačnom zahtjevu.

Rezervisane štete u redovnom i u sudskom postupku 31.12.2008.god.							
Šifra	Vrsta osig.	Redovne		U sporu		Ukupno	
		Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos
10	MV - AO	202	279.317	22	53.035	224	332.352
	Ukupno	202	279.317	22	53.035	224	332.352

Rezervisane nastale prijavljene štete-prosjek				
Vrsta	Redovne	U sporu	Svega	Rnp+Tr
10	1.383	2.411	1.484	1.566
Ukupno	1.383	2.411	1.484	1.566
Rezervisane nastale prijavljene štete				
Šifra	Rnp+Tr	Rnp	Troškovi	Presek
10	350.764	332.352	18.412	1.566
Ukupno	350.764	332.352	18.412	1.566

Rezervisane nastale neprijavljene štete obračunate su u skladu sa Pravilnikom Agencije za nadzor osiguranja kojom se uređuju bliži kriterijumi i način

obračunavanja rezervisanih šteta i Pravilnikom Društva o načinu utvrđivanja dijela tehničke premije za isplatu nastalih neisplaćenih obaveza (rezervisane štete). Zbog nerealno malog broja i iznosa nastalih neprijavljenih šteta, uz konsultaciju ovlaštenog aktuara, rezervacija je utvrđena na osnovu zbirnih podataka svih Društava u zemlji po učestalosti šteta autoodgovornosti, što je definisano prilogom uz obračun Pravilnika Agencije i Pravilnika Društva.

VRIJEDNOST REZERVISANIH NASTALIH NEPRIJAVLJENIH ŠTETA			
BEZ TROŠKOVA	334.540		
SA TROŠKOVIMA	353.212		

Prosječno likvidirana šteta niža je od prosječno rezervisane kod svih vrsta osiguranja izuzev kod osiguranja od autoodgovornosti.

Riješene štete 31.12.2008									
Šifra	Redovne		U sporu		Ukupno		Prosjek		
	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Redovne	U sporu	Svega
10	202	173.915	1	693	203	174.608	861	693	860
U	202	173.915	1	693	203	174.608	861	693	860
R-te	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Likvidirane štete sa troškovima		
Troškovi	Ls+Tr	Prosjek
9.661	184.269	908
9.661	184.269	908

Na osnovu podataka o rezervisanim nastalim prijavljenim štetama, za predmete u redovnom i sudskom postupku, i likvidiranim štetama može se zaključiti da je prosječno rezervisana šteta na kraju godine veća, što ukazuje na realnost rezervacije u odnosu na prosječno likvidirane štete u toku godine.

Rezervisane nastale prijavljene štete sa troškovima učestvuju u tehničkoj premiji osiguranja 21,7%, a nastale neprijavljene štete 21.8%.

Rezervisane štete po godinama nastanka od autoodgovornosti podijeljene su na redovne, u sudskom postupku i po osnovu međunarodne zelene karte.

Rezervisane štete AO po godinama nastanka 2008.
--

Godina nastanka	Redovne		U sporu		Zelena karta		Svega	
	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos
2007	52	90.229	13	25.872	0	0	65	116.101
2008	150	187.562	9	28.688	0	0	159	216.250
Svega	202	277.791	22	54.560	0	0	224	332.351
Rente	0	0	0	0	0	0	0	0
Ukupno	202	277.791	22	54.560	0	0	224	332.351

Rezervisane štete po godinama prijave odnose se na predmete koji su prijavljeni u toku tekuće i prethodne godine.

Rezervisane štete autoodgovornosti po godinama prijave 2008.								
Godina prijave	Redovne		U sporu		Zelena karta		Svega	
	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos
2007	29	24.272	12	25.222	0	0	41	49.494
2008	173	253.519	10	29.338	0	0	183	282.857
Svega	202	277.791	22	54.560	0	0	224	332.351
Rente	0	0	0	0	0	0	0	0
Ukupno	202	277.791	22	54.560	0	0	224	332.351

13. Rezerve za izravnjanje rizika utvrđene su i korišćene u skladu sa Pravilnikom o formiranju i korišćenju rezervi za izravnjanje rizika kojim se uređuju bliži kriterijumi i način obračunavanja rezervi za izravnjanje rizika.

Ukupan iznos ovih rezervi od 131.176 eura (Bilans stanja, K.5.) utvrđen je na način propisan pravilnikom Agencije kojim se uređuju bliži kriterijumi i način obračunavanja rezervi za izravnjanje rizika.

14. Pravilnik o uslovima i načinu saosiguranja i reosiguranja

Radi bolje zaštite sopstvenog portfelja i lakšeg pokrića šteta u slučaju nastanka većih rizika, Društvo je izvršilo reosiguranje viška štete po osnovu osiguranja od autoodgovornosti za rizike u inostranstvu po osnovu međunarodne zelene karte u skladu sa Pravilnikom i poslovnom politikom Društva.

Pravilnikom o uslovima i načinu saosiguranja i reosiguranja predviđena je obaveza Društva da prije preuzimanja rizika u osiguranje, odnosno prije potpisivanja ugovora o osiguranju (polise) prikupi neophodne elemente za ocjenu rizika. U slučaju da se radi o riziku sa maksimalno mogućom štetom koja prelazi maksimalni samopridržaj Društva, da utvrdi visinu u samopridržaju i višak rizika koji se prenosi u saosiguranje i/ili reosiguranje. Za rizik osiguranja od autoodgovornosti propisana je najniža visina pokrića, uz mogućnost da se polisom osiguranja može ugovoriti veći

iznos pokrića, u našoj zemlji po domaćim propisima, a u inostranstvu po propisima zemlje u kojoj se šteta (udes) dogodi.

Društvo nije imalo zaključenih ugovora o saosiguranju.

Udruženje osiguravača Srbije zaključilo je ugovor broj 07/8447-05/86 od 28.12.2007.godine sa reosiguravačima DDOR Novi Sad a.d.o. Novi Sad broj 1-9200/01 od 27. decembra 2008.godine i Dunav Re a.d.o. Beograd broj 414 od 25. decembra 2008.godine o reosiguranju viška štete po osnovu međunarodne zelene karte osiguranja autoodgovornosti za sva društva koja obavljaju poslove međunarodne zelene karte u tri nivoa zaštite. Prvi nivo 300.000 € u višku iznad 200.000 €, drugi nivo 4,500.000 € u višku štete iznad 500.000 € i treći nivo zaštite neograničeno u višku iznad 5,000.000 €. Godišnji kumulativni limit iznosi 3,000.000 € za prvi, 18,000.000 € za drugi i neograničeno za treći nivo zaštite. Pokriće je ograničeno na štete koje nastanu u zemljama članicama sistema međunarodne zelene karte autoodgovornosti, potpisnica Internih regulativa između Biroa.

Minimalna i depozitna premija reosiguranja za sva društva iznosi 2,040.129 €. Plaća se tromjesečno preko Udruženja, na osnovu obračuna koji društvima dostavlja Udruženje srazmjerno broju preuzetih obrazaca međunarodne zelene karte u prethodnom tromjesečju.

Visina premije reosiguranja utvrđuje se primjenom korektivne stope od 1,669%, uključujući 0,079% za troškove reosiguranja od 5%.

Konačan obračun premije reosiguranja izvršiće se najkasnije do 15.02.2009.godine.

Ugovoreno je pokriće šteta koje nastanu u periodu od 01. januara 2008. do 31. decembra 2008.godine uključujući oba datuma.

Visina premije reosiguranja definisana je ugovorima o reosiguranju, plaća se po obračunu koji Društvu dostavlja Udruženje osiguravača Srbije za rizike u inostranstvu po osnovu međunarodne zelene karte.

Odlukom o kriterijumima, načinu utvrđivanja i tabeli maksimalnog samopridržaja i ukupnom iznosu samopridržaja utvrđen je maksimalni samopridržaj Društva po vrstama osiguranja u zavisnosti od finansijskog kapaciteta odnosno visine kapitala i rezervi, odnosa premija i šteta, očekivanom obimu portfelja osiguranja, strukturi, raspoređenosti i visini preuzetih rizika u pokriće, dosadašnjem iskustvu sa štetama, dosadašnjem iskustvu o načinu i uslovima reosiguranja i politici saosiguranja i reosiguranja.

Maksimalna obaveza Društva po jednom štetnom događaju od rizika autoodgovornosti propisana je zakonom. Limit po osnovu međunarodne zelene karte autoodgovornosti određen je propisima zemlje prema mjestu nastanka štetnog događaja. Po pravilu znatno je veći od limita u našoj zemlji, posebno u zemljama Evropske unije, a ima zemalja u kojima je neograničen tj. do iznosa stvarne štete.

Reosiguranje rizika od autoodgovornosti izvršeno je radi veće sigurnosti u poslovanju, jer se Društvo pretežno bavi ovom vrstom osiguranja. Bez obzira što u dosadašnjem poslovanju nije imalo više šteta koje su prelazile maksimalni samopridržaj prenijelo je u reosiguranje znatan dio rizika u inostranstvu i na taj način povećalo svoju sigurnost i stabilnost.

Nije vršeno saosiguranje svojih rizika kod drugih osiguravača, niti su primani u saosiguranje rizici drugih osiguravača.

Izvršeno je reosiguranje nepokrivenih viškova rizika pod uslovima i na način predviđen Pravilnikom o uslovima i načinu saosiguranja i reosiguranja Društva.

15. Pravilnik o uslovima i načinu ostvarivanja regresa donio je Odbor direktora Društva. U toku godine nisu vršene izmjene i dopune.

Društvo nije imalo pokrenutih postupaka niti ostvarenih prihoda po osnovu regresa.

16. Predlozi akata poslovne politike, kao i predlozi izmjena i dopuna tih akata u toku godine dostavljani su Agenciji u rokovima propisanim Zakonom.

III KONAČNA OCJENA

Daje se pozitivno mišljenje da su aktuarske pozicije i druge veličine na koje ovlašćeni aktuar daje mišljenje u skladu sa Zakonom, propisima donijetim na osnovu Zakona i drugim propisima kojima se uređuje djelatnost osiguranja. U skladu su sa aktima Društva, ekonomskim načelima, pravilima aktuarske struke i struke osiguranja, obezbjeđuju očuvanje vrijednosti imovine i garantuju stabilnost, solventnost i likvidnost u poslovanju i izvršavanju obaveza Društva.

O B R A Z L O Ž E N J E

Na osnovu sastavljenih finansijskih izvještaja, godišnjeg izvještaja o poslovanju za 2008. godinu i drugih izvještaja ustanovljeno je sledeće:

Aktuarske pozicije i veličine zasnivaju se na aktima poslovne politike Društva koja su u skladu sa Zakonom i propisima kojima se bliže uređuje obračun i utvrđivanje pojedinih aktuarskih i drugih pozicija.

Društvo je ostvarilo pozitivan tehnički i finansijski rezultat.

Društvo raspolaže sopstvenim sredstvima za pokriće svih obaveza po osnovu preuzetih rizika u osiguranje.

Vodilo je računa o pravilima upravljanja rizikom i vršilo reosiguranje viškova rizika preko visine maksimalnog samopridržaja i tako obezbijedilo veću stabilnost i sigurnost u poslovanju.

Društvo je u cjelini ostvarilo solidno poslovanje i obezbijedilo dobru osnovu da poveća stabilnost i solventnost u poslovanju i likvidnost u izvršavanju obaveza po osnovu zaključenih ugovora o osiguranju i drugih obaveza u skladu sa zakonom.

Podgorica, 20. februar 2009. godine

Ovlašćeni aktuar

Ing. Milan Šljivančanin, dipl.ecc.
Ovlašćenje broj 4/1-11-054/98